

**KOSZALIŃSKO
KOŁOBRZESKIE**
wiadomości diecezjalne

Organ Urzędowy Kurii Biskupiej Koszalińsko-Kołobrzeskiej

ROK XLV

LIPIEC–WRZESIEŃ 2017

3/2017

Redakcja:

ks. dr Tadeusz Ceynowa (red. nacz.)

dr inż. Magdalena Florianowicz (sekretarz)

mgr Małgorzata Wieczorkowska

mgr Monika Zielonka

75-817 Koszalin, ul. Seminaryjna 2, tel. 94 345 90 26

e-mail: kkwd@interia.pl

Skład i łamanie:

Magdalena Florianowicz

Wydawca:

Kuria Biskupia Koszalińsko-Kołobrzeska

75-062 Koszalin, ul. kard. Stefana Wyszyńskiego 25, tel. 94 343 87 10 (18)

e-mail: kuria@koszalin.opoka.org.pl, www.diecezjakoszalin.pl

© Copyright by Kuria Biskupia Koszalińsko-Kołobrzeska, 2017

ISSN 1734-9621

Druk:

Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy
ul. K. Pułaskiego 6/10, 26-600 Radom

Spis treści

STOLICA APOSTOLSKA

Kongregacja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego	8
List okólny do Biskupów na temat chleba i wina do sprawowania Eucharystii	16
List papieża Franciszka o ustanowieniu Światowego Dnia Modlitwy o Ochronę Stworzenia w dniu 1 września 2017 r.	19
Orędzie papieża Franciszka na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, który jest obchodzony 14 stycznia 2018 r. „Przyjmować, chronić, promować i integrować imigrantów i uchodźców”	21

EPISKOPAT POLSKI

Komunikat Konferencji Episkopatu Polski	28
Nota dotycząca udzielania Komunii św. chorym na celiakię	29
Apel Biskupa Polowego Wojska Polskiego z okazji 73. rocznicy Powstania Warszawskiego	29
List Prezydium Konferencji Episkopatu Polski z okazji 75. rocznicy śmierci św. s. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein)	30
Komunikat z Sesji Rady Biskupów Diecezjalnych	34
Homilia prymasa Polski abp. Wojciecha Polaka na Mszy Świętej w Uroczystość Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej sprawowanej w Jasnogórskim Sanktuarium. 300-lecie koronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, Jasna Góra, 26 sierpnia 2017 r.	36
Homilia prymasa abpa Wojciecha Polaka podczas uroczystości 140-lecia objawień i 50-lecia koronacji obrazu Matki Bożej Gietrzwałdzkiej, Gietrzwałd 10 września 2017 r.	41
Maryja wychowawczynią pokoleń. List Pasterski z okazji VII Tygodnia Wychowania 10–17 września 2017 r.	45
Komunikat Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski w sprawie inicjatywy „Różaniec do granic”	49

BISKUP DIECEZJALNY

I. Dekrety i zarządzenia	52
Zwolnienia i nominacje	52

II. Listy, homilie i wystąpienia	61
Komunikat Biskupa Diecezjalnego Edwarda Dajczaka w sprawie zbiórki na odbudowę i renowację gorzowskiej katedry	61
Komunikat Biskupa Diecezjalnego zapraszający na Diecezjalną Pielgrzymkę Rodzin do Sanktuarium Matki Bożej Trzykróć Przedziwnej na Górze Chełmskiej w Koszalinie	61
Apel Biskupa Koszalińsko-Kołobrzeskiego Edwarda Dajczaka o zorganizowanie w parafiach zbiórki pieniężnej w sprawie pomocy poszkodowanym przez nawałnice, jakie nawiedziły w ostatnich dniach niektóre rejony Polski	62
List Biskupa Koszalińsko-Kołobrzeskiego Edwarda Dajczaka zapraszający na uroczystości skrzatuskie w roku 2017	63
Komunikat Biskupa Koszalińsko-Kołobrzeskiego dotyczący zbiórki podpisów pod inicjatywą ustawodawczą „Zatrzymaj Aborcję”	66
III. Kalendarium posługi biskupa diecezjalnego	67

SYNOD DIECEZJALNY

I. Komisje synodalne	72
II. Parafialne zespoły synodalne	72
III. Sekretariat synodu	72
Wskazania dla sekretarzy zespołów synodalnych II Synodu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej	72
List Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej	74

Z ŻYCIA DIECEZJI

I. Wydarzenia w diecezji	78
VIII Pielgrzymka Rowerowa Diecezji Koszalińsko- Kołobrzeskiej na Jasną Górę	78
Warsztaty Modlitwy Wstawienniczej	79
Dzień Wspólnoty Ruchu Światło-Życie	80
Poświęcenie kaplicy w Skrzatuszu	80
Rekolekcje dla rodzin	81
„Przystań z Jezusem”	82
V Festyn Charytatywny dla Hospicjum	83
Ewangelizacja Nadmorska	83
XXXV Diecezjalna Pieszka Pielgrzymka ze Skrzatusza na Jasną Górę	84

Rekolekcje Szentszackie dla rodzin	87
XXVII Ogólnopolska Pielgrzymka Trzeźwości na Górę Chełmską	88
Rekolekcje dla ministrantów	89
XI Ewangelizacja Wioskowa	90
Marsz dla Jezusa	91
XXI Diecezjalna Pielgrzymka Rodzin na Górę Chełmską	91
XVII Piesza Pielgrzymka Miłosierdzia do Myśliborza	92
XVI Regionalna Pielgrzymka Trzeźwości z Polanowa na Górę Polanowską	94
Diecezjalne Spotkanie Młodych w Skrzatuszu	95
Diecezjalna Pielgrzymka do Skrzatusza	96
Rekolekcje różańcowe	97
II. Kronika wydarzeń z diecezji	99
III. Kronika żałobna	110
IV. Inne	116
Zmiany w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach	116

Stolica Apostolska

KONGREGACJA DS. INSTYTUTÓW ŻYCIA KONSEKROWANEGO I STOWARZYSZEŃ ŻYCIA APOSTOLSKIEGO

„Dokument *Provida Mater Ecclesia* stał się rewolucyjnym gestem w Kościele. Instytuty świeckie są właśnie gestem odwagi, jaki Kościół uczynił w tamtym czasie przez nadanie struktury, nadanie rangi instytucjonalnej instytutom świeckim. I od tamtej pory aż po dziś czynicie tak wiele dobrego w Kościele, z odwagą, ponieważ potrzeba odwagi, aby żyć w świecie. Bardzo wielu z was żyje samotnie, niektórzy natomiast w małych wspólnotach. Przez cały czas prowadzicie życie w świecie, jednocześnie pielęgnując życie modlitwy, strzegąc tego wymiaru kontemplacyjnego w odniesieniu do Pana i również w zetknięciu ze światem, kontemplując rzeczywistość, kontemplując zarówno piękno świata, jak też wielkie grzechy społeczeństwa, wypaczenia, te wszystkie sprawy, i zawsze w napięciu duchowym. (...) Dlatego wasze powołanie jest fascynujące, jest bowiem powołaniem istniejącym właśnie tam, gdzie rozstrzyga się zbawienie nie tylko osób, ale również instytucji. I to bardzo wielu instytucji świeckich, które są potrzebne w świecie. Dlatego ja tak myślę, że przez *Provida Mater Ecclesia* Kościół uczynił gest naprawdę rewolucyjny!” (Papież Franciszek, *Audienca dla uczestników spotkania zorganizowanego przez Włoską Konferencję Instytutów Świeckich*, 10 maja 2014)

Najdrożsi Współbracia w Episkopacie,

obchody siedemdziesiątej rocznicy promulgowania Konstytucji apostolskiej *Provida Mater Ecclesia* (2.02.1947) i Motu proprio *Primo Feliciter* (19.03.1948), stanowią odpowiednią okazję, aby podziękować Bogu za dar tego powołania, które kryje w sobie wezwanie do przeżywania z pasją współczesnych wyzwań i do patrzenia w przyszłość z nadzieją.

Tożsamość Instytutów świeckich była poznawana stopniowo, poprzez nauczanie Kościoła w takich dokumentach jak *Provida Mater Ecclesia*, *Primo Feliciter*, w *Kodeksie prawa kanonicznego*, w nauczaniu papieskim od Pawła VI do papieża Franciszka. Wciąż aktualność zachowuje dokument *Instytuty Świeckie. Ich tożsamość i misja*, przedstawiony Zgromadzeniu plenarnemu (3–6 maja 1983 r.) przez niniejszą dykasterię.

Równie ważne jest to, na ile same Instytuty świeckie zrozumiały swoją tożsamość dzięki życiu osób, które żyły tym charyzmatem, wcie-

lając go w codzienność. Mówimy o złożonej przebytej drodze, ponieważ składają się na nią konkretne sposoby, poprzez które konsekrowana świeckość nauczyła się, jak interpretować swój stan aktualny, a więc swoją misję w świecie i w Kościele. Ta droga jest nadal kontynuowana, gdyż jest ściśle powiązana ze zmianami zachodzącymi w Kościele i w świecie.

Przedstawiamy tę bogatą rzeczywistość, przedmiot naszej refleksji, aby dzielić się nią i aby poprzez Waszą posługę pasterską stała się ona dziedzictwem całej wspólnoty wierzących.

Instytuty świeckie

Świat Instytutów świeckich tworzą Instytuty laickie męskie i żeńskie oraz Instytuty kleryckie. Od samego początku należą do nich świeccy i kapłani, którzy wybrali konsekrację w świeckości, przeczuwając większą owocność ich życia na drodze naśladowania Chrystusa poprzez profesję rad ewangelicznych, przeżywaną w kontekście historycznym i społecznym, w którym pozostają jako świeccy i kapłani.

To powołanie ma swój fundament w tajemnicy Wcielenia, która wzywa do pozostania w tej rzeczywistości społecznej, zawodowej i kościelnej, w której te osoby się znajdują. Z tego powodu członkowie świeckich Instytutów laickich mieszkają w nieformalnych miejscach, rozrzućeni po całym świecie, aby Dobra Nowina mogła dotrzeć do najdalszych zakątków, znaleźć się w każdej strukturze, w każdej rzeczywistości. Dlatego członkowie świeckich Instytutów kleryckich są zwyczajnie inkardynowani do właściwego Kościoła partykularnego i żyją pośród tej części ludu, z konkretnymi osobami w ich realnych sytuacjach, aby dzielić wszystko, bez różnic i bez dystansu. Instytuty świeckie są mało znane, często pomijane, i/ albo mylone z ruchami kościelnymi i stowarzyszeniami, w których czasami są obecne grupy przejawiające tę samą dynamikę: oddanie się Bogu przez konsekrację aby być w pełni dyspozycyjnymi dla realizacji ideałów, które chcą szerzyć i którymi chcą żyć. Jednak takie grupy kościelne różnią się od Instytutów świeckich, ponieważ inicjują jakieś działanie apostołskie, publiczne i zorganizowane, i zawsze mają wizję wspólnego działania, które łączy księży i świeckich, i świeckich wszystkich stanów.

Początkiem Instytutów świeckich, który zarazem staje się ciągłym poszukiwaniem i celem życia ich członków, jest synteza świeckości i konsekracji, jakby dwa oblicza tej samej rzeczywistości.

Oczywistym jest, że tak jak w każdej syntezie, istnieje ryzyko przytłumienia czy niedowartościowania jednego członu na rzecz drugiego. Kiedy tak się dzieje, dochodzi do utraty tożsamości i zubożenia świeckości samego Kościoła, a co za tym idzie, pojawia się niebezpieczeństwo utraty perspektywy pozytywnej relacji ze światem. Trzeba więc czuwać, aby w formacji i urzeczywistnianiu charyzmatu, Instytuty świeckie nie zaniedbywały ani wymiaru konsekracji ani wymiaru świeckości; trzeba również czuwać, żeby nie żądać od członków Instytutów świeckich takiej obecności, takiego działania i sposobu życia, który by nie wyrażał ich świeckości.

Członkowie Instytutów świeckich znajdują się w różnych konkretnych sytuacjach życiowych, tak jak różne są liczne sytuacje, które stawiają wymóg posłuszeństwa życiu.

Wierność wobec świata zawiera w sobie rozeznawanie Bożej woli pośród wymagań, które rodzą się w kontekście kulturalnym, rodzinnym zawodowym i kościelnym oraz odnalezienie sposobu, jak dać osobistą odpowiedź. Dlatego konsekrowani świeccy żyją samotnie albo w rodzinie; niektóre Instytuty, zważając na charyzmat otrzymany od Założyciela i uznany przez Kościół, przewidują również grupy życia braterskiego (które różnią się w zależności od własnego prawa Instytutu) i/lub dzieła, którym członkowie poświęcają się bardziej lub mniej całkowicie. We wszystkich tych przypadkach, żeby nie zdradzić własnego powołania, konieczne jest podtrzymywanie specyficznego stylu świeckości, strzegąc obowiązków wynikających z zaangażowań w obszarze zawodowym, społecznym, politycznym, wychowawczym i kościelnym, ale jednocześnie sprzyjając wymienianiu się w zarządzaniu ewentualnymi dziełami.

Konsekracja świecka

Życie konsekrowane wyraża się poprzez profesję rad ewangelicznych. Droga rad ewangelicznych jest ukierunkowana na realizację tej formy życia, która prowadzi do uczynienia z własnego życia i z własnej tożsamości chrzcielnej ofiary na służbę i dla chwały Boga. Adhortacja apostołska *Vita Consecrata* wyraźnie pokazuje, że jest ono darem Boga (VC, nr 1) i ma swój ewangeliczny fundament w szczególnej relacji, jaką Jezus podczas ziemskiego życia nawiązał z niektórymi ze swoich uczniów, zapraszając ich nie tylko do przyjęcia królestwa Bożego w ich życiu, ale także do poświęcenia życia na służbę tej sprawie, opuszczając

wszystko i naśladować Jego styl życia. Przyjęcie takiej formy życia jest możliwe jedynie na gruncie specyficznego powołania i w mocy szczególnego daru Ducha Świętego. To specyficzne naśladowanie Chrystusa, u którego początku zawsze stoi inicjatywa Ojca, ma więc egzystencjalne powiązanie chrystologiczne i pneumatologiczne, wyrażając w sposób szczególnie żywy, trynitarny charakter życia chrześcijańskiego, antycypując już w pewien sposób eschatologiczne urzeczywistnienie, do którego dąży Kościół (VC, nr 14).

Dlatego świecka konsekracja jest formą życia konsekrowanego w sensie pełnym i całkowitym. W żadnym wypadku nie jest jakąś formą pośrednią pomiędzy konsekracją zakonną a konsekracją chrzcielną.

Życie konsekrowane w świeckim Instytucie jest istotnie poświęceniem się Bogu nie tylko w sensie wewnętrznym, ale także zewnętrznym, *coram ecclesia*, w instytucji zaaprobowanej przez Kościół. Poprzez profesję rad ewangelicznych, przeżywanych w zwyczajnej codzienności, poszczególni członkowie jawią się w historii jako ziarno nowych horyzontów i zadatek komunii pomiędzy Bogiem i człowiekiem.

Przynależność do Instytutu świeckiego, zaaprobowanego przez Biskupa lub Stolicę Apostolską, zakłada wybór, który angażuje wszystkie wymiary ludzkiej egzystencji i trwa przez całe życie (niezależnie od rodzaju przynależności określonej przez konstytucje), a jest to zobowiązanie do pójścia za Chrystusem, z przyjęciem takiej propozycji życia, jaką przewiduje Instytut.

Właśnie dlatego, że nie chodzi o konsekrację indywidualną, ale o powołanie do dzielenia życia i wcielanie charyzmatu uznanego za dobro kościelne, pomiędzy Instytutem a pojedynczym członkiem tworzy się relacja fundamentalna. Instytuty tworzą więzi braterskie, które pomagają trwać w powołaniu i stanowią wsparcie dla powołania członków; Instytut jest miejscem formacji i komunii, jest konkretną pomocą, by wytrwać we własnym powołaniu. Każdy konsekrowany i konsekrowana, ze swojej strony, poprzez wprowadzanie w życie reguły życia wyraża ten żywy i żywotny dar, jaki Duch Święty dał Kościołowi.

Świeckość konsekrowana

To w świetle Objawienia świat jest ukazany jako *saeculum*: nie ma w życiu jednej przestrzeni dla sacrum i innej dla profanum, czasu dla Boga i czasu dla wielkich i małych wydarzeń historycznych. Świat i historia są „historią zbawienia, dla której członkowie Instytutów żyją

jak kontemplatycy w świecie, obok każdego człowieka, z życzliwością, i wewnątrz każdego wydarzenia z ufnością i nadzieją, że wywodzą się z podstawowej relacji z Bogiem historii.

Z tego powodu „pozostanie” w świecie jest owocem wyboru, odpowiedzi na specyficzne powołanie: jest przyjęciem tego wymiaru bycia wewnątrz, bycia obok, patrzenia na świat jako na rzeczywistość teologiczną, w której wymiar historyczny przenika się z wymiarem eschatologicznym.

To wymaga znacznego rozwoju pewnej ludzkiej cnoty, tak podkreślonej dzisiaj, czyli zdolności „współuczestniczenia”.

Współuczestniczenie odpowiedzialne i szczodre, które możemy określić bardziej prostym wyrażeniem jako zdolność do tego by umieć żyć wewnątrz:

- wewnątrz serca: w tym świecie uczuć, afektów, emocji i reakcji, które się pojawiają w sieci relacji międzyosobowych i w tym współżyciu, które kształtuje tkankę życia codziennego;
- wewnątrz domu: poznając i przeżywając problemy rodzinne, takie jak narodziny i śmierć; choroby i zatrudnienie; wydatki, stosunki sąsiedzkie itd.;
- wewnątrz struktur: w trudzie przeciwności, w pokusie postępowania przeciw sumieniu, w płątaniu rywalizacji;
- wewnątrz sytuacji: w ciągłym zaangażowaniu w rozeznawanie, w niepewności wyborów czasem naznaczonych cierpieniem;
- wewnątrz historii: w przyjęciu odpowiedzialności społecznej, ekonomicznej, politycznej, w byciu uważnym na „znaki czasu”, w dzieleniu wspólnego ryzyka, w wytrwałym zaangażowaniu nadziei.

Świecka konsekracja kapłana

Świecka konsekracja kapłana jest integralną częścią charyzmatu Instytutów świeckich. „Członkowie duchowni, przez świadectwo życia konsekrowanego, zwłaszcza w prezbiterium, stanowią pomoc dla swoich współbraci przez szczególną miłość apostołską, a przez swoją świętą posługę w Ludzie Bożym dokonują uświęcenia świata”. (KPK 713 n. 3). Świeckość duchownych członków Instytutów świeckich jest zagwarantowana przez ich „diecezjalność”, która ich wiąże z terytorium Kościoła lokalnego, z jego ludem, z jego historią i dynamiką życia, w czym sami w pełni uczestniczą. Członkowie kleryckich Instytutów świeckich pod-

legają więc biskupowi diecezjalnemu, co powinno stanowić dla nich pomoc, a nie przeszkodę w tym, co dotyczy życia konsekrowanego w Instytucie, również i przede wszystkim gdy oczekuje się od nich pełnienia posługi władzy na rzecz Instytutu (por. *Dyrektorium o życiu i posłudze kapłanów*, 35). Ich duchowość, w swej istocie i zasadniczo charakterystyczna dla kleru diecezjalnego, zostaje wzmocniona i ubogacona, jak to często wynika z dokumentów Magisterium Kościoła, przez przynależność do Instytutu, co pozwala im promować, pośród kleru diecezjalnego, wymogi komunii oraz przeżywać własne posługiwanie z pokorą i dyspozycyjnością.

W odniesieniu do nich można wyróżnić dwa szczegółowe zadania: służyć braterstwu, przyczyniać się do uświęcenia świata.

Służyć braterstwu. Cennym sposobem służącym ukonkretnieniu świeckości, relacji do świata jest świadczenie o braterstwie Jezusa Chrystusa. To braterstwo jest często zaburzone w rodzinach, a nawet we wspólnotach chrześcijańskich. Aby przysłużyć się braterstwu, kapłan świecki musi bliżej poznawać powierzone mu osoby, wchodząc w postawę Jezusa: „znam owce moje, a moje Mnie znają, podobnie jak Mnie zna Ojciec, a Ja znam Ojca. Życie moje oddaję za owce” (J 10,14–15).

Przyczyniać się do uświęcenia świata. Szczególnie znaczący jest drugi punkt – pracować na rzecz uświęcenia świata przez swoją posługę świętą (Kan. 713 p. 3). Zawiera on w sobie wprowadzanie prawidłowych relacji Kościoła ze światem, w służbie królestwu Bożemu i w podejmowaniu troski o stworzenie. Ten cel zobowiązuje kapłanów świeckich do zachowywania wciąż świeżej wrażliwości w stosunku do osób dotkniętych różnorodnym ubóstwem, towarzysząc wszystkim, którzy przeżywają swoją wiarę pośród ludzkich zaangażowań. To przede wszystkim poprzez Eucharystię kapłan świecki wchodzi w szczególnie sposób w ofiarę, którą Chrystus składa Ojcu i jest w stanie udzielać tej łaski, która jest dana dla odrodzenia ludzkości.

Wyzwania

Stale napięcie ze względu na prorockie świadectwo. Proroctwo jest przede wszystkim pewnym stylem, stylem życia, który powinien być sam w sobie kontestacją życia światowego, ponieważ jest alternatywnym sposobem życia i wchodzenia w relacje: sposobem ewangelicznym. Proroctwo zawarte jest w wezwaniu by nie bać się żadnego miejsca i żadnej sytuacji; a raczej aby w odczytywaniu historii zbawienia

i zaangażowaniu w wypełnianie się jej, wychodzić właśnie od tego miejsca, w którym osoba jest na granicy wykluczenia, w którym cierpi z powodu obojętności, w którym jest pozbawiona swojej godności.

Proroctwo zawarte jest w wezwaniu, by uwydatniać to, co jest pozytywne wewnątrz każdej sytuacji, aby dowartościować wszystkie cnoty ludzkie, które czynią prawdziwym każdy rodzaj relacji i solidarne zaangażowanie na rzecz nowego świata. Proroctwo oznacza rozeznawanie i kreatywność wzbudzone przez Ducha Świętego: rozeznawanie jako trud rozumienia, interpretowania znaków czasu, akceptując złożoność określoną przez „już i jeszcze nie”, fragmentaryczność i prowizoryczność naszego czasu; kreatywność jako zdolność wyobrażania sobie nowych rozwiązań, wynajdywanie nowych i bardziej odpowiednich odpowiedzi stosujących się do nowych sytuacji, które są przed nami, albo choćby tylko „rozpoczynanie procesów” (EG, 223). Stawanie się towarzyszami ludzkości w drodze jest rzeczywistością teologiczną.

Duchowość syntezy. Stałe napięcie prowadzące do syntezy pomiędzy miłością Boga a miłością świata. Zakorzeni w słowie Bożym, obywatele świata i współcześni naszym czasom, członkowie Instytutów świeckich są wezwani do ukazywania w życiu, w stałym rozeznawaniu, pewnej syntezy, stale prowizorycznej i zawsze odnawialnej, pomiędzy słowem Bożym a historią, pomiędzy wymaganiami królestwa, które już jest i które jeszcze nie nadeszło.

Jest to duchowość syntezy pomiędzy kryteriami przychodzącymi z góry, ze słuchania słowa Bożego i kryteriami pochodzącymi z dołu, z ludzkiej historii. W tym kontekście doświadczenia granicy jest jedno pragnienie: patrzenia na człowieka oczami Boga. Jakiś nierozzerwalny spłót, który wymaga takiego samego całkowitego daru i pasji dla Boga i dla człowieka. Wzrastanie w miłości Boga nieuchronnie prowadzi członków Instytutów świeckich do wzrastania w miłości świata i odwrotnie.

Napięcie komunii. Stałe napięcie w dążeniu do dialogu i komunii: to duchowość wcielenia połączona z tajemnicą Trójcy Świętej popycha – przynagla członków Instytutów świeckich do bycia ekspertami w dziedzinie dialogu i dlatego mistrzami komunii w każdej rzeczywistości ludzkiej i kościelnej. Jest to powołanie do bycia w Chrystusie sakramentem miłości Bożej w świecie, znakiem widzialnym miłości niewidzialnej, która wszystko przenika i wszystko chce odkupić, aby przyprowadzić wszystko do trynitarnego komunii, początku i ostatecznego spełnienia świata. Mężczyźni i kobiety komunii, którzy wyostrzyli w sobie zdolność słuchania drugiego i innego, którzy nie uciekają przed

napięciami ani przed różnicami, zawsze gotowi zaprowadzić pokój, zdolni do poszukiwania razem drogi, metody, „pozwalając się oświecić relacją miłości, która ma miejsce między Trzema Osobami Boskimi, jako wzór wszelkich relacji międzypersonalnych” (Ojciec święty Franciszek, list apostolski *Do wszystkich konsekrowanych z okazji Roku Życia Konsekrowanego*).

Napięcie w różnorodności. Stałe napięcie w dążeniu do jedności w różnorodności. Zanurzeni w historii tego czasu, w którym wymieszanie się narodów i kultur stanowi jedno z oczywistych wyzwań i możliwości, Instytuty świeckie liczą się z trudem, ale i z pięknem harmonizowania jedności i różnic. I dokonuje się to również wewnątrz poszczególnych Instytutów, kiedy wielopokoleniowość i międzynarodowość wymagają zawierzenia się „temu wielkiemu Artyście, temu wielkiemu Mistrzowi jedności w różnorodności, którym jest Duch Święty” (*Papież Franciszek do kapłanów i konsekrowanych*, Mediolan 25 marca 2017), aby zaproponować formację i styl posługiwania zdolny wesprzeć, w sposób spersonalizowany, drogę każdego członka.

Niech Maryja, Matka Słowa wcielonego, pomaga członkom Instytutów świeckich aby nigdy nie rezygnowali z realizmu wymiaru społecznego Ewangelii i aby budowali komunie we współczesnym świecie, poprzez mistykę życia razem (por. EG, 87–88). Niech Ona, Kobieta orędująca za nami, towarzyszy osobom konsekrowanym w zanurzaniu się „w Ojcu i odkrywaniu nowych wymiarów, które oświecają konkretne sytuacje i je zmieniają” (por. tamże, 283). Uczennica, która zachowuje w swoim sercu „przejście Boga w Życiu swojego ludu” (Papież Franciszek, *Homilia* z 1 stycznia 2017), niech dodaje odwagi w działaniu tym, którzy wsłuchując się w Ducha Świętego, rodzą życie w historii narodów, budują Kościół w prawdzie i miłości. (Papież Franciszek, *Wyznanie wiary z Biskupami Konferencji Episkopatu Włoch*, CEI, 23 maja 2013).

Z braterską bliskością.

Watykan, 4 czerwca 2017 roku, Uroczystość Zesłania Ducha Świętego

João Braz Card. De Aviz
Prefekt
+José Rodriguez Carballo O.F.M.
Arcybiskup Sekretarz

LIST OKÓLNY DO BISKUPÓW **na temat chleba i wina do sprawowania Eucharystii**

1. Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów zwraca się, z polecenia Ojca świętego Franciszka, do Biskupów diecezjalnych (i tych, którzy są z nimi zrównani w prawie) z przypomnieniem, że to na nich przede wszystkim spoczywa obowiązek troski o to, aby wszystko co konieczne jest do sprawowania Uczty Pańskiej było godne (por. Łk 22,8.13). Biskup, pierwszy szafarz Bożych tajemnic oraz moderator, promotor i stróż życia liturgicznego w powierzonym sobie Kościele (por. KPK kan. 835 §1), powinien więc czuwać nad jakością chleba i wina przeznaczonego do sprawowania Eucharystii, oraz nad tymi, którzy je przygotowują. Kongregacja służąc pomocą przypomina istniejące już w tej materii ustalenia i podsuwa pewne wskazania praktyczne.

2. Jeszcze do niedawna wytwarzaniem chleba i wina do Eucharystii zajmowały się na ogół wspólnoty zakonne, dzisiaj chleb ten i wino można także nabyć w sklepach, supermarketach czy za pośrednictwem Internetu. W celu uniknięcia wątpliwości związanych z ważnością materii eucharystycznej, Kongregacja Kultu Bożego sugeruje Ordynariuszom, aby wydali w tej sprawie odpowiednie wskazania i zagwarantowali jakość materii eucharystycznej odpowiednimi certyfikatami.

Ordynariusz zobowiązany jest także przypominać prezbiterom, a w szczególności proboszczom i rektorom kościołów, o spoczywającym na nich obowiązku czuwania nad tymi, którzy przygotowują chleb i wino do celebracji, i nad odpowiednią jakością samej materii.

Ordynariusz powinien też poinformować producentów chleba i wina do Eucharystii o normach związanych z ich produkcją i domagać się absolutnego przestrzegania tychże norm.

3. Przepisy związane z materią eucharystyczną, zawarte w kan. 924 KPK i w numerach 319–323 *Ogólnego wprowadzenia do Mszału rzymskiego*, zostały już wyjaśnione w Instrukcji *Redemptionis Sacramentum*, wydanej przez Kongregację Kultu Bożego 25 marca 2004 roku:

a) „Chleb, którego używa się przy sprawowaniu Najświętszej Ofiary eucharystycznej, powinien być niekwaszony, czysto pszenny i świeżo upieczony, tak aby nie było żadnego niebezpieczeństwa zepsucia. Wynika z tego, że chleb wykonany z innej substancji, nawet zbożowej, lub taki, do którego została dodana znaczna ilość materii różnej od pszenicy, tak że zgodnie z powszechną opinią nie może być nazwany chlebem pszennym, nie stanowi ważnej materii dla sprawowania Ofiary i sakra-

mentu Eucharystii. Poważne nadużycie stanowi dodawanie do chleba przeznaczonego do Eucharystii innych substancji, jakimi są owoce lub cukier czy miód. Jest oczywiste, że hostie winny być wykonywane przez osoby, które odznaczają się nie tylko uczciwością, lecz również mają kompetencje do ich wykonywania i wyposażone są w odpowiednie narzędzia” (n. 48).

b) „Wino, jakiego używa się przy sprawowaniu Najświętszej Ofiary eucharystycznej, powinno być naturalne, z winogron, czyste i nie zepsute, bez domieszki obcych substancji. (...) Z troskliwością należy dbać, aby wino przeznaczone do Eucharystii było przechowywane w doskonałym stanie i nie skwaśniało. Absolutnie zakazuje się używania wina, którego prawdziwość i pochodzenie byłyby wątpliwe: Kościół bowiem wymaga pewności, jeśli chodzi o warunki konieczne do ważności sakramentów. Żaden pretekst nie może usprawiedliwić użycia jakichkolwiek innych napojów, które nie stanowią ważnej materii” (n. 50).

4. Kongregacja Nauki Wiary w Liście okólnym do Przewodniczących Konferencji Biskupów na temat użycia chleba z niewielką zawartością glutenu i moszczu jako materii eucharystycznej (24.07.2003, Prot. N. 89/78–17498), przedstawiła normy dotyczące osób, które z różnych, poważnych powodów nie mogą spożyć chleba i wina używanych zwyczajowo do Mszy Świętej:

a) „Hostie całkowicie pozbawione glutenu są materią eucharystyczną nieważną. Materią ważną są hostie częściowo pozbawione glutenu i te, w których jest obecna wystarczająca ilość glutenu do otrzymania wypieku chleba bez dodatku substancji obcych i bez konieczności odwoływania się do metod, które zmieniłyby istotę chleba” (A. 1–2).

b) „Moszcz, to znaczy sok winny, tak świeży jak przechowywany, zatrzymując jego fermentację przez procesy, które nie zmieniają jego istoty (np. zamrożenie), jest materią eucharystyczną ważną” (A. 3).

c) „Ordynariusze są upoważnieni do udzielenia zezwolenia na używanie chleba o niskiej zawartości glutenu i moszczu jako materii eucharystycznej tak dla pojedynczego wiernego jak dla kapłana. Pozwolenie to może być udzielone habitualnie, aż do czasu trwania sytuacji, która była powodem tego zezwolenia” (C. 1).

5. Ta sama Kongregacja zdecydowała ponadto, że materia eucharystyczna, do produkcji której użyto organizmów genetycznie zmodyfikowanych, może być uznana jako materia ważna (por. *List do Prefekta Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów*, z dnia 9 grudnia 2013 r., Prot. N. 89/78 – 44897).

6. Ci, którzy wypiekają chleb i produkują wino dla celebracji powinni mieć świadomość, że owoc ich pracy przeznaczony jest dla Ofiary Eucharystycznej, stąd wymaga się od nich uczciwości, odpowiedzialności i kompetencji.

7. Dla przestrzegania ogólnych norm Ordynariusze mogą podjąć odpowiednie uzgodnienia na poziome Konferencji Biskupów i podać konkretne wskazania. Mając na uwadze złożoność sytuacji i okoliczności, oraz zanikający szacunek dla świętości, wydaje się być rzeczą niezbędną, aby kompetentna władza ustanowiła kogoś, kto skutecznie będzie czuwał nad jakością materii eucharystycznej pochodzącej od producentów, jak również nad ich odpowiednią dystrybucją i sprzedażą.

Sugeruje się więc, aby Konferencja Biskupów wyznaczyła, na przykład, jedno lub więcej Zgromadzeń zakonnych czy też jakąś inną instytucję będącą w stanie przeprowadzić odpowiednią weryfikację dotyczącą produkcji, konserwacji i sprzedaży chleba i wina do Eucharystii w danym kraju lub kraju, z którego pochodzą. Zwraca się też uwagę, aby chleb i wino przeznaczone do Eucharystii były odpowiednio przechowywane w miejscach sprzedaży.

W siedzibie Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów,
15 czerwca 2017 roku, w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi
Chrystusa.

Robert Kard. Sarah
Prefekt
+ Arthur Roche
Arcybiskup
Sekretarz

LIST PAPIEŻA FRANCISZKA
o ustanowieniu Światowego Dnia Modlitwy o Ochronę Stworzenia
w dniu 1 września 2017 r.

Do moich czcigodnych braci,
kard. Petera Kodwo Appiah Turksona, przewodniczącego Papieskiej Rady „Iustitia et Pax”
kard. Kurta Kocha, przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan

Podzielając troskę mojego drogiego brata Patriarchy Ekumenicznego Bartłomieja o przyszłość stworzenia (por. *Laudato si'*, 7–9), i zgodnie z propozycją jego przedstawiciela, Metropolity Pergamonu Joanisa, który wziął udział w prezentacji encykliki *Laudato si'* na temat troski o nasz wspólny dom, pragnę poinformować, że zdecydowałem się wprowadzić w Kościele katolickim Światowy Dzień Modlitwy o Ochronę Stworzenia, który, począwszy od tego roku, będzie obchodzony w dniu 1 września, jak jest to w zwyczaju w Kościele prawosławnym od jakiegoś czasu.

Jako chrześcijanie chcemy wnieść wkład w rozwiązanie problemu kryzysu ekologicznego, który ludzkość obecnie przeżywa. Czyniąc to, musimy najpierw w naszym bogatym dziedzictwie duchowym odkryć na nowo najgłębsze motywacje dla naszej troski o ochronę stworzenia. Musimy zawsze pamiętać, że dla wierzących w Jezusa Chrystusa, Słowo Boga, które stało się człowiekiem dla naszego zbawienia, „duchowość nie jest odłączona od ciała ani też od natury czy realiów tego świata, ale żyjemy z nimi i w nich, w jedności ze wszystkim, co nas otacza” (*Laudato si'*, 216). Kryzys ekologiczny wzywa więc nas do głębokiego, duchowego nawrócenia: chrześcijanie wzywani są do „nawrócenia ekologicznego, które wiąże się z rozwijaniem wszystkich konsekwencji ich spotkania z Jezusem Chrystusem w relacjach z otaczającym ich światem (ibid., 217). Gdyż „życie powołaniem, by być obrońcami dzieła Bożego, jest istotną częścią życia uczciwego, nie zaś czymś opcjonalnym, ani też drugorzędnym elementem doświadczenia chrześcijańskiego” (ibid.).

Coroczny Światowy Dzień Modlitwy o Ochronę Stworzenia zaofertuje indywidualnym wiernym oraz wspólnotom odpowiednią okazję do potwierdzenia ich osobistego powołania do bycia gospodarzami stworzenia, aby podziękować Bogu za wspaniałe dzieło, które Bóg powierzył naszej opiece, błagać o Jego pomoc w ochronie stworzenia, jak i Jego

przebaczenie za grzechy popełnione przeciwko światu, w którym żyjemy. Obchody tego święta w tym samym dniu, co Kościół prawosławny, będą cenną okazją do dania świadectwa naszej rosnącej wspólnoty z braćmi prawosławnymi. Żyjemy w czasach, kiedy wszyscy chrześcijanie stają w obliczu tych samych, decydujących wyzwań, na które musimy reagować wspólnie by być bardziej wiarygodnymi i skutecznymi. Mam nadzieję, że dzień ten będzie w jakiś sposób angażować również inne kościoły i wspólnoty kościelne i obchodzony będzie w zjednoczeniu z podobnymi inicjatywami Światowej Rady Kościołów.

To okazja, aby podziękować Bogu za wspaniałe dzieło, które Bóg powierzył naszej opiece, błagać o Jego pomoc w ochronie stworzenia, jak i Jego przebaczenie za grzechy popełnione przeciwko światu, w którym żyjemy.

Proszę kardynała Petera Turksona, jako przewodniczącego Papieskiej Rady „Iustitia et Pax” o poinformowanie krajowych komisji „Iustitia et Pax” z poszczególnych Konferencji Episkopatów, jak również krajowych i międzynarodowych organizacji zaangażowanych w kwestie ochrony środowiska, o wprowadzeniu Światowego Dnia Modlitwy o Ochronę Stworzenia, aby uwzględniając lokalne potrzeby i sytuacje mógł on być odpowiednio obchodzony z udziałem całego Ludu Bożego: kapłanów, osób konsekrowanych oraz wiernych świeckich. Z tego powodu będzie to zadanie swojej Rady we współpracy z różnymi konferencjami episkopatów, by zorganizować odpowiednie sposoby upowszechniania i obchodów powyższego święta, aby to coroczne wydarzenie stało się znaczącą okazją do modlitwy, refleksji, nawrócenia i przyjęcie odpowiednich stylów życia.

Proszę kardynała Kocha, jako przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan, o nawiązanie niezbędnych kontaktów z Patriarchatem Ekumenicznym oraz z innymi organizacjami ekumenicznymi, aby ten światowy dzień mógł służyć jako znak wspólnej podróży, w której uczestniczą wszyscy wierzący w Chrystusa. Twoja Rada będzie również odpowiedzialna za zapewnienie koordynacji obchodów tego święta z podobnymi inicjatywami podejmowanymi przez Radę Kościołów. Upraszam dla tej inicjatywy wstawiennictwa Maryi, Matki Bożej i świętego Franciszka z Asyżu, którego pochwała stworzeń inspiruje tak wiele mężczyzn i kobiet dobrej woli do życia w chwale Stwórcy i poszanowania stworzenia.

Wyrażając nadzieję, że w wyniku szerokiej współpracy Światowy Dzień Modlitwy o Ochronę Stworzenia będzie zainaugurowany i roz-

wijać się będzie w najlepszy możliwy sposób, upraszam dla tej inicjatywy wstawiennictwa Maryi, Matki Bożej i świętego Franciszka z Asyżu, którego pochwała stworzeń inspiruje tak wiele mężczyzn i kobiet dobrej woli do życia w chwale Stwórcy i poszanowania stworzenia. Jako zadatek duchowej płodności, udzielam apostolskiego błogosławieństwa wam, szacowni bracia, oraz wszystkim współuczestniczącym w waszej posłudze.

Z Watykanu, 6 sierpnia 2015 roku, w święto Przemienienia Pańskiego

FRANCISZEK

ORĘDZIE PAPIEŻA FRANCISZKA
na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, który jest obchodzony
14 stycznia 2018 r.: Przyjmować, chronić, promować i integrować
imigrantów i uchodźców

Drodzy Bracia i Siostry!

„Przybysza, który się osiedlił wśród was, będziecie uważać za obywatela. Będiesz go miłował jak siebie samego, bo i wy byliście przybyszami w ziemi egipskiej. Ja jestem Pan, Bóg wasz!” (Kpł 19,34).

W pierwszych latach mojego pontyfikatu wielokrotnie wyrażałem szczególny niepokój z powodu smutnej sytuacji wielu imigrantów i uchodźców uciekających od wojny, prześladowań, klęsk żywiołowych i ubóstwa. Jest to niewątpliwie „znak czasów”, który starałem się odczytać, prosząc o światło Ducha Świętego począwszy od mojej wizyty na Lampedusie 8 lipca 2013 roku. Ustanawiając nową Dykasterię ds. Integralnego Rozwoju Ludzkiego chciałem aby szczególna sekcja, umieszczona tymczasowo pod moim bezpośrednim kierownictwem wyrażała troskę Kościoła wobec imigrantów, osób przesiedlonych, uchodźców i ofiar handlu ludźmi.

Każdy cudzoziemiec, który puka do naszych drzwi jest okazją do spotkania z Jezusem Chrystusem, utożsamiającym się z cudzoziemcem przyjętym lub odrzuconym każdej epoki (por. Mt 25,35.43). Pan powierza macierzyńskiej miłości Kościoła każdą osobę ludzką zmuszoną do opuszczenia swojej ojczyzny w poszukiwaniu lepszej przyszłości [1]. Troska taka musi być wyrażona w sposób konkretny na każdym etapie doświadczenia migracyjnego: od wyruszenia w drogę, od początku do

końca. To wielka odpowiedzialność, którą Kościół pragnie dzielić ze wszystkimi wierzącymi oraz ludźmi dobrej woli, którzy są powołani do odpowiedzi na wiele wyzwań stawianych przez współczesną migrację z wielkodusznością, skwapliwie, mądrze i dalekowzrocznie, każdy według swoich możliwości.

W tym kontekście pragnę potwierdzić, że „nasza wspólna odpowiedź mogłaby być osnuta na czterech czasownikach: przyjmować, chronić, promować i integrować” [2]. Biorąc pod uwagę obecny scenariusz, *przyjęcie* oznacza przede wszystkim zapewnienie imigrantom i uchodźcom szerszych możliwości bezpiecznego i legalnego wjazdu do krajów przeznaczenia. W związku z tym pożądanym jest konkretny wysiłek, by zwiększyć i uprościć przyznawanie wiz humanitarnych oraz w celu łączenia rodzin. Jednocześnie chciałbym, aby znacznie więcej krajów przyjęło programy sponsorowania prywatnego i wspólnotowego, otwierając korytarze humanitarne dla najbardziej narażonych uchodźców. Stosowne byłoby między innymi zapewnienie specjalnych wiz tymczasowych dla osób uciekających przed konfliktami do krajów sąsiednich. Odpowiednim rozwiązaniem nie są kolektywne i arbitralne wydalenia imigrantów i uchodźców, szczególnie gdy są one dokonywane do krajów, które nie mogą im zagwarantować poszanowania godności i praw podstawowych [3]. Raz jeszcze podkreślam znaczenie zapewnienia imigrantom i uchodźcom odpowiedniego i godnego zakwaterowania. „Programy przyjmowania rozproszonego, już realizowane w różnych miejscowościach, zdają się natomiast ułatwiać spotkanie osobowe, umożliwiać lepszą jakość usług i dawać większe gwarancje sukcesu” [4]. Zasada centralnego miejsca osoby ludzkiej, mocno potwierdzona przez mojego umiłowanego poprzednika Benedykta XVI [5], zobowiązuje nas do przedkładania zawsze bezpieczeństwa osobistego ponad bezpieczeństwo narodowe. W związku z tym konieczne jest odpowiednie formowanie personelu odpowiedzialnego za kontrole graniczne. Sytuacja imigrantów, ubiegających się o azyl i uchodźców, wymaga, aby zapewniono im bezpieczeństwo osobiste i dostęp do usług podstawowych. W imię fundamentalnej godności każdej osoby należy podjąć wysiłki, by opowiadać się za środkami alternatywnymi wobec pozbawienia wolności osób, które bez pozwolenia wkraczają na terytorium państwa [6].

Drugi czasownik, *chronić*, wyraża się w całej serii działań w obronie praw i godności imigrantów i uchodźców, niezależnie od ich *statusu* migracyjnego [7]. Taka ochrona zaczyna się w ojczyźnie i polega na przedstawieniu pewnych i poświadczonych informacji przed wyjazdem

oraz ich ochronie przed praktykami nielegalnej rekrutacji [8]. Powinna być ona kontynuowana, w miarę możliwości, w kraju imigracji, zapewniając imigrantom odpowiednią pomoc konsularną, prawo do zachowywania zawsze przy sobie swoich dokumentów tożsamości, równego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, możliwość otwierania rachunków bankowych i gwarancję minimalnego realnego utrzymania. Zdolności i umiejętności imigrantów, osób ubiegających się o azyl i uchodźców, jeśli zostaną właściwie rozpoznane i docenione, stanowią prawdziwe bogactwo dla przyjmujących ich wspólnot [9]. Z tego względu chciałbym, aby szanując ich godność przyznawano im swobodę ruchów w kraju przyjmującym, możliwość pracy oraz dostęp do środków telekomunikacyjnych. Dla tych, którzy decydują się na powrót do ojczyzny, podkreślam stosowność rozwijania programów reintegracji zawodowej i społecznej. Międzynarodowa Konwencja Praw Dziecka stanowi uniwersalną podstawę prawną dla ochrony imigrujących niepełnoletnich. Należy unikać wobec nich jakiegokolwiek formy pozbawienia wolności z powodu ich statusu migracyjnego. Trzeba natomiast zapewnić im regularny dostęp do nauczania podstawowego i średniego. Podobnie, konieczne jest zapewnienie legalnego pobytu, aż do osiągnięcia pełnoletniości i możliwości kontynuowania nauki. Dla małoletnich pozbawionych opieki lub oddzielonych od rodziny ważne jest zapewnienie programów opieki tymczasowej lub opieki zastępczej [10]. Respektując powszechne prawo do obywatelstwa, powinno być ono uznane i odpowiednio poświadczane wszystkim chłopcom i dziewczętom w chwili urodzenia. Stanowi bezpieczeństwo, w jakim znajdują się niekiedy imigranci i uchodźcy można łatwo zapobiec poprzez „ustawodawstwo narodowe zgodne z podstawowymi zasadami prawa międzynarodowego” [11]. Status migracyjny nie powinien ograniczać dostępu do narodowych systemów opieki zdrowotnej i systemów emerytalnych, a także do przekazywania ich składek w przypadku repatriacji.

Promować to przede wszystkim starać się, aby wszyscy migranci i uchodźcy, jak i społeczności, które ich przyjmują, byli w stanie realizować się jako osoby we wszystkich wymiarach stanowiących człowieczeństwo według planu Stwórcy [12]. Pośród tych wymiarów należy uznać należne znaczenie wymiaru religijnego, zapewniając wszystkim cudzoziemcom obecnym na danym terytorium swobodę wyznawania i praktykowania religii. Wielu uchodźców i migrantów posiada umiejętności, które należy odpowiednio poświadczyc i docenić.

Ponieważ „ludzka praca ze swej natury powinna narody jednoczyć” [13], zachęcam do starań, by krzewiono integrację społeczną i zawodową migrantów i uchodźców, zapewniając wszystkim – w tym osobom ubiegającym się o azyl – możliwość pracy, kursów językowych i aktywności obywatelskiej a także odpowiedniej informacji w ich językach ojczystych. W przypadku migrantów niepełnoletnich, ich zaangażowanie w aktywność pracowniczą musi być regulowane, tak aby zapobiec wyzyskowi i zagrożeniom dla ich prawidłowego rozwoju. W 2006 roku, Benedykt XVI podkreślił, że w kontekście migracyjnym w rodzinie „zawiera się bogactwo kultury życia i przyczynia się ona do integracji wartości” [14]. Zawsze należy wspierać jej integrację, ułatwiając łączenie rodzin – w tym dziadków, rodzeństwa i wnuków – nigdy nie uzależniając tego od wymagań ekonomicznych. W odniesieniu do migrantów, uchodźców i azylantów w sytuacjach niepełnosprawności należy zapewnić większą uwagę i wsparcie. Uznając wprawdzie godne pochwały dotychczasowe wysiłki wielu krajów w zakresie współpracy międzynarodowej i pomocy humanitarnej, pragnę, by w rozdzielaniu takiej pomocy brano pod uwagę potrzeby (na przykład opieki medycznej i społecznej oraz edukacji) krajów rozwijających się, przyjmujących ogromne strumienie uchodźców i migrantów oraz aby do adresatów tej pomocy włączano podobnie społeczności lokalne znajdujące się w sytuacji niedostatku materialnego i słabości [15].

Ostatni czasownik, *integrować*, należy do poziomu szansy ubogacania międzykulturowego zrodzonego przez obecność imigrantów i uchodźców. Integracja nie jest „asymilacją, która prowadzi do zniszczenia albo wymazania z pamięci własnej tożsamości kulturowej. Kontakt z drugim człowiekiem pozwala raczej odkryć jego «sekret», otworzyć się na niego, aby przyjąć to, co jest w nim wartościowe, a w ten sposób przyczynić się do lepszego poznania każdego. Jest to proces długotrwały, którego celem jest takie kształtowanie społeczeństw i kultur, aby coraz bardziej stawały się odzwierciedleniem wielorakich darów, jakimi Bóg obdarza ludzi” [16]. Proces ten można przyspieszyć poprzez przyznanie obywatelstwa niezależnie od wymogów ekonomicznych i językowych oraz nadzwyczajnej procedury regulowania w przypadku imigrantów, którzy mogą poszczycić się długim pobytem w kraju. I znowu kładę nacisk na konieczność krzewienia w możliwie najlepszy sposób kultury spotkania, mnożąc możliwości wymiany międzykulturowej, dokumentując i upowszechniając dobre praktyki integracji i rozwijając programy mające na celu przygotowanie społeczności lokalnych do procesów

integracyjnych. Chcę podkreślić szczególny przypadek cudzoziemców zmuszonych do opuszczenia kraju imigracji z powodu kryzysów humanitarnych. Osobom tym trzeba zapewnić odpowiednie wsparcie dla repatriacji i programy reintegracji pracowniczej w ojczyźnie.

Zgodnie ze swoją tradycją duszpasterską, Kościół jest gotów aktywnie zaangażować się w realizację wszystkich proponowanych powyżej inicjatyw, ale aby uzyskać pożądane rezultaty niezbędny jest wkład wspólnoty politycznej oraz społeczeństwa obywatelskiego, każde zgodnie z właściwą im odpowiedzialnością.

Podczas szczytu Organizacji Narodów Zjednoczonych, który odbył się w Nowym Jorku 19 września 2016 r., przywódcy światowi jasno wyrazili gotowość podejmowania wysiłków na rzecz migrantów i uchodźców, aby ocalić ich życie i chronić ich prawa, dzieląc tę odpowiedzialność na poziomie globalnym. W tym celu państwa członkowskie zobowiązały się do sporządzenia i zatwierdzenia do końca 2018 roku dwóch umów globalnych (*Global Compacts*), jednej poświęconej uchodźcom oraz jednej dotyczącej migrantów.

Drodzy bracia i siostry, w świetle uruchomienia tych procesów najbliższe miesiące stanowią doskonałą okazję do zaprezentowania i wspierania konkretnych działań, w których chciałem omówić cztery czasowniki. Zachęcam was zatem do skorzystania z każdej okazji, aby podzielić się tym orędziem ze wszystkimi uczestnikami życia politycznego i społecznego, którzy są zaangażowani – albo zainteresowani uczestnictwem – w procesie prowadzącym do zatwierdzenia dwóch umów globalnych.

Dzisiaj, 15 sierpnia, obchodzimy uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Matka Boża doświadczyła na sobie trudów wygnania (por. Mt 2,13–15), z miłością towarzyszyła drodze Syna aż po Kalwarię, a teraz uczestniczy na wieki w Jego chwale. Jej macierzyńskiemu wstawiennictwu zawierzamy nadzieje wszystkich migrantów i uchodźców świata oraz pragnienia przyjmujących ich wspólnot, abyśmy wszyscy zgodnie z najważniejszym przykazaniem Bożym nauczyli się kochać bliźniego, obcego, jak siebie samego.

Watykan, 15 sierpnia 2017, Uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

FRANCISZEK

1. Por. Pius XII, Konst. Ap. *Exsul Familia*, Cz. I, I.
2. *Przemówienie do uczestników VI Międzynarodowego Forum „Migracje i pokój”*, 21 lutego 2017, „L’Osservatore Romano” wyd. pl. 3–4(391)/2017, s. 20.
3. Por. *Intervento dell’Osservatore permanente della Santa Sede alla 103ª Sessione del Consiglio dell’OIM*, 26 novembre 2013.
4. *Przemówienie do uczestników VI Międzynarodowego Forum „Migracje i pokój”*, s. 21.
5. Por. Benedykt XVI, Enc. *Caritas in veritate*, 47.
6. Por. *Intervento dell’Osservatore Permanente della Santa Sede alla XX Sessione del Consiglio dei Diritti Umani*, 22 giugno 2012.
7. Por. Benedykt XVI, Enc. *Caritas in veritate*, 62.
8. Por. Papieska Rada ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących, Instr. *Erga migrantes caritas Christi*, 6.
9. Por. Benedetto XVI, *Discorso ai partecipanti al VI Congresso Mondiale per la pastorale dei Migranti e dei Rifugiati*, 9 novembre 2009.
10. Por. Tenże, *Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2010*, Osservatore Permanente Della Santa Sede, *Intervento alla XXVI Sessione Ordinaria del Consiglio per i Diritti dell’Uomo sui diritti umani dei migranti*, 13 giugno 2014.
11. Papieska Rada ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących i Papieska Rada Cor Unum, *Przyjęcie Chrystusa w uchodźcach i przymusowo przesiedlonych 2013*, 70.
12. Por. Paweł VI, Enc. *Populorum progressio*, 14.
13. Jan Paweł II, Enc. *Centesimus annus*, 27.
14. Benedykt XVI, *Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2007*, „L’Osservatore Romano” wyd. pl. 1(289)/2007, s. 4.
15. Papieska Rada ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących i Papieska Rada Cor Unum, *Przyjęcie Chrystusa w uchodźcach i przymusowo przesiedlonych*, 2013, 30–31.
16. Jan Paweł II, *Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2005*, „L’Osservatore Romano” wyd. pl. 3(271)/2005, s. 7.

Episkopat Polski

KOMUNIKAT KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI

Drodzy Bracia i Siostry!

8 września 2017 r. przypada 300. rocznica koronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Nałożenie papieskich koron na wizerunek Bogurodzicy dopełniło niejako ślubów złożonych przez króla Jana Kazimierza, który po obronie Jasnej Góry przed Szwedami, 1 kwietnia 1656 r. obrał Najświętszą Dziewicę Królową i Patronką Królestwa Polskiego.

Uroczystość koronacyjna w 1717 r. zjednoczyła na Jasnej Górze Polaków, stając się ogólnonarodową manifestacją wiary. Ten akt uznający Maryję za Królową Polski był punktem odniesienia w wielu, nierzadko trudnych momentach polskiej historii. Jasna Góra stała się Duchową Stolicą Polski i celem licznych pielgrzymek, a tym samym źródłem odnowy życia zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym.

Ojcowie Paulini wraz z Pasterzami Kościoła w Polsce, w Roku Jubileuszu koronacji Cudownego Obrazu, zapraszają do dziękczynienia Bogu za przymierze z Królową Polski. Główne obchody jubileuszowe odbędą się na Jasnej Górze 26 sierpnia 2017 r. w uroczystość Matki Bożej Częstochowskiej. Jubileusz 300-lecia koronacji posiada przede wszystkim wymiar duchowy, dlatego pragniemy zachęcić do włączenia się w „Żywą Koronę Maryi”. Inicjatywie tej przyświeca idea, aby osobiste życie kształtować według zasad Ewangelii, jako urzeczywistnienie oddania się Matce Bożej, którego wyrazem są złote korony na Jej skroni.

Bp Artur G. Miziński
Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski

Zakopane, dnia 6 czerwca 2017 r.

Warszawa, dnia 21 maja 2009 r.

NOTA W SPRAWIE UDZIELANIA KOMUNII ŚW. CHORYM NA CELIAKIĘ

Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski informuje, że 347. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski, obradujące w Warszawie w dniu 11 marca 2009 r. zmieniło decyzję 327. Zebrania Plenarnego Konferencji Episkopatu Polski z 30 kwietnia 2004 r. dotyczącą udzielania Komunii św. osobom chorym na celiakię. Dotąd osoby te mogły przyjmować Komunię św. pod postacią wina, obecnie mogą ją przyjmować pod postacią hostii niskoglutenowych wypieczonych zgodnie ze wskazaniami Kongregacji Nauki Wiary. W takie hostie parafie powinny się zaopatrywać w piekarniach hostii mających zatwierdzenie miejscowego biskupa. Powyższa NOTA zostanie opublikowana w biuletynie „Anamnesis” wydawanym staraniem Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski.

+ Stanisław Budzik
Sekretarz Generalny KEP

APEL BISKUPA POŁOWEGO WOJSKA POLSKIEGO z okazji 73. rocznicy Powstania Warszawskiego

W historii naszego narodu było wiele takich wydarzeń, które ukształtowały naszą teraźniejszość. Należy do nich Powstanie Warszawskie, którego 73. rocznicę będziemy obchodzić. Z szacunkiem chylimy głowy przed każdym żyjącym powstańcem, który gotowy był oddać swoje życie za wolność i niepodległość Ojczyzny. W modlitwie pochylamy się nad mogiłami żołnierzy Armii Krajowej i innych formacji zbrojnych, harcerzy i harcerek – wszystkich walczących podczas wolnościowego zrywu, a także nad grobami mieszkańców Warszawy, którzy polegli i zmarli, bo pomagali powstańcom i nie opuścili swojego miasta.

Podczas Mszy św. celebrowanej na Placu Krasińskich 31 lipca br. o godz. 18:00 do Eucharystycznej Ofiary Chrystusa dołączymy ofiarę naszych rodaków złożoną w 1944 roku. Ich krew wołała i nadal woła

o świat wolny od wojen, przemocy i deptania ludzkiej godności. Dla nas postawa tamtego pokolenia stanowi zachętę, abyśmy w najważniejszych sprawach umieli się jednoczyć wokół podstawowych wartości, jakimi są: mająca swe źródło w Bogu godność każdego człowieka, dobro Ojczyzny i bezpieczeństwo państwa. Dlatego też pragnę zachęcić do udziału we Mszach św. i modlitwach, które odbywać się będą zarówno w Warszawie, w każdym kościele garnizonowym, jak też w świątyniach w całym kraju.

1 sierpnia, o godz. 17:00 – w godzinie „W” – odezwą się dzwony z wież kościołów i kaplic garnizonowych w całym kraju; niech ich głos będzie zachętą do zatrzymania się, krótkiej refleksji i modlitwy, tam, gdzie będziemy przebywać. Swoją postawą dajmy świadectwo umiłowania Ojczyzny, troski o dobro wszystkich Polaków oraz szacunku wobec bohaterów Powstania Warszawskiego.

bp Józef Guzek
Biskup Polowy Wojska Polskiego

Warszawa, 29 lipca 2017 roku

**LIST PREZYDIUM KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
z okazji 75. rocznicy śmierci św. s. Teresy
Benedykty od Krzyża (Edyty Stein)**

Drodzy Bracia i Siostry!

75 lat temu, 9 sierpnia 1942 roku, w niemieckim obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau przeszła z tego świata do Ojca bogatego w miłosierdzie (por. Ef 2,4) siostra Teresa Benedykta od Krzyża, karmelitanka, w świecie Edyta Stein. Przeszła do Boga w całkowitym ogołoceniu, zamordowana w komorze gazowej, wraz z innymi Żydami, którzy zostali przywiezieni do Auschwitz w specjalnym transporcie z obozu przejściowego w Drente-Westerbork w Holandii. W ten sposób dopełniły się słowa, które Edyta Stein skierowała do swojej siostry Róży w momencie aresztowania ich przez gestapo w klasztorze karmelitanek bosych w holenderskim Echt: „Chodź, idziemy za nasz naród!”. „Zrozumiała wówczas – pisał w 1999 roku Jan Paweł II – że dokonując systematycznej zagłady Żydów, nałożono na barki jej narodu krzyż Chrystusa, przyjęła zatem jako swój osobisty udział w nim deportację

i śmierć w otoczonym ponurą sławą obozie Oświęcimiu–Brzezince. Jej krzyk łączy się z krzykiem wszystkich ofiar tej straszliwej tragedii, ale zarazem jest zjednoczony z krzykiem Chrystusa, który nadał ludzkiemu cierpieniu tajemniczą i trwałą owocność”. Poprzez swe całkowite ogołocenie i śmierć w komorze gazowej Edyta Stein – s. Teresa Benedykta od Krzyża – złączyła się z *kenozą*, czyli wyniszczeniem się Jezusa Chrystusa Syna Bożego (por. Flp 2,6–11). Równocześnie jej „Wiedza Krzyża” (taki tytuł nosiło jej ostatnie, pisane już w Echt, niedokończone dzieło) osiągnęła swój szczyt.

Na ten całkowicie osobisty szczyt Golgoty Edyta Stein wchodziła przez długie lata swego życia. Jej droga ku Chrystusowi zaczęła się w czasie dorastania, kiedy odstąpiła od judaistycznej wiary, w której się wychowywała i którą z największą pobożnością pielęgnowała jej matka, Augusta z domu Courant. Od tej chwili Edyta Stein zaczęła uważać się za ateistkę. Podczas swoich studiów – najpierw na uniwersytecie wrocławskim, a następnie, pod kierunkiem Edmunda Husserla, znakomitego filozofa na uniwersytetach w Getyndze i Fryburgu Bryzgowijskim – z ogromną konsekwencją i uporem szukała jednak prawdy o człowieku i sensie jego życia. Początkowo nie wiedziała, że za tymi poszukiwaniami kryje się jej poszukiwanie Boga. Po latach napisała, że „Bóg jest Prawdą. Kto szuka Prawdy, szuka Boga, choćby o tym nie wiedział”.

Dociekania filozoficzne doprowadziły ją do wniosku, że nie można lekceważyć możliwości Jego istnienia. W przekonaniu tym Edytę Stein utwierdzały wydarzenia dotyczące bliskich jej osób. Były to najpierw nieoczekiwane przejścia na chrześcijańską wiarę osób znanych jej z czasu wspólnych studiów, które wcześniej głosiły pogląd, jakoby brak wiary w Boga był szczególnie doniosłym przejawem ich intelektualnej dojrzałości i niezależności. W tym samym mniej więcej czasie ogromne zdumienie wzbudziła w niej postawa Pauliny Reinach, żony wybitnego myśliciela i nauczyciela akademickiego Adolfa Reinacha. Kiedy w 1917 roku zginął on w okopach pierwszej wojny światowej, Paulina bynajmniej nie pogrążyła się w rozpacz po stracie ukochanego męża, ale zachowała wewnętrzny pokój, wynikający z chrześcijańskiej nadziei. „Było to moje pierwsze zetknięcie się z krzyżem i jego boską mocą, jakiej udziela on tym, którzy go niosą. Po raz pierwszy widziałam naocznie zrodzony ze zbawczego cierpienia Chrystusa Kościół i jego zwycięstwo nad ościeniem śmierci. Był to moment, w którym moja niewiara załamała się, judaizm zbladł, a Chrystus zajaśniał: Chrystus w tajemnicy krzyża” – wyznała po latach Edyta Stein. Ostatecz-

ny przełom w jej życiu nastąpił jesienią 1921 roku, kiedy przebywała w domu swojej przyjaciółki Jadwigi Conrad-Martius, również duchowo dojrzewającej do przyjęcia chrześcijaństwa. Pewnego wieczoru na chybił trafił sięgnęła po książkę znajdującą się w jej bibliotece. Była to autobiografia św. Teresy z Avila. Kiedy nad ranem Edyta Stein zakończyła jej lekturę, wypowiedziała tylko jedno zdanie: „Das ist die Wahrheit!” – „To jest prawda!”. Kilka miesięcy później, 1 stycznia 1922 roku, przyjęła chrzest w Kościele katolickim.

Dalsze jej życie – oryginalnego myśliciela, autorki wielu znakomych dzieł filozoficznych, nauczycielki w liceum i seminarium nauczycielskim w Spirze oraz wykładowcy akademickiego w Instytucie Pedagogiki Naukowej w Monasterze – służyło „umacnianiu braci w wierze” (por. Łk 22,32). Było to w czasie, kiedy – po pierwszej wojnie światowej – w Europie coraz bardziej zaznaczał się kryzys wartości i związane z nim duchowy chaos, prowadzący do skrajnych postaw ideologicznych, zwłaszcza komunistycznych i nazistowskich. W swych licznych artykułach i konferencjach Edyta Stein ukazywała transcendentny wymiar osoby ludzkiej. Z ogromnym zaangażowaniem głosiła prawdę o wyrastającej ze stwórczej woli Boga roli i powołaniu kobiety do małżeństwa i macierzyństwa. Im bardziej ówczesny świat odchodził od Boga, tym bardziej zbliżała się ona do Niego. Momentem przełomowym w jej duchowym dojrzewaniu stał się rok 1933. W styczniu tego roku Adolf Hitler doszedł do władzy w Niemczech, a jesienią wstąpiła ona do klasztoru sióstr karmelitanek w Kolonii. Wobec nasilających się prześladowań Żydów i obaw przed aresztowaniem, w noc sylwestrową 1938 roku schroniła się w klasztorze w Echt, w Holandii. Odtąd – połączona w modlitwie za świat, który przeżywał tragedię drugiej wojny światowej, i za swój naród, który przez niemieckich nazistów został skazany na całkowitą eksterminację – coraz bardziej świadomie zawierzała się Bogu. Ostatnie tygodnie i dni jej życia stały się cichym, a równocześnie dostrzegalnym przez innych jej osobistym potwierdzeniem tego, co zawarła w dziele *Wiedza Krzyża*. Stawała się tym, kim chciała być, wstępując do zakonu: „błogosławioną przez Krzyż”.

Śmierć Edyty Stein w Auschwitz–Birkenau nastąpiła niemal dokładnie rok po śmierci o. Maksymiliana Marii Kolbego, który został tam zamordowany przez nazistów w dniu 14 sierpnia 1941 roku w bunkrze głodowym. Wynosząc Edytę Stein – s. Teresę Benedyktę od Krzyża – do chwały świętych Kościoła Jan Paweł II złączył jej męczeństwo z męczeństwem o. Maksymiliana. Na zakończenie uroczystości ka-

nonizacyjnych na Placu św. Piotra w Rzymie w dniu 11 października 1998 roku Ojciec święty powiedział bowiem: „Przypominam sobie, że w roku 1982, również w październiku, dane mi było na tym samym miejscu kanonizować Maksymiliana Marię Kolbego. Zawsze byłem przekonany, że to jest dwoje męczenników Oświęcimia, którzy razem z sobą prowadzą nas ku przyszłości: Maksymilian Maria Kolbe i Edyta Stein – święta Teresa Benedykta od Krzyża. Dzisiaj jestem świadom, że zamyka się jakiś cykl. Dziękuję Bogu za to i cieszę się, że w naszej Ojczyźnie kult tej świętej rośnie i rozszerza się”.

W 1999 roku Ojciec święty Jan Paweł II ogłosił św. Teresę Benedyktę od Krzyża – obok św. Katarzyny ze Sieny i św. Brygidy Szwedzkiej – Patronką Europy. Z jednej strony pragnął on podkreślić prawdę, że bez historii świętych Kościoła nie można zrozumieć dziejów Europy. Z drugiej strony wskazywał na przykład świętych jako niezwykle ważną wskazówkę, jak należy żyć, aby nie zatracić nie tylko siebie, ale całego wielkiego dziedzictwa europejskiej tożsamości i duchowej kultury. „Edyta Stein – pisał papież – przenosi nas (...) w samo centrum naszego burzliwego stulecia, przypominając nadzieje, jakie z nim wiązano, ale ukazując też jego sprzeczności i klęski. (...) Wizerunek jej świętości pozostanie na zawsze związany z dramatem jej męczeńskiej śmierci, którą poniosła wraz z wieloma innymi. Trwa też jako zwiastowanie Ewangelii krzyża, z którym Edyta Stein tak bardzo pragnęła się utożsamić, że wpisała go nawet w swoje imię zakonne. Patrząc dziś na Teresę Benedyktę od Krzyża dostrzegamy w tym świadectwie niewinnej ofiary z jednej strony naśladowanie Baranka-Żertwy oraz protest przeciw wszelkim przejawom łamania podstawowych praw człowieka, z drugiej zaś – zadatek nowego zbliżenia między żydami a chrześcijanami. (...) Ogłosić dzisiaj św. Edytę Stein Współpatronką Europy znaczy wznieść nad starym kontynentem sztandar szacunku, tolerancji i otwartości, wzywający wszystkich ludzi, aby się wzajemnie rozumieli i akceptowali, niezależnie od różnic etnicznych, kulturowych i religijnych, oraz by starali się budować społeczeństwo prawdziwie braterskie. Niechaj zatem wzrasta Europa, niech się rozwija jako Europa ducha, idąc śladem swojej najlepszej tradycji, której najwznioślejszym wyrazem jest właśnie świętość”.

Gdy obecnie przeżywamy 75. rocznicę śmierci św. s. Teresy Benedykty od Krzyża – Edyty Stein – jesteśmy świadkami pewnego bardzo znaczącego procesu kulturowego. Polega on na wyraźnym i w pełni świadomym odchodzeniu od Europy rozumianej jako Europa ducha.

Wbrew temu, do czego wzywał św. Jan Paweł II Wielki, Europa chce zapomnieć o swoich chrześcijańskich korzeniach i za wszelką cenę żyć tak, „jakby Boga nie było”. W konsekwencji po raz kolejny znajduje swe potwierdzenie słynne zdanie Fiodora Dostojewskiego: „Jeśli Boga nie ma, to wszystko wolno”. Głosi się bowiem prawo do eutanazji czy też prawo kobiet do zabijania własnych nienarodzonych jeszcze dzieci, podważa się instytucję małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, promuje się ideologię gender. W świetle tych tendencji św. Edyta Stein jawi się dzisiaj jako jednoznaczny znak sprzeciwu. Jej życie pokazuje, jak wielki jest człowiek, który z wielką odwagą i uczciwością intelektualną szuka Boga, i jak tragiczny staje się świat, który Boga odrzuca.

Módlmy się więc do Najlepszego Ojca – za przyczyną św. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein) – o łaskę nawrócenia dla Europy i odwagę powrotu do jej chrześcijańskich korzeni. Prośmy o siłę dla nas wszystkich, którzy Europę stanowimy, abyśmy na wzór jej świętej Patronki mieli odwagę świadczyć o tym, że jedynym źródłem błogosławieństwa dla wszystkich narodów jest Chrystus, który oddał za nas swe życie na krzyżu i który zmartwychwstał, dając nam nadzieję życia wiecznego.

abp Stanisław Gądecki
Metropolita poznański, przewodniczący KEP
abp Marek Jędraszewski
Metropolita krakowski, zastępca przewodniczącego KEP
bp Artur Niziński
Sekretarz generalny KEP

6 sierpnia 2017 roku

KOMUNIKAT Z SESJI RADY BISKUPÓW DIECEZJALNYCH

Sesja Rady Biskupów Diecezjalnych odbyła się na Jasnej Górze 25 sierpnia 2017 r., w wigilię Uroczystości Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej. Obradami kierował abp Stanisław Gądecki, Przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski. Na początku obrad abp Salvatore Pennacchio, Nuncjusz Apostolski w Polsce, skierował swoje słowo do zebranych biskupów diecezjalnych.

1. W 300-lecie koronacji obrazu Matki Bożej, Królowej Polski biskupi przypominają, że Rzeczpospolita jest wspólnym dobrem, za które są odpowiedzialni wszyscy jej obywatele. Katechizm Kościoła Katolickiego wskazuje, że suwerenne, demokratyczne państwo prawa jest wielką wartością (por. KKK, 1904). Jego budowanie domaga się nieustannego usprawniania i reformowania. Powinno dokonywać się to w duchu wzajemnego szacunku i dialogu wszystkich obywateli; w atmosferze życzliwości i odpowiedzialności; bez uprzedzeń i krzywdzących posądzeń oraz na fundamencie prawdy i powszechnie uznawanych i niewzruszonych zasad etycznych. Niech troska o naszą Ojczyznę mobilizuje wszystkich ludzi dobrej woli do zaangażowania, a wierzących także do gorliwej modlitwy.
2. Biskupi wyrażają współczucie i solidarność ze wszystkimi poszkodowanymi w wyniku nawałnic, jakie dotknęły ostatnio niektóre regiony naszego kraju. Jednocześnie dziękują za wszelką pomoc, która została im udzielona ze strony wielu osób i podmiotów życia państwowego, samorządowego i społecznego. Biskupi proszą o dalsze wsparcie osób dotkniętych kataklizmem oraz zachęcają do włączania się w działania Caritas.
3. Pasterze Kościoła katolickiego w Polsce kontynuują prace nad *Wytycznymi* odnośnie do duszpasterstwa małżeństw i rodzin. Korzystając z dotychczasowych bogatych doświadczeń duszpasterskich oraz wierni nauczaniu Kościoła, w duchu adhortacji papieża Franciszka *Amoris Laetitia*, pragną jak najskuteczniej odpowiedzieć na potrzeby i wyzwania, przed jakimi stoją dziś małżeństwa i rodziny. Biskupi polscy kolejny raz wyrażają wdzięczność i uznanie dla wszystkich, którym na sercu leży dobro i świętość małżeństwa i rodziny.
4. Z wielką nadzieją na skuteczne doprowadzenie do pozytywnego końca, biskupi diecezjalni przyjmują kolejną inicjatywę społeczną mającą na celu prawną ochronę życia dzieci poczętych. Podpisy pod tym projektem obywatelskim będą zbierane przez wolontariuszy.
5. Biskupi diecezjalni po raz kolejny wyrażają swoje poparcie dla projektu ustawy, który został przedstawiony przez NSZZ Solidarność w sprawie ograniczenia handlu w niedzielę. Ufają, że inicjatywa tego związku zawodowego i znaczące poparcie społeczeństwa nie zostaną zlekceważone, a Parlament Rzeczypos-

spolitej Polskiej przywróci narodowi polskiemu niedzielę jako wartość religijną, rodzinną, kulturową i społeczną.

6. W lipcu i sierpniu wiele pielgrzymek przybyło na Jasną Górę i do innych sanktuariów. Pasterze Kościoła katolickiego dziękują wszystkim pielgrzymom oraz pielgrzymom duchowym za świadectwo wiary i modlitwę.

Z Jasnej Góry – w przeddzień głównych uroczystości 300-lecia koronacji obrazu Matki Bożej Częstochowskiej – księża biskupi błogosławią umiłowanej Ojczyźnie oraz wszystkim rodakom w kraju i za granicą. Jednocześnie polecają Chrystusowi, Boskiemu Nauczycielowi, dzieci, młodzież, wychowawców i katechetów rozpoczynających niebawem rok szkolny.

Podpisali: biskupi diecezjalni zgromadzeni na Jasnej Górze

Wigilia Uroczystości Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej,
25 sierpnia 2017 roku

**HOMILIA PRYMASA POLSKI ABP. WOJCIECHA POLAKA
na Mszy Świętej w Uroczystość Najświętszej Maryi Panny
Częstochowskiej sprawowanej w Jasnogórskim Sanktuarium.
300-lecie koronacji Cudownego Obrazu Matki Bożej
Częstochowskiej, Jasna Góra, 26 sierpnia 2017 r.**

Święta Jego góra, wspianale wzniesienie, Radością jest całej ziemi.
Ps 48(47)

Siostry i Bracia w Chrystusie Panu,

1. W doroczną uroczystość Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej przybywamy do naszej Jasnogórskiej Pani i Królowej, aby uwielbiając Boga przez Maryję, jeszcze raz wpatrywać się w cudowne oblicze naszej Matki i Królowej. *My tutaj zgromadzeni* – jak mówił nam w czasie swej pielgrzymki w ubiegłym roku na Jasnej Górze papież Franciszek – *właśnie na Nią patrzymy*. Spoglądamy z wiarą na Cudowny Obraz Matki Bożej Częstochowskiej, na widniejące na nim ukoronowane postaci Jezusa i Maryi. Wpatrujemy się w ten *Cudowny Jasnogórski Wizerunek*, dziękując dziś Bogu przez Maryję za 300-lecie koronacji Cudownego Obrazu. 8 września 1717 roku, nieomal pięćdziesiąt lat po

złożonych w katedrze lwowskiej ślubach królewskich Jana Kazimierza, Ojciec święty Klemens XI, na prośbę płynącą z Jasnej Góry, zezwolił na ukoronowanie *Cudownego Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej* papieskimi koronami, które zresztą sam ufundował i z Rzymu tutaj przysłał. Uroczystego aktu koronacji *Cudownego Wizerunku Matki Bożej*, pierwszej na ziemiach polskich, dokonał przed trzystu laty właśnie tutaj, na Jasnej Górze, biskup Krzysztof Andrzej Szembek, biskup chełmski.

2. *Umiłowani w Panu Siostry i Bracia!* Wpatrując się dziś w ten ukoronowany przed trzema wiekami *Cudowny Jasnogórski Obraz* za świętym Janem Pawłem II pragniemy powtórzyć, że mamy w nim przed naszymi oczyma *ewangeliczną prawdę o królowaniu Chrystusa. A w zjednoczeniu z prawdą o królowaniu Chrystusa wylania się przed oczyma naszej wiary również prawda o królowaniu Maryi (...)* Jego królestwo – dodawał przy tym jasno Ojciec święty – *i Jej królowanie – nie jest jednak z tego świata.* Nie odbija więc ludzkich praw i nie kieruje się ludzką logiką i ludzkimi zasadami. Sam Jezus mówił o tym przecież jakże otwarcie i jakże jednoznacznie swoim uczniom: *wiecie, że władcy narodów uciskają je, a wielcy dają im odczuć swą władzę. Nie tak będzie u was. Lecz, kto by między wami chciał stać się wielkim, niech będzie waszym sługą (...)* *na wzór Syna Człowieczego, który nie przyszedł, aby Mu służono, lecz aby służyć i dać swoje życie na okup za wielu.* Królewskość Jezusa nie ma bowiem nic wspólnego z królewskością możnych tego świata czy władców tej ziemi. Ona została ogłoszona światu *na krzyżu.* Tam właśnie – jak tłumaczył kiedyś tę prawdę papież Benedykt XVI – *cierpi z nami, umiera za nas, kochając nas do końca, i w taki sposób panuje i w taki sposób stwarza prawdę, miłość, sprawiedliwość (...)* *To samo dotyczy Maryi –* dopowiadał jeszcze Ojciec święty – *jest Królową w służbie Boga dla ludzkości, jest Królową miłości, która swoje życie czyni darem dla Boga, aby włączyć się w plan zbawienia człowieka (...)* *jest Królową właśnie przez to, że nas kocha, że nam pomaga w każdej naszej potrzebie, jest naszą siostrą, pokorną służebnicą.* I dlatego też – jak przypominał nam jeszcze na Jasnej Górze papież Franciszek – *jeżeli istnieje jakokolwiek ludzka chwała, jakaś zasługa w pełni czasu, to jest nią właśnie i tylko Ona: to Ona jest ową przestrzenią zachowaną w wolności od zła, w której Bóg się odzwierciedlił; to Ona jest schodami, które przemierzył Bóg, aby zejść do nas i stać się bliskim i konkretnym; to Ona jest najjaśniejszym znakiem pełni czasu. Ona jest Tą, której królowanie, i takie właśnie królowanie –* jak mówił święty Jan Paweł II – *zakorzeniło się w dziejach człowieka,*

w dziejach całego rodzaju ludzkiego. I wciąż trwa. Trwa na ziemi. Trwa w różnych miejscach tej ziemi. Trwa więc także tutaj, na Jasnej Górze, gdzie Maryja jest obecna w swym Cudownym Wizerunku. A kiedy we wspólnocie Ludu Bożego owo doświadczenie królowania Maryi nabiera przez wiarę pokoleń szczególnej dojrzałości, wówczas rodzi się pragnienie wyrażenia tego aktem liturgicznym. Rodzi się pragnienie ukoronowania Cudownego Oblicza Maryi. I choć pewnie niewiele możemy dziś powiedzieć o tych pragnieniach, które przed trzystu laty wypełniały serca naszych przodków i towarzyszyły koronacji, to jednak wspominając jasnogórską koronację Maryi, tak jak zapisały ją tutejsze kroniki zakonne, możemy z pewnością powiedzieć, że była ona manifestacją wiary i jedności oraz powodem wielkiej radości. *Wielu pragnęło ujrzeć Królową Polski w koronie* – mówił wówczas w czasie jasnogórskiej koronacji do zebranych biskup Szembek – *jest to zatem dzień wybrany z tysiąca innych, dzień, który dał nam Pan. Cieszymy się więc radością niewymowną i radujemy się w nim.*

3. *Drodzy Siostry i Bracia!* Dziś, w uroczystość Matki Bożej Częstochowskiej, po trzystu latach od tych wydarzeń, przybywamy i my z radością na Jasną Górę, gdzie w ukoronowanym Cudownym Obrazie Ona, Matka Chrystusa, Matka Kościoła, nasza Matka, Pani i Królowa trwa pośród swego ludu. Przybywając tutaj, do Matki Bożej Częstochowskiej wiemy, że Jej obecność jest dla nas wszystkich *obecnością prawdziwie zobowiązującą*. Wciąż jeszcze, zwłaszcza poprzez różne wydarzenia osobiste i społeczne rozpoznajemy – jak modliliśmy się przed chwilą w pierwszej modlitwie mszalnej – że to sam Bóg dał nam rzeczywiście w Najświętszej Maryi Pannie *przedziwną pomoc i obronę*, a *Jej święty obraz jasnogórski wslawił niezwykłą czcig wiernych*. Wciąż więc do Niej idziemy, do Niej przybywamy, do Niej pielgrzymujemy, bo Ona – jak ukazywał nam swoim słowem i przykładem święty Jan Paweł II – *nie tylko ma tutaj swój Obraz, swój Wizerunek, jeden z najbardziej znanych i najbardziej czczonych na całym świecie – ale tutaj w jakiś szczególny sposób właśnie jest. Jest obecna. Jest obecna w tajemnicy Chrystusa i Kościoła. Jest obecna dla każdego i dla wszystkich, którzy do Niej pielgrzymują (...) choćby tylko duszą i sercem, choćby tylko ostatnim tchnieniem życia, jeśli inaczej nie mogą.* Ale jest to *obecność prawdziwie zobowiązująca*. Dlatego jubileusz 300-lecia koronacji staje przed nami jako szczególne wyzwanie. Przygotowując się do tej uroczystej chwili zapragnęliśmy bowiem *powtórnie ukoronować Jej Cudowny Obraz*. Nie przynieśliśmy jednak dziś ze sobą nowych koron,

ale serdeczną prośbę, zawartą już w towarzyszącej nam w ciągu minionego roku w naszych przygotowaniach modlitwie jubileuszowej, *by teraz nasze przemienione życie stało się żywym diamentem Jej korony wyniesienia i chwały*. Niesiemy więc dziś Maryi nie złoto i srebro, ale nasze duchowe dary. To my mamy być *żywym diamentem w Jej koronie*. Chcemy – jak powtarzaliśmy w modlitwie jubileuszowej – *stanąć dziś z naszymi duchowymi darami w bliskości Boga i być świadkami Jego wielkiego miłosierdzia*. Wiemy bowiem, że są one owocem Bożej łaski i Bożego miłosierdzia. Są owocem Bożej miłości w nas. Są owocem naszego otwarcia się na Jezusa i na Jego Ewangelię. I są wciąż dowodem tej prawdy, którą w swych katechezach o chrześcijańskiej nadziei przypomniał nam papież Franciszek, że *w Jezusie Chrystusie jesteście chciani, umiłowani, upragnieni. Istnieje bowiem ktoś, kto wyrzył w nas pierwotne piękno, którego żaden grzech, żadna błędna decyzja nigdy nie może całkowicie przekreślić. Zawsze jesteście* – powie nam jeszcze papież Franciszek – *w oczach Bożych małymi fontannami uczynionymi po to, aby tryskać dobrą wodą*. Dlatego pragniemy, by ten jasnogórski jubileusz stał się dla nas wszystkich szansą i okazją do prawdziwej duchowej odnowy, wewnętrznej przemiany, odpowiedzią na wezwanie do odważnego kształtowania i przeżywania naszego codziennego życia według zasad Ewangelii. I dlatego stajemy dziś tutaj, przed Maryją, prosząc naszą Matkę i Królową, aby nam w tej naszej przemianie towarzyszyła tak, jak kiedyś towarzyszyła Jezusowi i Jego uczniom w Kanie Galilejskiej. Wraz z nimi *była tam* – jak zapisał Ewangelista Jan – *Matka Jezusa*. Była więc tam, gdzie On, Jej Syn, *objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie*.

4. *Drodzy Siostry i Bracia!* Papież Franciszek zwrócił kiedyś uwagę, że *uczta weselna w Kanie jest swoistą ikoną Kościoła: w centrum jest miłosierny Jezus, który czyni znak; wokół Niego są uczniowie, załączek nowej wspólnoty; a blisko Jezusa i Jego uczniów Maryja, Matka opatrnościowa i prosząca*. Ona więc obecna w tajemnicy Chrystusa i Kościoła. Ona obecna w tym wydarzeniu pełnym nadziei, bo sama gotowa, aby pomagać, aby zwrócić uwagę swego Boskiego Syna na załopotanie ludzi, aby przyjść im z pomocą. Maryja jest obecna nie tylko przy Jezusie, ale także wobec Jego uczniów. To Ona daje im konkretną wskazówkę: *zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie. To prawda, że cud dokonuje się za sprawą Jezusa, jednakże do dokonania tego nadzwyczajnego znaku chce On posłużyć się ludzką pomocą*. Sam wskazuje zatem na to, jak bardzo potrzebne jest ludzkie zaangażowanie, zaangażowanie

uczniów, ich własna odpowiedź wiary i miłości. *A te bezimienne postaci z Ewangelii – zauważył papież Franciszek – uczą nas bardzo wiele. Nie tylko okazują posłuszeństwo, ale okazują je wielkodusznie: napełniają stągwie wodą aż po brzegi. Ufają Matce Jezusa i wykonują szybko i dobrze to, o co są proszone, bez narzekania, bez kalkulacji.* I my możemy tacy być. I my potrafimy być ludźmi Kany Galilejskiej. Daliśmy temu dowód podczas ostatniej nawałnicy, która przeszła nad częścią naszej Ojczyzny. Tak wielu ruszyło na pomoc poszkodowanym siostram i braciom, nie pytając o ich poglądy, wyznanie czy swój zysk. Polacy zdali egzamin z miłości, z wrażliwości, a także z jedności. Tyle razy dociera i do nas, tutaj, na Jasnej Górze, Boże wezwanie kierowane, a nawet więcej, jakby zapośredniczone przez Maryję: *zróbcie wszystko*. Ile jest w nas jednak tej ufności, która pozwala nam *bez narzekania, bez kalkulacji* je podejmować? Czy my naprawdę wierzymy, że jeśli będziemy słuchać *Tej, która mówi również i do nas: zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie, Jezus zawsze będzie przemieniał wodę naszego życia w wyborne wino?* Dziś mamy okazję, aby jeszcze raz przyjąć z wiarą to wezwanie. Naszemu życiu potrzeba bowiem *Bożej przemiany*. Potrzeba, aby serca zwaśnione i rozgoryczone Bóg uzdrawiał i czynił otwartymi i gotowymi do pomocy innym i do współdziałania z innymi. Potrzeba, aby zamkniętych i wciąż przekonanych jedynie o własnych racjach, uwrażliwiał na dobro wspólne, na potrzebę wspólnego budowania ładu i porządku społecznego. Nikt nie ma bowiem prawa zawłaszczania tej przestrzeni tylko i wyłącznie dla siebie, wykluczając z niej innych. Potrzeba więc przemiany w naszym życiu osobistym, rodzinnym i społecznym. Potrzeba – jak mówił kiedyś Prymas Tysiąclecia – *abyśmy prawdziwie się odmienili*. Dokonując jednak tej przemiany, mamy zacząć od siebie a nie od innych. Mamy przy tym szanować porządek i ład społeczny, a nie bezmyślnie go burzyć dla takich czy innych racji. Mamy szanować ład konstytucyjny, który jest gwarantem naszego bycia razem i współistnienia, a nie nadwyręzać go czy wręcz omijać. Mamy w prawdziwym i szczerym dialogu szukać rozwiązań, które nie byłyby kierowane przeciw komukolwiek, ale w trwały i zrozumiały sposób reformowały instytucje służące ludzkiemu dobru i sprawiedliwości. Mamy widzieć nasze własne dobro i szanować je i o nie zabiegać w jedności i harmonii, będąc jednocześnie otwartymi, współczującymi i gotowymi do pomocy tym najbardziej potrzebującym, słabym i prześladowanym, migrantom i uchodźcom. Nie możemy też pomijać wezwania świętego Jana Pawła II *do budowania wspólnego domu dla całej Europy, opartego na so-*

lidarnej miłości społecznej, na pragnieniu zrozumienia siebie nawzajem. Gdy więc zawierzymy Jezusowi, gdy słuchać będziemy Tej, która mówi również i do nas: *zróbcie wszystko cokolwiek Jezus wam powie*, wówczas i my doświadczymy cudu przemiany, to znaczy Jezus będzie, o ile Mu na to pozwolimy, przemieniał nasze trudne sytuacje, otwierał je i czynił bardziej Bożymi, a zarazem bardziej ludzkimi. Prosimy więc jeszcze raz, powtarzając słowa modlitwy jubileuszowej, aby jubileusz 300-lecia koronacji odnowił w każdej i w każdym z nas cześć i ufność wobec Boga i sprawił, że i nasze osobiste i społeczne przemienione życie będzie żywym *diamentem w nowej koronie Maryi*. Amen.

HOMILIA PRYMASA ABPA WOJCIECHA POLAKA
podczas uroczystości 140-lecia objawień i 50-lecia koronacji obrazu
Matki Bożej Gietrzwałdzkiej, Gietrzwałd 10 września 2017 r.

Najdostojniejszy Księżu Arcybiskupie Józefie, Pasterzu Kościoła Warmińskiego,

Czcigodni Bracia w Pasterskim Posługiwaniu,

Arcybiskupi, Biskupi i Prezbiterzy,

Wszystkie Osoby Życia Konsekrowanego,

Przewielebni Księża Kanonicy, Kustosze Sanktuarium,

Przedstawiciele życia publicznego,

Siostry i Bracia w Chrystusie Panu,

1. Przywołała nas wszystkich do Gietrzwałdu. Nie pytaliśmy o drogi – wszyscy je znamy. Jakaż to siła jednocząca, a przy tym pełna pokoju! Niesie radość, wnosi spokój w duszę (...) Aż cieszyć się trzeba, że w Polsce działa taka Siła, która bez gwałtu i przemocy wszystko uspokaja, jednoczy, raduje. Jak trzeba z tej siły korzystać! Jak każdy, kto miłuje swój próg rodzinny, musi biec do tej siły jednoczącej w pokoju, włączając się w świętą rodzinę Dzieci Bożych, zjednoczoną i miłującą.

Umiłowani Siostry i Bracia. Wzięliśmy te słowa kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Tysiąclecia, za nasz duchowy przewodnik, właśnie dziś, w tym świętym miejscu, do którego i nas wszystkich przywołała Matka Boża Gietrzwałdzka.

Przywołała nas Maryja do siebie z różnych stron naszej Ojczyzny, abyśmy uwielbili Boga w 140. rocznicę Jej cudownych objawień i wspólnie dziękowali, że przed 50 laty, przez dłonie kard. Wyszyńskiego, na Jej skronie, na Twoje skronie Święta Matko Ziemi Warmińskiej –

jak wówczas mówił Prymas – nałożyliśmy złote korony, abyś będąc Matką królowała! I za papieżem Franciszkiem, biorąc słowa z jego sierpniowego jasnogórskiego przesłania, i my tutaj zgromadzeni możemy powtórzyć, że i dla nas to wielki zaszczyt mieć za matkę Królową, samą Królową aniołów i świętych (...) i cieszyć się, że Królowa jest matką i że ma się Królową za matkę, że kocha się jak matkę Tę, którą nazywamy naszą Panią! W Niej też widzimy – jak nam wskazał Prymas Tysiąclecia – tę siłę nas jednoczącą, która wszystko uspokaja, jednoczy i raduje, tak przecież, jak matka uspokaja, jednoczy i raduje swoje dzieci.

2. Umiłowani w Panu Siostry i Bracia! Nasze dzisiejsze uroczystości i modlitwa są najpierw dziękczynieniem za szczególną obecność Maryi w tym właśnie zakątku Świętej Warmii. Ona obrała sobie to miejsce przeszło 600 lat temu. To właśnie tutaj, w Gietrzwałdzie, już w drugiej połowie XIV wieku oddawano Jej cześć jako Bolesnej Pani spod Krzyża, a potem, od XVI wieku, modlono się w tutejszym kościele przed Jej świętym wizerunkiem Matki Bożej z Dzieciątkiem. Jak wspominał w dniu koronacji Gietrzwałdzkiej Pani Prymas Tysiąclecia, miejscowe kroniki pod datą 1568 zanotowały, że w Gietrzwałdzie czczony jest przez wiernych obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem. I te same kroniki gietrzwałdzkiego kościoła i sanktuarium dość szeroko opisały wydarzenia, które działy się tutaj od 27 czerwca do 16 września 1877 roku. W tych dniach, 140 lat temu, Matka Boża, Najświętsza Panna Maryja Niepokalanie Poczęta – jak sama wyznała swoje imię – wielokrotnie ukazała się dwóm tutejszym nastolatkom – Justynie Szafryńskiej i Barbarze Samulowskiej. Maryja mówiła do nich w miejscowej gwąrze, bliskiej językowi polskiemu. Mówiła – jak zapisano we wspomnianych kronikach – w języku takim, w jakim mówią w Polsce.

Jak wiemy, był to dla naszej Ojczyzny czas wielkiej próby. Polski nie było wówczas na mapach Europy i świata. Po upadku powstania styczniowego w 1863 roku, naród nasz doświadczał szczególnie bolesnego upokorzenia. W zaborze rosyjskim rozpoczęła się intensywna rusyfikacja i wywózki wielu działaczy społecznych i niepodległościowych na Sybir. W zaborze pruskim zaczynał się czas okrutnej bismarckowskiej germanizacji ludności polskiej, czyli tzw. kulturkampf. Także tutaj, na Warmii, i to zaledwie na kilka lat przed maryjnymi objawieniami w Gietrzwałdzie, zakazano we wszystkich szkołach języka polskiego i wyrzucano stąd niepokornych kapłanów i zgromadzenia religijne tak, że wiele parafii na południowej Warmii było pozbawionych duchowej opieki.

Tak, był to rzeczywiście czas – jak stwierdził pięćdziesiąt lat temu Prymas Tysiąclecia – prawdziwie zaciętej walki z duchem religijnym i rodzimym polskiego ludu. Ale w tych trudnych dniach Bóg nie opuścił swojego ludu. Z ust Niepokalanej padły przecież i te słowa: nie smućcie się, bo Ja zawsze będę przy was. Były to – jak napisał w swoim liście z okazji 125. rocznicy objawień Matki Bożej Gietrzwałdzkiej święty Jan Paweł II – mocne słowa pocieszenia i umocnienia. Wypowiedziane z matczyną miłością stały się źródłem otuchy i nadziei dla wszystkich, którzy doznawali smutku z powodu różnorodnych doświadczeń osobistych, rodzinnych i narodowych. Wypowiedziane – jak wskazywał jeszcze Ojciec Święty – wraz z przypomnieniem niezwykłej mocy modlitwy różańcowej i z wezwaniem do odnowy, stały się źródłem ożywienia religijnego nie tylko na Warmii, ale i w całej Polsce.

Często w tym kontekście przytacza się świadectwo tutejszego księdza proboszcza Augustyna Weichsła, który w swoim sprawozdaniu spisany w 1882 roku odnotował: nie sama tylko moja parafia, ale też cała okolica stała się pobożniejsza po objawieniach. Dowodzi tego wspólne odmawianie różańca świętego po wszystkich domach, wstąpienie do klasztoru bardzo wielu osób, regularne uczęszczanie do Kościoła. Nad Świętą Warmią wzeszła gwiazda nadziei, a jej blask widoczny był nie tylko z najbliższej okolicy, ale i z najdalszych stron. Dlatego przybywali tu pielgrzymi z bliska i z daleka. Polacy odzyskali ducha i wiarę, że z Maryją wszystko jest możliwe. Szli więc do Niej z różnych zakątków podzielonej i porozrywanej przez zabory Polski. Ktoś wspominał, że pierwsza była Ziemia Kujawska, a tamtejsi duszpasterze z nieukrywanym zdziwieniem odnotowywali, że wtedy więcej osób pielgrzymuje do Gietrzwałdu niż na Jasną Górę.

Pielgrzymowali więc Polacy ze wszystkich zaborów, ale też – jak opowiadają kroniki gietrzwałdzkie – Niemcy, Kaszubi, Mazurzy i Litwini. Nie tylko jednak pielgrzymowali. Jak życzyła sobie tego Niepokalana ukazująca się Justynie i Barbarze, brali do swej ręki różaniec i modlili się o odnowę ducha, o nawrócenie serca, o pojednanie i zgodę, o trzeźwość i wolność od pychy, o wzajemne przebaczenie i w wielu innych intencjach osobistych, rodzinnych i narodowych. A Jej własne słowa, wypowiedziane tutaj do dziewcząt: życzę sobie, abyście codziennie odmawiali różaniec, zabierali stąd ze sobą w drogę jako przypomnienie i wskazanie, jako pomoc i zadanie.

W tej modlitwie przedstawiali Bogu przez Maryję swoje prośby, ale też uczyli się ufności i nadziei, pomni na przypomniane i dziś także nam

słowa Apostoła Pawła: Bóg z tymi, którzy Go miłują, współdziała we wszystkim dla ich dobra, z tymi, którzy są powołani według Jego zamiaru.

3. Siostry i Bracia w Chrystusie Panu! Pięćdziesiąt lat temu, w uroczystym dniu koronacji Obrazu Matki Bożej Gietrzwałdzkiej kardynał Stefan Wyszyński, przywołując historię tego miejsca obecności Maryi i Jej objawień, z prawdziwą troską Dobrego Pasterza zauważył, że za chwilę, gdy skończą się te piękne uroczystości, powrócimy do naszych domów. Owszem, ożywieni tym, czego tutaj wspólnie doświadczyliśmy i tym razem poniesiemy na całą polską ziemię chwałę Maryi Gietrzwałdzkiej, ale – dodawał Prymas Tysiąclecia – musimy z tej uroczystości zabrać coś ze sobą. Cóż zatem weźmiemy – pytał.

A cóż my, umiłowani Siostry i Bracia, którzy właśnie dziś, po 50 latach od dnia koronacji Gietrzwałdzkiej Pani i po 140 latach od dni Jej cudownych objawień w tym miejscu, zeszlśmy się tutaj razem na modlitwę, cóż my stąd weźmiemy? Może więc najpierw jeszcze raz za Prymasem Tysiąclecia powtórzę: przywołała nas wszystkich do Gietrzwałdu. Nie pytaliśmy o drogi – wszyscy je znają. Jakaż to siła jednocząca, a przy tym pełna pokoju! Niesie radość, wnosi spokój w duszę (...) Aż cieszyć się trzeba, że w Polsce działa taka Siła, która bez gwałtu i przemocy wszystko uspokaja, jednoczy, raduje. Jak trzeba z tej siły korzystać!

Tak, Moi Umiłowani, nam przecież tej siły i takiej właśnie siły tak bardzo dziś potrzeba! Potrzeba nam tej siły w naszym życiu rodzinnym, osobistym i społecznym, siły prawdziwie nas jednoczącej, a przy tym pełnej pokoju.

W tylu miejscach i w tylu sytuacjach mówimy, że jesteśmy tak bardzo podzieleni i skłóceni. Tyle razy ostrzegamy siebie nawzajem, że jest to bardzo niebezpieczne i niszczące, niepotrzebne i ośmieszające nas w oczach innych. Tyle razy powtarzamy, że trzeba to zmienić, że musimy postępować inaczej, że dość już tego, byśmy się tak sami z premedytacją i determinacją niszczyli.

Uwierzmy zatem jeszcze raz, że w Polsce działa taka Siła, która bez gwałtu i przemocy wszystko uspokaja, jednoczy, raduje. Ona jest tutaj, w Gietrzwałdzie. Jest tutaj od wieków i przez wieki. Jest tutaj dla wszystkich i dla każdego. Tutaj jest siła dla tego, co Polskę stanowi, i w Tobie i we mnie, i w nas wszystkich razem. Siła Królowej, która jest Matką. Siła Niepokalanej, która nadal mówi, że tak się stanie, jeśli ludzie gorliwie będą się modlić i nawracać, i pokutować, i spowiadać, i dzwigać z nałogów, i podejmować walkę z naszymi wadami i przy-

zwyczajeniami. I będą z nadzieją wciąż wierzyć i ufać, że siła jest w Bogu, a nie w nas samych. Albowiem my, chrześcijanie – jak uczy nas w swoich katechezach o nadziei papież Franciszek – mocno wierzymy, że na horyzoncie człowieka jest takie słońce, które rzuca światło na zawsze. Wierzymy, że nasze najpiękniejsze dni są jeszcze przed nami. Jesteśmy przecież bardziej ludźmi wiosny niż jesieni. To prawda, że idzie już jesień. Czy jednak moja dusza jest duszą wiosny czy jesieni? Niech każdy sobie odpowie – zachęca papież.

W tajemnicy Narodzenia Najświętszej Maryi Panny wpatrujemy się w Tę, która jest jutrzeńką poprzedzającą świt. Wschodem słońca, który zapowiada budzący się do życia dzień. Zwiastunką radosnej nowiny, z której narodził się Jezus zwany Chrystusem. Dlatego w uroczystym dniu święta Pani Gietrzwałdzkiej jeszcze raz za Prymasem Tysiąclecia powtarzamy: Święta Matko Ziemi Warmińskiej! Klękamy przed Tobą w duchu pełnego oddania się Tobie w macierzyńską niewolę, byleby tylko tym aktem wyprosić wolność Kościołowi w świecie i w naszej Ojczyźnie, byleby tylko zabezpieczyć Polsce pokój i ducha jedności. Prosimy Cię, naucz nas poddawać się zawsze władczym mocom Ewangelii miłości Boga i ludzi, wszystkim wymaganiom miłości społecznej. Pragniemy przychodzić ku Tobie ufni, że Ty zawsze czuwasz, zawsze nas przyjmujesz, zawsze nas wysłuchujesz. Amen.

MARYJA WYCHOWAWCZYNIĄ POKOLEŃ **List Pasterski z okazji VII Tygodnia Wychowania** **10–17 września 2017 r.**

Drodzy Bracia i Siostry,

„Nie bierzcie wzoru z tego świata, lecz przemieniajcie się przez odnawianie umysłu” (Rz 12,2) zachęca św. Paweł adresatów Listu do Rzymian. W tych słowach przypomina nam, aby nie dać się nieść prądom, które na nas oddziałują i ulegać presji zewnętrznych okoliczności, ale w sposób świadomy kierować swoim rozwojem, odnawiając serca. Nawet jeśli moralne kompromisy przynoszą doraźne owoce, nie możemy przejść obojętnie wobec pytania Jezusa: „Cóż bowiem za korzyść odniesie człowiek, choćby cały świat zyskał, a na swej duszy szkodę poniósł?” (Mt 16,26). Odnowa człowieka możliwa jest dzięki mocy Ducha Świętego i obejmuje wszystkie sfery jego życia.

Uczmy się od Maryi, Wychowawczyni pokoleń

10 września br. w naszej Ojczyźnie rozpocznie się VII Tydzień Wychowania. Poprzedzać go będzie dzień szczególnego jubileuszu. W piątek, 8 września br. przypada trzechsetna rocznica koronacji drogiego sercom Polaków wizerunku Matki Bożej Częstochowskiej. Stąd też refleksja, do której chcemy zaprosić w ramach tegorocznego Tygodnia Wychowania, koncentrować się będzie wokół hasła: „Maryja wychowawczynią pokoleń”. Wielbiąc Boga Matka Chrystusa wyraża radość: „Błogosławić mnie będą odtąd wszystkie pokolenia” (Łk 1,48). Słowa te wypełniają się na przestrzeni wieków – Maryja doznaje czci we wszystkich pokoleniach wierzących, a jednocześnie jest ich nauczycielką i przewodniczką. Zastanówmy się, czego uczą się od Jasnogórskiej Matki i Królowej kolejne generacje odwiedzające nasze narodowe sanktuarium.

W czasie VI Światowych Dni Młodzieży, które odbyły się w Częstochowie w 1991 roku, św. Jan Paweł II przypomniał młodym chrześcijanom ze wszystkich kontynentów, że „otrzymali Ducha przybrania za synów”. Miejsce, z którego popłynęła ta papieska katecheza, nie było przypadkowe. Na Jasnej Górze całe pokolenia Polaków mogły na nowo odkrywać swoją godność. W czasach wojen i totalitaryzmów, kiedy tak wielu ludzi traktowano jak mało liczącymi się tryby zachodzących procesów, spotkanie z Królową Polski pozwalało im doświadczyć, jak ważni są dla Boga, który nie wahał się uczynić ich swymi dziećmi. W centrum procesu wychowania stoi człowiek. Nie jest on jedynie przedmiotem formowania, ale uczestnikiem dialogu, który kształtuje obie strony – wychowawcę i wychowanca. Rodzice i nauczyciele wiedzą, że wiele mogą się nauczyć od swoich dzieci i wychowanków.

Do przybycia na Jasną Górę nie trzeba nikogo zachęcać. Spotkanie z Maryją otwiera serce i daje nadzieję. Jakże wielu z nas ważne sprawy swego życia omawia z Matką Bożą w kaplicy Jej Cudownego Wizerunku. W duchu ogromnego zaufania, przed Nią odkrywamy wszystkie tajemnice naszego serca. Zaufanie jest fundamentem relacji między wychowankiem a wychowawcą. Nie ma nic bardziej sprzyjającego owocnemu wychowaniu niż dom, w którym panuje wzajemne zaufanie. Rodzice, którzy cieszą się zaufaniem dzieci są pierwszymi powiernikami ich trudnych spraw. To najlepsze zabezpieczenie przed złem. Rodzice, wychowawcy, nauczyciele czy katecheci powinni stawiać sobie pytanie, jak kształtować relacje z dziećmi i wychowankami, aby móc cieszyć się ich zaufaniem.

Maryja ma dla nas czas. Przybywając na Jasną Górę wiemy, że zawsze zastaniemy Ją oczekującą na nas i gotową nas wysłuchać. Czas przeżywany z dzieckiem to nie tylko przebywanie w tym samym miejscu, ale wzajemne bycie dla siebie – rozmowa, wspólnie podejmowany wysiłek czy radosne chwile wypoczynku. Życie staje się coraz szybsze. Nie może w nim jednak zabraknąć czasu na to, co najważniejsze. Nieodpowiedzialne korzystanie z mediów elektronicznych niszczy w sposób podstępny nasze relacje z bliskimi. Nawet jeśli kontaktujemy się przez telefon czy za pośrednictwem innych komunikatorów, nie zastąpi to osobistego spotkania z bliskimi osobami. Pielgrzymi udający się na Jasną Górę pokonują pieszo niejednokrotnie setki kilometrów tylko po to, żeby spotkać się z Jezusem, Jego Matką i z bliźnimi, towarzyszami wspólnej drogi.

Święty Jan Paweł II w czasie swej pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny w 1979 r. powiedział na Jasnej Górze: „Tutaj zawsze byliśmy wolni”. Dobry wychowawca nie chce uzależnić wychowanka od siebie, ale pragnie doprowadzić dziecko do mądrego korzystania z wolności. Maryja jest nauczycielką, która dysponuje takim właśnie programem wychowawczym. Wyływa on z samego serca Ewangelii. W „polskiej Kanie” Maryja powtarza wezwanie z Kany Galilejskiej, by czynić wszystko, co poleci Jej Syn.

Wspaniałym rozdziałem dziejów jasnogórskiego sanktuarium były zainicjowane przez kard. Stefana Wyszyńskiego *Jasnogórskie Śluby Narodu*. Warto wrócić do tekstu ślubowań i na nowo go przemyśleć. Wyłania się z niego bowiem piękny, pełny obraz człowieka. To człowiek żyjący w łasce uświęcającej, czyli świadomie strzegący w sobie daru chrztu. To człowiek szanujący godność i życie ludzkie, strzegący wierności małżeńskiej, stojący na straży wychowania w wierze. Śluby Jasnogórskie są programem wychowania, ale także – jak stwierdził św. Jan Paweł II – „polską kartą praw człowieka” (Castel Gandolfo, 26.08.1990).

Nie wszystko od nas zależy...

W czasie audiencji generalnej w dniu 3 sierpnia 2016 r. papież Franciszek, podsumowując swój pobyt w naszej Ojczyźnie z okazji Świątowych Dni Młodzieży, nawiązał do wizyty na Jasnej Górze: „Przed obrazem Matki Bożej otrzymałem dar spojrzenia Matki”. Obecni w jasnogórskiej kaplicy czują na sobie wzrok Matki. Jest to spojrzenie, które

wydobywa z tłumu i podnosi w górę, bo Matka zawsze umie zobaczyć w swych dzieciach dobro.

Spojrzenie Matki przychodzi z pomocą w sytuacjach bezradności. Wychowawca pragnie, by jego trud wydał owoce, musi jednak liczyć się z tym, że nie wszystko zależy od niego. Może to prowadzić do zniechęcenia, a nieraz do pokusy poddania się przekonaniu, że już nic nie da się zrobić. Źródłem nadziei i nowych sił jest wtedy modlitwa za wychowanków, także ta zanoszona razem z Maryją, która uwierzyła, że „dla Boga nie ma nic niemożliwego” (Łk 1,37).

Ufność w Jej wstawiennictwo wyrażają słowa sługi Bożego, kard. Stefana Wyszyńskiego: „Wszystko postawiłem na Maryję”. Prymas Tyśiąclecia nosił w sercu troskę o losy polskiego Kościoła. Pewnego dnia wychodząc ze swojej kaplicy wyznał z radością: „Znalazłem dłonie, w których mogę ubezpieczyć Kościół w Polsce. Wszystko postawiłem na Maryję”.

Siostry i Bracia,

u progu nowego roku szkolnego odnajdźmy te dłonie i powierzmy ich opiece polskie dzieci i młodzież, nasze przedszkola i szkoły, wszystkich rodziców, katechetów, nauczycieli i wychowawców. Maryi Jasnogórskiej zawierzmy polską szkołę i szkolnictwo katolickie w naszej Ojczyźnie. Pani Jasnogórska jest jego Patronką. Niech Ta, którą Cudowny Wizerunek ukazuje jako „Wskazującą Drogę”, skieruje drogi naszego życia ku Chrystusowi, który jest Drogą, Prawdą i Życiem.

Na nowy rok pracy formacyjnej i kolejny Tydzień Wychowania udzielamy wszystkim pasterskiego błogosławieństwa.

Podpisali: Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi
obecni na 376. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski,
Zakopane, 6–7 czerwca 2017 roku

KOMUNIKAT
SEKRETARIATU KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
w sprawie inicjatywy „Różaniec do granic”

Dobiega końca jubileuszowy rok objawień w Fatimie. Sto lat temu Maryja przekazała trojgu portugalskich dzieci orędzie ocalenia: *nawracajcie się, wynagradzajcie za grzechy przeciw mojemu niepokalanemu sercu i odmawiajcie różaniec.*

Szczególną sposobnością do realizowania tego wezwania jest ogólnopolska inicjatywa „Różaniec do granic”. Jej celem jest podjęcie ogólnopolskiej modlitwy różańcowej przez osoby zebrane wzdłuż granic naszego kraju, w intencji Polski i całego świata.

Przedsięwzięcie będzie miało miejsce 7 października tego roku, w pierwszą sobotę miesiąca, w święto Matki Bożej Różańcowej i na zakończenie obchodów 100. rocznicy objawień fatimskich, kiedy to – zebrani na granicach naszej Ojczyzny – o jednej godzinie odmówimy cztery części różańca.

Prosimy wszystkich wiernych, aby licznie włączyli się w tę inicjatywę. Módlmy się wspólnie: duchowni, osoby życia konsekrowanego i wierni świeccy, dorośli, młodzież i dzieci.

Niech w modlitwę różańcową włączą się również ci, którzy nie będą mogli udać się nad granice Polski. Rodziny niech modlą się w swoich domach, chorzy w szpitalach, a wspólnoty parafialne w swoich kościołach. Prosimy duszpasterzy, aby w tym dniu, przeżywali w parafiach bardziej uroczyście nabożeństwo różańcowe, korzystając z pomocy duszpasterskich przygotowanych przez Komisję ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski.

Szczegółowe informacje na temat wydarzenia można znaleźć na stronie internetowej www.rozaniecdogranic.pl oraz na plakatach i ulotkach, dostarczonych do parafii.

Warszawa, 20 września 2017 roku

Biskup diecezjalny

I. DEKRETY I ZARZĄDZENIA

ZWOLNIENIA I NOMINACJE

zwolnieni

z obowiązków proboszcza:

- 30.06.2017 o. Marek Metelica OFMCap w parafii pw. św. Antoniego w Wałczu
- 1.07.2017 ks. Feliks Łobos SDB z parafii pw. Świętej Trójcy w Czaplunku
- 8.07.2017 ks. Wiesław Pluto-Prączyński z parafii pw. Świętej Rodziny w Słupsku
- 31.07.2017 ks. Ryszard Andruszko z parafii pw. św. Marcina w Kołobrzegu
- 31.07.2017 ks. Cezary Filimon z parafii pw. św. Piotra i Pawła w Sławsku
- 31.07.2017 ks. Mariusz Kałas z parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Kłaninie
- 31.07.2017 ks. Krzysztof Kantowski z parafii pw. Narodzenia NMP w Świeszynie
- 31.07.2017 ks. Grzegorz Krajewski z parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Słwinie
- 31.07.2017 ks. Jacek Maszkowski z parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Broczynie
- 31.07.2017 ks. Tadeusz Nawrot z parafii pw. NMP Gwiazdy Morza w Ustce
- 31.07.2017 ks. Bogdan Podbielski z parafii św. Antoniego Padewskiego w Człopie
- 31.07.2017 ks. Tadeusz Serafin z parafii pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Mieszankach
- 31.07.2017 ks. Andrzej Skibiński z parafii pw. św. Jana Kantego w Słupsku

- 31.07.2017 ks. Roman Śledź z parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Polanowie
- 31.07.2017 ks. Adam Wakulicz z parafii pw. św. Gertrudy w Darłowie
- 25.08.2017 ks. Grzegorz Belczak MIC z parafii pw. Chrystusa Króla w Korzystnie

z obowiązków administratora:

- 31.07.2017 ks. Wojciech Przybylski z parafii pw. św. Marcina Biskupa w Gwieździnie

z obowiązków wikariusza:

- 30.06.2017 o. Łukasz Kopeć OFMCap z parafii pw. św. Antoniego w Pile
- 30.06.2017 o. Marek Kordecki CSsR z parafii pw. Ducha Świętego w Szczecinku
- 31.07.2017 ks. Bogusław Fortuński z parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Bobolicach
- 31.07.2017 ks. Dawid Fuławka z parafii pw. Narodzenia NMP w Szczecinku
- 31.07.2017 ks. Krzysztof Stefan z parafii pw. NMP Królowej Różańca św. w Słupsku
- 24.08.2017 ks. Jarosław Płaza CR z parafii pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Wierzchowie
- 25.08.2017 ks. Piotr Błaszczak z parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Sławnie
- 25.08.2017 ks. Mateusz Chmielewski z parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Pile
- 25.08.2017 ks. Marcin Gajowniczek z parafii pw. św. Michała Archanioła w Świdwinie
- 25.08.2017 ks. Arkadiusz Jędrasik z parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Kołobrzegu

- 25.08.2017 ks. Dariusz Kasiński z parafii pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim
- 25.08.2017 ks. Tomasz Kędziński z parafii pw. św. Maksymiliana Kolbego w Słupsku
- 25.08.2017 ks. Tomasz Kmieciak z parafii pw. Najświętszego Zbawiciela w Ustce
- 25.08.2017 ks. Daniel Kołacz z parafii pw. św. Antoniego Padewskiego w Krzyżu Wielkopolskim
- 25.08.2017 ks. Marcin Kościński z parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Koszalinie
- 25.08.2017 ks. Łukasz Kwiatkowski z parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Świdwinie
- 25.08.2017 ks. Dariusz Leśniewski z parafii pw. Chrystusa Króla w Biesiekierzu
- 25.08.2017 ks. Piotr Łowicki z parafii pw. Matki Bożej Saletyńskiej w Trzciance
- 25.08.2017 ks. Wojciech Marcinkiewicz z parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Kępicach
- 25.08.2017 ks. Krzysztof Obolewicz z parafii pw. św. Rozalii w Szczecinku
- 25.08.2017 ks. Paweł Ostrowski z parafii pw. św. Józefa Rzemieślnika w Koszalinie
- 25.08.2017 ks. Krzysztof Płuciennik z parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Koszalinie
- 25.08.2017 ks. Konrad Rogala z parafii pw. NMP Gwiazdy Morza w Ustce
- 25.08.2017 ks. Jacek Rogowski z parafii pw. Narodzenia NMP w Białogardzie
- 25.08.2017 ks. Emil Siemaszko z parafii pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Pile
- 25.08.2017 ks. Piotr Śmiechura z parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Kaliszu Pomorskim

25.08.2017 ks. Radosław Występski z parafii pw. św. Michała
Archanioła w Karlinie

z obowiązków wicedziekana:

31.07.2017 ks. Mariusz Kałas, dekanat Bobolice

z obowiązków dekanalnego ojca duchownego:

8.07.2017 ks. Wiesław Pluto-Prączyński, dekanat Słupsk Zachód

31.07.2017 ks. Bogdan Podbielski, dekanat Mirosławiec

25.08.2017 ks. Grzegorz Belczak MIC, dekanat Kołobrzeg

z obowiązków dekanalnego wizytatora katechetycznego:

8.07.2017 ks. Ryszard Andruszko, dekanat Kołobrzeg

22.09.2017 ks. Leszek Szurek, dekanat Sławno

z obowiązków kapelana:

1.08.2017 ks. Józef Balawander SDB ze Szpitala Specjalistycznego
im. Stanisława Staszica w Pile

25.08.2017 ks. Marcin Górski z Zakładu Karnego w Czarnem

31.08.2017 ks. Marian Markowski z Domu Pomocy Społecznej
i Centrum Rehabilitacji dla Osób ze Stwardnieniem
Rozsianym w Bornem Sulinowie

z obowiązków dyrektora Ośrodka Charytatywnego Caritas Diecezji
Koszalińsko-Kołobrzeszkiej St. Liborius w Ostrowcu:

13.08.2017 ks. Piotr Szczepaniuk

mianowani

proboszczem parafii:

1.07.2017 o. Waldemar Korba OFMCap w parafii pw. św.
Antoniego w Wąlczu

- 2.07.2017 ks. Jacek Brakowski SDB w parafii pw. Świętej Trójcy w Czaplunku
- 9.07.2017 ks. Andrzej Marchewka SDB w parafii pw. Świętej Rodziny w Słupsku
- 1.08.2017 ks. Cezary Filimon w parafii pw. św. Jana Kantego w Słupsku
- 1.08.2017 ks. Bogusław Fortuński w parafii św. Gertrudy w Darłowie
- 1.08.2017 ks. Dawid Fuławka w parafii pw. Narodzenia NMP w Świeszynie
- 1.08.2017 ks. Bogdan Podbielski w parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Słwinie
- 1.08.2017 ks. Mariusz Kałas w parafii pw. św. Antoniego Padewskiego w Człopie
- 1.08.2017 ks. Krzysztof Kantowski w parafii pw. NMP Gwiazdy Morza w Ustce
- 1.08.2017 ks. Jacek Maszkowski w parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Polanowie
- 1.08.2017 ks. Andrzej Rother w parafii pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Broczynie
- 1.08.2017 ks. Andrzej Skibiński w parafii pw. św. Piotra i Pawła w Sławsku
- 1.08.2017 ks. Tadeusz Serafin w parafii pw. św. Marcina w Gwieździnie
- 1.08.2017 ks. Krzysztof Stefan w parafii pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Mieszakach
- 1.08.2017 ks. Marian Subocz w parafii pw. św. Marcina w Kołobrzegu
- 1.08.2017 ks. Roman Śledź w parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Kłaninie
- 14.08.2017 ks. Piotr Szczepaniuk w parafii pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim

26.08.2017 ks. Marcin Seweryn Bartoszczyk MIC w parafii pw. Chrystusa Króla w Korzystnie

administratorem parafii:

25.07.2017 ks. Patryk Adamko w parafii pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim

wikariuszem w parafii:

1.07.2017 o. Ryszard Modelski OFMCap w parafii pw. św. Antoniego w Pile

8.07.2017 o. Paweł Burda CSsR w parafii pw. Ducha Świętego w Szczecinku

25.08.2017 ks. Ryszard Bazylak CR w parafii pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Wierchowiu

26.08.2017 ks. Piotr Błaszczak w parafii pw. Matki Bożej Saletyńskiej w Trzciance

26.08.2017 ks. Mateusz Chmielewski w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Koszalinie

26.08.2017 ks. Rafał Dresler w parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Pile

26.08.2017 ks. Rafał Figiel w parafii pw. św. Michała w Świdwinie

26.08.2017 ks. Marcin Gajowniczek w parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Czarnem

26.08.2017 ks. Marcin Górski w parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Kołobrzegu

26.08.2017 ks. Jacek Herman w parafii pw. NMP Gwiazdy Morza w Ustce

26.08.2017 ks. Andrzej Jarzyna w parafii pw. św. Marcina w Kołobrzegu

26.08.2017 ks. Arkadiusz Jędrasik w parafii pw. św. Siostry Faustyny Kowalskiej w Słupsku

26.08.2017 ks. Dariusz Kasiński w parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Bobolicach

- 26.08.2017 ks. Tomasz Kędzierski w parafii pw. Narodzenia NMP w Białogardzie
- 26.08.2017 ks. Tomasz Kmieciak w parafii św. Michała Archanioła w Karlinie
- 26.08.2017 ks. Daniel Kołacz w parafii pw. św. Maksymiliana Kolbego w Słupsku
- 26.08.2017 ks. Marcin Kościński w parafii pw. Narodzenia NMP w Szczecinku
- 26.08.2017 ks. Rafał Kowalski w parafii św. Józefa Rzemieślnika w Koszalinie
- 26.08.2017 ks. Piotr Kuczewski w parafii pw. św. Rozalii w Szczecinku
- 26.08.2017 ks. Łukasz Kwiatkowski w parafii pw. św. Jadwigi w Białogardzie
- 26.08.2017 ks. Dariusz Leśniewski w parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Kępicach
- 26.08.2017 ks. Piotr Łowicki w parafii pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Pile
- 26.08.2017 ks. Wojciech Marcinkiewicz w parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski w Kaliszu Pomorskim
- 26.08.2017 ks. Paweł Ostrowski w parafii pw. Antoniego Padewskiego w Krzyżu Wielkopolskim
- 26.08.2017 ks. Adam Pałka w parafii pw. Michała Archanioła w Jastrowiu
- 26.08.2017 ks. Krzysztof Płuciennik w parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Kołobrzegu
- 26.08.2017 ks. Jacek Rogowski w parafii pw. Trójcy Świętej w Kretominie
- 26.08.2017 ks. Konrad Rogala w parafii pw. NMP Królowej Różańca Świętego w Słupsku
- 26.08.2017 ks. Emil Siemaszko w parafii pw. Chrystusa Króla w Biesiekierzu

- 26.08.2017 ks. Piotr Śmiechura w parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Sławnie
- 26.08.2017 ks. Dariusz Wypych w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Koszalinie
- 26.08.2017 ks. Radosław Występski w parafii pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim

rezydentem w parafii:

- 1.08.2017 ks. Ryszard Andruszko w parafii pw. św. Michała Archanioła w Karlinie
- 1.09.2017 ks. Kazimierz Mordacz w parafii pw. św. Ignacego Loyoli w Koszalinie

dziekanem:

- 23.09.2017 ks. Andrzej Górecki, dekanat Drawsko Pomorskie
- 23.09.2017 ks. Leszek Szurek, dekanat Sławno

wicedziekanem:

- 23.09.2017 ks. Waldemar Dembowski, dekanat Bobolice

dekanalnym ojcem duchownym:

- 23.09.2017 ks. Marcin Seweryn Bartoszczyk MIC, dekanat Kołobrzeg
- 23.09.2017 ks. Wojciech Budziński, dekanat Mirosławiec
- 23.09.2017 o. Waldemar Korba OFMCap, dekanat Wałcz
- 23.09.2017 ks. Jan Stankiewicz, dekanat Połczyn-Zdrój
- 23.09.2017 ks. Władysław Stec-Sala, dekanat Słupsk Zachód

diecezjalnym ojcem duchownym:

- 14.08.2017 ks. Wacław Grądalski

kapelanem:

- 1.08.2017 ks. Jerzy Królak SDB w Szpitalu Specjalistycznym im. Stanisława Staszica w Pile
- 26.08.2017 ks. Marcin Gajowniczek w Zakładzie Karnym w Czarnem

inkardynowany do diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej:

- 15.06.2017 ks. Mateusz Szumski

skierowany na studia:

- 26.08.2017 ks. Krzysztof Obolewicz

urlop:

- 1.08.2017 ks. Adam Wakulicz

przeniesiony w stan spoczynku:

- 31.07.2017 ks. Grzegorz Krajewski
- 31.07.2017 ks. Tadeusz Nawrot

prezesem Zarządu Parafialnego Oddziału Akcji Katolickiej w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Koszalinie:

- 24.07.2017 Marek Plust

prezesem Zarządu Parafialnego Oddziału Akcji Katolickiej w parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Kołobrzegu:

- 20.09.2017 Katarzyna Paciorkowska

II. LISTY, HOMILIE I WYSTĄPIENIA

KOMUNIKAT BISKUPA DIECEZJALNEGO EDWARDA DAJCZAKA

w sprawie zbiórki na odbudowę i renowację gorzowskiej katedry

Siostry i Bracia, Drodzy Diecezjanie!

Z przekazów medialnych znamy tragiczne wydarzenie w naszej metropolii, jakim był pożar wieży katedry gorzowskiej. Do 1972 roku ta świątynia była katedrą Administracji Apostolskiej na tzw. Ziemiach Zachodnich, a więc w pewnym sensie „katedrą matką” całej obecnej Metropolii Szczecińsko-Kamieńskiej, w skład której wchodzi również nasza diecezja.

W duchu solidarności z naszą bratnią diecezją zachęcam Was, Siostry i Bracia, do modlitwy za wiernych, którzy utracili swoją pierwszą świątynię – katedrę. Wspomóżmy ich także w trudzie odbudowy katedry, śpiesząc z pomocą materialną, tak jak już uczyniło to wiele diecezji. Proszę więc o zbiórkę pieniężną do puszek w każdej parafii naszej diecezji, po Mszach św. w najbliższą niedzielę 30 lipca 2017 r.

Za każdą, pełną bratniej miłości modlitwę i każdą ofiarę, serdecznie dziękuję. Niech Bóg Błogosławi Waszym miłosiernym sercom.

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

Koszalin, dnia 18 lipca 2017 roku

KOMUNIKAT BISKUPA DIECEZJALNEGO zapraszający na Diecezjalną Pielgrzymkę Rodzin do Sanktuarium Matki Bożej Trzykroć Przedziwnej na Górze Chełmskiej w Koszalinie

Drodzy Diecezjanie, Siostry i Bracia! Drogie Rodziny!

Już dziś pragnę Was z serca zaprosić na nasze wspólne spotkanie rodzin, na Górę Chełmską w Koszalinie.

Chciałbym przypomnieć nam wszystkim piękne słowa, wypowiedziane przez Papieża Franciszka w czasie tegorocznej pielgrzymki do

Fatimy. Papież mówił wtedy: *że z ramion Maryi przyjdzie nadzieja i pokój, których potrzebują i o które błaga dla wszystkich, a zwłaszcza dla chorych i niepełnosprawnych, więźniów i bezrobotnych, ubogich i opuszczonych.*

Właśnie dlatego, co roku chcemy się spotykać u Matki, aby każda rodzina naszej diecezji mogła zobaczyć, że są ludzie myślący podobnie, nie wstydzący się swojej wiary oraz tego, że wciąż poszukują Boga.

Zapraszam wszystkie małżeństwa i rodziny na Górę Chełmską, do Sanktuarium Matki Bożej Trzykroć Przedziwnej. W dniu 15 sierpnia, w uroczystość Wniebowzięcia NMP, będziemy tam wspólnie trwali na modlitwie.

Pielgrzymka rozpocznie się o godz. 10:00 nabożeństwem różańcowym, o godz. 11:00 odbędzie się koncert ewangelizacyjny, natomiast o godz. 12:00 odprawiona zostanie uroczysta Eucharystia, którą wraz z biskupami i kapłanami ofiaruję Bogu, prosząc we wszystkich sprawach, które nosicie w swoim sercu, a które często spędzają sen z waszych powiek.

Po Eucharystii czeka nas wspólna zabawa na stadionie, czyli festyn rodzinny oraz atrakcyjne zabawy dla dzieci i całych rodzin.

Na trud pielgrzymowania i na radosne spotkanie na Górze Chełmskiej z serca błogosławię!

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

Koszalin, dnia 4 sierpnia 2017 roku

**APEL BISKUPA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEGO
EDWARDA DAJCZAKA
o zorganizowanie w parafiach zbiórki pieniężnej
w sprawie pomocy poszkodowanym przez nawałnice, jakie
nawiedziły w ostatnich dniach niektóre rejony Polski**

Przewielebni Księża Proboszczowie, Drodzy Diecezjanie.

Nieszczęście i wielka tragedia dotknęła mieszkańców wielu miejscowości w województwie pomorskim, którzy po przejściu burz i nawałnic, stracili dorobek całego swojego życia. Wiele domów i gospodarstw rol-

nych zostało uszkodzonych w wyniku przejścia wichury, dlatego czujemy się szczególnie bliscy osób dotkniętych tym straszliwym żywiołem.

W związku z obecną tragedią, proszę o przeprowadzenie zbiórki pieniężnej do puszek po wszystkich Mszach świętych w najbliższą niedzielę, tj. 27 sierpnia br. i przekazanie niezwłocznie na konto Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej: 82 1020 2791 0000 7102 0009 0639 – z dopiskiem WICHURA.

Jednocześnie dziękuję Księżom Proboszczom, którzy już wcześniej dokonali zbiórki pieniężnej, przekazując na konto diecezjalnej Caritas.

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

**LIST BISKUPA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEGO
EDWARDA DAJCZAKA
zapraszający na uroczystości skrzatuskie w roku 2017**

Siostry i Bracia, Kochani Diecezjanie,

Nasza 45-letnia Diecezja Koszalińsko-Kołobrzeska śpiewa Magnificat w Domu Matki w Skrzatuszu, kończąc dzieło renowacji świątyni i budowy domu pielgrzyma.

W liturgii dzisiejszej niedzieli zabrzmiały słowa absolutnie decydujące o życiu wspólnoty wierzących: „Jeśli dwóch z was na ziemi zgodnie o coś prosić będzie, to wszystko otrzymają od mojego Ojca, który jest w niebie. Bo gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich” (Mt 18, 19–20). Pan przypomina nam dzisiaj, że modlitwa – bez której nie ma wiary żywej – przeżywana we wspólnocie, może liczyć na wysłuchanie w niebie. Chrystus mówi również nam, że gdzie są ludzie zebrani w Jego imię, tam On jest pośród nich. Kościół rozmodlony otrzymuje ważną gwarancję obecności Pana w życiu wspólnoty.

Nasz Kościół, nasza 45-letnia diecezja

Kościół najbardziej nie jest tam, gdzie się organizuje, reformuje, rządzi, jest on natomiast w tych, którzy po prostu wierzą i w braterskiej wspólnocie przyjmują dar wiary, który staje się dla nich życiem. (por. Benedykt XVI). Nasza diecezjalna wspólnota powstała przed 45-laty

na trudnej ziemi. Ludzie przywiezieni ze wszystkich stron przedwojennej Polski zamieszkali w nowym miejscu bez tradycji i społecznej więzi. Zbyt mała sieć parafialna, brak duchownych i agresywny, anty-boży klimat tworzony przez ówczesne władze, a także trudne warunki życia wielu mieszkańców naszej diecezji, dosyć łatwo dokonywały duchowych spustoszeń. Równocześnie mamy pełną świadomość, że powstanie naszej diecezji i zdynamizowanie głoszenia Ewangelii na naszej ziemi, pozwoliło ogromnej rzeszy ludzi obronić wiarę w Boga, a także zachować godność i piękno człowieczeństwa.

Uczniowie Jezusa nieustannie uczą się wiary

Dzisiaj, kiedy katolicyzm tradycyjny nie jest w stanie kształtować wiary kolejnego pokolenia, rodzi się katolicyzm ewangeliczny, oparty na osobistym i pogłębiającym się doświadczeniu Boga. Aby wiara była mocą niosącą nas w chwilach szczęśliwych i trudach życia, musi dotykać serca i sprawiać, że przyłgniemy do Boga. To właśnie dlatego rozpoczęliśmy II Synod naszej diecezji, by wsłuchując się najpierw w to, co Duch Święty mówi dzisiaj do nas i w tymże Duchu odczytując znaki czasów nam współczesnych, rozpoznawać w naszej historii właściwe drogi wiary.

Istotnym jest zrozumienie, że wiara nie jest zespołem przekonań, ideologią, którą się raz przyjmuje, lecz drogą i to drogą nie mającą końca. Wierzący wchodzi w świat tajemnicy Boga, jest ciągle w drodze, która prowadzi w coraz głębsze doświadczenie Jego bliskości. Taka wiara, której istotą jest zaufanie do Boga, potrzebuje stałej troski dotykającej umysłu i serca.

Sanktuarium miejscem wzrastającej wiary

„Co należy czynić, aby pomóc współczesnym ludziom odkrywać w wierze piękno Ewangelii i wartość życia z Bogiem?” – zapytano wielkiego teologa Yves’a Congara. Odpowiedział: „Trzeba tworzyć miejsca modlitwy, miejsca, w których Bóg jest niemal dotykalny”. Również Pierwsze Zgromadzenie Biskupów poświęcone Europie, mówiąc o wierze, wskazało na tę potrzebę dotknięcia i doświadczenia obecności Boga.

Skrzatuska świątynia od XVI wieku jest takim miejscem, w którym wprost niewyobrażalnie wielka miłość Boga do człowieka i pełna

miłości wierność Maryi są niezwykle głęboko przeżywane, wydając owoce wspaniałych ludzkich przemian. To Sanktuarium kryje w sobie skarbiec niezliczonych godzin modlitwy wypowiedanej w nim dniem i nocą. Właśnie przed obliczem Matki Miłości Zranionej i Matki Naszej Nadziei ogromna rzesza ludzi przez wieki doznawała ukojenia bólu, odzyskiwała pokój serca, przeżywała swoje nawrócenia i uzdrowienia.

Dlatego tak bardzo ważna była potrzeba odnowienia nadwątlonej zębem czasu świątyni, by stworzyć warunki pozwalające w godny sposób przeżywać pielgrzymkowe spotkania dorosłych, młodzieży i dzieci, a także różne formy rekolekcyjne. Przeprowadziliśmy więc renowację pięknej świątyni i wybudowaliśmy całe sanktuaryjne zaplecze, razem z domem pielgrzyma, które służą umacnianiu naszej wiary i miłości, pod przewodnictwem Maryi i Jej świadectwem wiary.

Dzisiaj możemy się cieszyć odnowioną świątynią, placem sanktuaryjnym ze stacjami Drogi Krzyżowej i Stacjami Różańcowymi, nowo wybudowanym Domem Pielgrzyma oraz całym niezbędnym zapleczem.

Dziękuję Wam Kochani Diecezjanie

To dzieło odrodzenia nie byłoby możliwe bez ogromu modlitwy, także modlitwy wielu chorych, którzy ofiarowali dar swojego cierpienia. Sanktuarium tworzyły również płynące z wierzących i kochających serc ofiary materialne wielu ludzi, a był to często przekazywany z serca ofiarny wdowi grosz. Dziękuję również za ofiary złożone dzisiaj na tacę i za wszelką okazaną przez was pomoc.

Jest wielką radością naszej diecezji, że tę najnowszą historię odradzających i przemieniających spotkań w naszym Sanktuarium również tworzyli młodzi. To oni najszybciej swoją obecnością i młodzieńczą żywą wiarą odmieniali oblicze skrzatuskiego Sanktuarium. Dzisiaj serdecznie dziękuję naszej młodej wspólnotce wiary.

Nie byłoby tego Sanktuarium bez ciągle wzrastającej rzeszy pielgrzymów i grup odprawiających tutaj swoje rekolekcje. Dziękuję Bogu za każdą osobę, która zapatrzona w Skrzatuską Pietę, w duchowym zjednoczeniu z Maryją, doznawała łaski leczenia swoich ran, odzyskiwała nadzieję i wzrastała w wierze.

Siostry i Bracia, kochani Diecezjanie!

Zapraszam serdecznie do Skrzatusza na wspólną dziękczynną modlitwę, na nasze *Magnificat* i *Te Deum* za wielki dar świętego miejsca,

gdzie Maryja będzie nieustannie uczyła nas żywej, ufnej wiary i miłości do swego Syna. Tej modlitwie będzie nam przewodniczył Ojciec Antonello z Brazylii, który tak wspaniale pomógł nam przeżyć 40-lecie naszej diecezji. W naszym diecezjalnym świętowaniu będą również uczestniczyli biskupi całej Metropolii.

W najbliższą sobotę na wspólne świętowanie zapraszam naszą młodzież. Kochani młodzi Przyjaciele, to jest wasz dzień w Skrzatuszu.

Natomiast w niedzielę o godzinie 9:45 rozpocznie się diecezjalna pielgrzymka dorosłych, na którą z całego serca zapraszam wszystkich diecezjan.

Do zobaczenia w Skrzatuszu!

Wasz biskup
+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

Koszalin, dnia 6 września 2017 roku

KOMUNIKAT BISKUPA KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEGO dotyczący zbiórki podpisów pod inicjatywą ustawodawczą „Zatrzymaj Aborcję”

Drodzy Diecezjanie,

W ostatnim czasie odbyło się 376. Zgromadzenie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski, które zapoznało się z obywatelską inicjatywą ustawodawczą „Zatrzymaj Aborcję”, „mającą na celu większą ochronę życia dziecka poczętego w perspektywie powiększającego się zakresu eugeniki prenatalnej”. Polscy biskupi poparli zbieranie podpisów pod nią i wyrazili to w oficjalnym dokumencie podsumowującym spotkanie.

Mamy zapewne w pamięci słowa naszego rodaka Papieża Jana Pawła II, który tak wiele razy podkreślał, że jeśli naruszy się prawo człowieka do życia w tym momencie, w którym poczyna się on jako człowiek, godzi się pośrednio w cały ład moralny, który służy zabezpieczeniu nie-naruszalnych dóbr człowieka.

Nie możemy zapominać o tym, że życie jest darem danym nam od Boga, a Kościół ma obowiązek bronić prawa do życia. Dlatego z całego serca popieram organizowanie zbiórek podpisów pod projektem

ustawy „Zatrzymaj Aborcję” na terenie naszej diecezji oraz błogosławię wszystkim, którzy walczą o prawa nienarodzonych dzieci.

Jednocześnie bardzo proszę wszystkich księży proboszczów oraz was drodzy parafianie o gorliwe zaangażowanie się w przedstawioną inicjatywę oraz modlitwę.

Otaczam Was modlitwą i błogosławię,

+ Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzeski

Koszalin, dnia 27 września 2017 roku

III. KALENDARIUM POŚLUGI BISKUPA DIECEZJALNEGO

LIPIEC

3 lipca

- Msza św. dla pielgrzymów 8. Pielgrzymki Rowerowej Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej na Jasną Górę

7 lipca

- Msza św. podczas rekolekcji Odnowy – CEF

8 lipca

- Msza św. i udział w ślubach wieczystych siostr ze Zgromadzenia Sióstr Jezusa Miłosiernego – Myślibórz

10 lipca

- Msza św. podczas dnia wspólnoty Ruchu Światło-Życie (grupy I turnusu rekolekcji wakacyjnych) – Lipie

16 lipca

- Msza św. w parafii pw. św. Maksymiliana Kolbego w Słupsku podczas obchodów Dnia Policji

18 lipca

- Msza św. – Dom Miłosierdzia Bożego

19–21 lipca

- rekolekcje dla ewangelizatorów akcji „Przystań z Jezusem” – sala Szkoły Nowej Ewangelizacji

21 lipca

- Msza św. pogrzebowa śp. Bolesława Rybickiego (Taty ks. Adama Rybickiego) – w kościele pw. Trójcy Świętej w Kretominie

24 lipca

- pogrzeb śp. ks. dziekana Wojciecha Gappy – Drawsko Pomorskie
- spotkanie z harcerzami z ZHR – Jezioro Dębno

27 lipca

- spotkanie Komisji głównej synodu – siedziba Sekretariatu synodu

28 lipca

- Msza św. podczas dnia wspólnoty Ruchu Światło-Życie (grupy II turnusu rekolekcji wakacyjnych) – Lipie

30 lipca–4 sierpnia

- rekolekcje podczas Przystanku Jezus – Kostrzyn n. Odrą

SIERPIEŃ

5 sierpnia

- Msza św. dla pielgrzymów 35. Diecezjalnej Pieszej Pielgrzymki ze Skrzatusza na Jasną Górę – archikatedra gnieźnieńska
- Msza św. dla ministrantów – Borne Sulinowo

7 sierpnia

- Msza św. dla Ruchu Szensztackiego – CEF

13 sierpnia

- uroczystości i Msza św. z okazji 20-lecia Karmelitanek Bosych – Borne Sulinowo

15 sierpnia

- 21. Diecezjalna Pielgrzymka Rodzin na Górę Chełmską

16 sierpnia

- Msza św. dla uczestników 17. Pieszej Pielgrzymki Miłosierdzia do Myśliborza – koszalińska katedra

20 sierpnia

- Msza św. dla uczestników Forum Młodzieży Dominikańskiej – Jarosławiec

24 sierpnia

- Msza św. na zakończenie 17. Pieszej Pielgrzymki Miłosierdzia do Myśliborza – Myślibórz

25–26 sierpnia

- Sesja Biskupów – Częstochowa

27 sierpnia

- Msza św. podczas uroczystości 25-lecia parafii pw. Miłosierdzia Bożego w Pile

28 sierpnia

- konferencja rejonowa dla duchowieństwa – WSD

29 sierpnia

- konferencja rejonowa dla duchowieństwa – parafia pw. św. Jana Bosko w Pile

30–31 sierpnia

- wykłady na konferencjach rejonowych dla duchowieństwa łowickiego

WRZESIEŃ

3 września

- wizytacja kanoniczna parafii Charzyno

8 września

- odpust parafialny i instalacja obrazu Matki Bożej z Dzieciątkiem w ołtarzu głównym kościoła pw. Narodzenia NMP w Białogardzie

10–11 września

- wizytacja kanoniczna parafii Siemyśl

11 września

- wizytacja w szkole w Charzynie

15 września

- Msza św. dla parafian w Skrzatuszu

16 września

- Czuwanie Młodych – Skrzatusz

17 września

- diecezjalne uroczystości odpustowe (45-lecie diecezji) – Skrzatusz

18–30 września

- urlop

Synod diecezjalny

I. KOMISJE SYNODALNE

Trzecie posiedzenie Komisji głównej odbyło się 27 lipca 2017 roku. Głównym punktem trwającego ponad pięć godzin spotkania była bardzo szczegółowa i wnikliwa analiza zagadnień zaproponowanych przez jedenaście komisji tematycznych. Owocem tego posiedzenia stał się wykaz tematów, które będą stanowiły przedmiot dalszych prac poszczególnych komisji synodalnych. Po przerwie wakacyjnej komisje te zajmą się przygotowaniem materiałów do konsultacji z parafialnymi zespołami synodalnymi.

II. PARAFIALNE ZESPOŁY SYNODALNE

We wrześniu 2017 roku odbyły się drugie zebrania parafialnych zespołów synodalnych. Księża proboszczowie przedstawili podczas nich informacje o aktualnym stanie parafii, wykorzystując m.in. roczne sprawozdania duszpasterskie i akcentując zmiany zachodzące w ostatnich latach w życiu parafialnym. Natomiast członkowie zespołów wskazali problemy i tematy, którymi, ich zdaniem, należałoby się zająć podczas synodu diecezjalnego.

III. SEKRETARIAT SYNODU

Wskazania dla sekretarzy zespołów synodalnych II Synodu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej

1. Zadania i zasady funkcjonowania zespołów synodalnych określają paragrafy 24–36 *Regulaminu II Synodu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej*, który znajduje się na stronie www.diecezjakoszalin.pl/regulamin-synodu.
2. Obowiązkiem sekretarza zespołu synodalnego jest wspieranie przewodniczącego zespołu synodalnego w kierowaniu pracami zespołu.
3. Po wyznaczeniu terminu zebrania zespołu synodalnego przez jego przewodniczącego, sekretarz powinien, w porozumieniu z przewodniczącym, poinformować o tym wszystkich członków zespołu.

4. Sekretarz powinien zadbać o przygotowanie dla wszystkich członków zespołu materiałów niezbędnych do jego prac, przede wszystkim tych przekazanych zespołowi przez sekretariat synodu.
5. Po zakończeniu zebrania zespołu synodalnego sekretarz ma obowiązek niezwłocznie przygotować i przedstawić przewodniczącemu do zatwierdzenia protokół z tego zebrania. Po zatwierdzeniu protokołu podpisują przewodniczący i sekretarz zespołu.
6. Protokół powinien być zwięzły i zawierać najważniejsze tematy poruszane podczas zebrania, opinie dotyczące analizowanych materiałów, głosy w dyskusji itd. Nie jest potrzebny stenogram zebrania.
7. Konieczny załącznik do protokołu stanowi lista obecności podpisana przez wszystkich członków zespołu uczestniczących w zebraniu.
8. W sytuacji, kiedy członkowie zespołu synodalnego przedstawiali podczas zebrania jakieś materiały przygotowane na piśmie, należy je dołączyć do protokołu jako załącznik.
9. Protokół powinien zawierać wyniki przeprowadzonych podczas zebrania głosowań (ilość głosów za, przeciw i wstrzymujących się) oraz dokładnie określić decyzje, które zostały podjęte w głosowaniach.
10. Protokół należy sporządzić na piśmie, najlepiej w formie wydruku komputerowego, w dwóch jednakowych egzemplarzach: po jednym dla archiwum zespołu synodalnego i dla sekretariatu synodu.
11. Protokoły zebrań parafialnego zespołu synodalnego wraz z załącznikami należy przechowywać w archiwum parafialnym, a w przypadku pozaparafialnego zespołu synodalnego – w stosownym miejscu ustalonym przez jego przewodniczącego.
12. Przed upływem miesiąca od zebrania zespołu synodalnego, jeden egzemplarz protokołu zebrania wraz z załącznikami trzeba bezwzględnie przekazać do sekretariatu synodu, osobiście lub tzw. pocztą kurialną, lub listem poleconym na adres: Sekretariat synodu, ul. Seminaryjna 2, 75-817 Koszalin. Protokołów ani załączników do nich nie należy przysyłać pocztą elektroniczną.

ks. Tomasz Tomaszewski – sekretarz
II Synodu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej

Koszalin, 4 września 2017 roku

List Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej

Watykan, 23 czerwca 2017 roku

Sekretariat Stanu
Sekcja Pierwsza – Sprawy Ogólne

Jego Ekscelencja
Ks. Biskup Edward Dajczak
Biskup Koszalińsko-Kołobrzesci
ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 16
75-062 KOSZALIN
POLONIA

Ekscelencjo,
Czcigodny Księżu Biskupie,

W imieniu Jego Świątobliwości Franciszka dziękuję za informację o uroczystej inauguracji II Synodu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzesckiej, które miało miejsce w dniu 25 lutego br. w kościele katedralnym pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Koszalinie. Nawiązując do tego wydarzenia, Ojciec Święty kieruje do wszystkich wiernych, a szczególnie do Uczestników obrad serdeczne pozdrowienie, zapewniając również o modlitwie w intencjach Synodu.

Zwołanie tego rodzaju gremium diecezjalnego, w roku uroczystego Jubileuszu 1050-lecia Chrztu Polski, które było obchodzone w Kołobrzegu w dniu 11 czerwca 2016 r., jest zachętą, by w refleksji synodalnej dostrzec również aspekt zadań Kościoła lokalnego i każdego z wiernych w kontekście zobowiązań chrzcielnych. Niech ten aspekt okaże się pomocny w rozeznaniu dróg, którymi Bóg pragnie prowadzić swój Kościół we współczesnym świecie.

Na zakończenie Mszy św. na Campus Misericordiae podczas XXXI Światowego Dnia Młodzieży w Krakowie, Ojciec Święty powiedział: *Maryja, Nasza Matka, uczy nas, co zrobić, żeby doświadczenie wiary było owocne; mówi nam, by postępować tak jak Ona: nie trwonić otrzymanego daru, ale zachowywać go w sercu, aby wzrastał i przynosił owoc dzięki działaniu Ducha Świętego. W ten sposób każdy z was, pomi-*

mo swoich ograniczeń i słabości, będzie mógł być świadkiem Chrystusa, tam gdzie mieszka, w rodzinie, parafii, w stowarzyszeniach i grupach, w miejscach nauki, pracy, służby, rozrywki, wszędzie tam, gdzie Opatrzność was poprowadzi na waszej drodze (31.08.2016).

Te słowa Ojciec święty kieruje także do Uczestników II Synodu Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej. Życzy, by dzięki wstawiennictwu Matki Bożej Bolesnej, Pani Skrzatuskiej oraz patronów Diecezji – św. Wojciecha i św. Maksymiliana Kolbego – Synod wydał obfite owoce, wytyczył nowe kierunki pracy duszpasterskiej i ewangelizacyjnej. Niech będzie umocnieniem dla wszystkich wiernych, by potrafili zachować w sercach depozyt wiary, by stawali się autentycznymi świadkami Chrystusa.

Księdzu Biskupowi, Uczestnikom prac synodalnych i całej wspólnoty Ludu Bożego Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej, Jego Świątobliwość z serca udziela Apostolskiego Błogosławieństwa.

Z Chrystusowym pozdrowieniem
Arcybiskup Angelo Becciu
Substytut Sekretariatu Stanu

Z życia diecezji

VIII PIELGRZYMKA ROWEROWA DIECEZJI KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEJ NA JASNĄ GÓRĘ

W 8. Pielgrzymce Rowerowej Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej trwającej od 1 do 8 lipca (ok. 600 km) wzięło udział blisko 200 pielgrzymów. Hasłem tegorocznej pielgrzymki było: „Idźcie i głosćcie”. 1 lipca kierownik pielgrzymki rowerowej, ks. Tomasz Roda, odprawił dla pątników Mszę św. na Górze Chełmskiej. Dwie największe grupy z Góry Chełmskiej i Słupska spotkały się w Gwdzie Wielkiej, skąd udały się do Skrzatusza. Po drodze zawitały na Świętą Górę Polanowską. Jak zaznaczył ks. Roda, pielgrzymi odwiedzili miejsca kultu maryjnego w diecezji dla podkreślenia jubileuszu 100. rocznicy objawień w Fatimie. W Skrzatuszu dołączyły do tych dwóch grup mniejsze grupy. Mszę św. 3 lipca na otwarcie pielgrzymki odprawił bp Edward Dajczak. Początek pielgrzymki utrudniały niesprzyjające warunki atmosferyczne, ale pomimo trudności nikt nie zrezygnował. Konferencje odbywały się na postojach, przygotował je jezuita o. Marek Kruszyński. Wieczorem pielgrzymi brali udział w apelach i modlili się przed wystawionym Najświętszym Sakramentem. Nocowali w halach sportowych w szkołach. Pielgrzymi – rowerzyści odwiedzili po drodze Licheń i Lednicę oraz po raz pierwszy zatrzymali się w sanktuarium św. Józefa w Kaliszu, zawierając siebie i swoich najbliższych św. Józefowi. Tam powitał ich kustosz sanktuarium ks. prałat Jacek Plota, który wspominał wizyty bpa Ignacego Jeża w sanktuarium, który przyjeżdżał tam dziękować za ocalenie z obozu koncentracyjnego. Wśród uczestników pielgrzymki były również osoby spoza diecezji, w tym pątniczka spod Częstochowy Urszula Szczepaniak, która wzięła w niej udział po raz trzeci. Najstarszy pielgrzym miał 74 lata. Wśród rowerzystów był również niepełnosprawny Jacek Chudziński spod Bydgoszczy, który posługuje się na rowerze tylko prawą nogą. Niejednokrotnie podczas podróży pielgrzymi stawiali go sobie za wzór do naśladowania i jego obecność mobilizowała ich do pokonywania własnych słabości. Na Wałach Jasnogórskich pielgrzymi odmówili modlitwę zawierzenia, po czym udali się do Kaplicy Cudownego Obrazu. 8 lipca na Jasną Górę dotarło w sumie ok. 1000 rowerzystów z całej Polski.

WARSZTATY MODLITWY WSTAWIENNICZEJ

Ponad 100 osób należących do diecezjalnych wspólnot Odnowy w Duchu Świętym wzięło udział w dniach 3–7 lipca w warsztatach modlitwy wstawienniczej, które odbyły się w Centrum Edukacyjno-Formacyjnym. Potrzeba zorganizowania warsztatów wynikała z rosnącego zainteresowania tą formą modlitwy. Ważne, żeby modlące się osoby robiły to we właściwy sposób. Spotkanie prowadził lider wspólnot charyzmatycznych o. Waldemar Korba, kapucyn z Wałcza, wraz z walecką Grupą Odnowy w Duchu Świętym „Droga Życia”. Podkreślał, że modlitwą wstawienniczą jest właściwie każda modlitwa prośby za kogoś innego: – Może nią być np. prosty pacierz, czy błogosławieństwo rodziców wobec dzieci. Każdy z nas powołany jest do takiej modlitwy. Jest ona bardzo ważna, ponieważ uwalnia nas od egoizmu. Okazuje się bowiem, że także na modlitwie można być egoistą, który myśli tylko o sobie. Osoby posługujące w modlitwie wstawienniczej nie powinny być przypadkowymi osobami. – To musi być przede wszystkim ktoś, kto sam prowadzi głębokie życie duchowe i, co bardzo ważne, jest stabilny emocjonalnie. Podczas modlitwy wstawienniczej często dotyka się spraw bardzo delikatnych, dlatego osoba modląca się, musi być zintegrowana psychicznie, pełna wiary, a także zdolna do zachowania dyskrecji – podkreślił o. W. Korba. Ważne jest zrozumienie, czym jest modlitwa wstawiennicza, że nie chodzi w niej o „załatwienie sprawy” i nie można jej traktować jak wizyty u lekarza. – Modlitwa wstawiennicza jest okazją do głoszenia człowiekowi Ewangelii. Ten, za którego się modlimy, dobrze aby zrozumiał, że stoi przed Bogiem i może Mu powierzyć swoje życie. To Bóg znajdzie najwłaściwsze rozwiązanie, niekoniecznie uzdrowienie fizyczne. Choroba nie zawsze się cofa, choć takie przypadki zdarzają się i mógłbym opowiedzieć niejedną historię, ale dzieje się coś innego. Człowiek spotyka podczas modlitwy Boga Żywego i oddaje Mu życie – mówił kapucyn.

W Koszalinie modlitwa wstawiennicza regularnie odbywa się w Domu Miłosierdzia Bożego. Informacje o innych miejscach, w których posługują członkowie wspólnot Odnowy w Duchu Świętym, można dowiedzieć się na stronie www.koszalin.odnowa.org.

DZIEŃ WSPÓLNOTY RUCHU ŚWIATŁO-ŻYCIE

Tegoroczny wakacyjny Dzień Wspólnoty Ruchu Światło-Życie zgromadził 10 lipca w Lipiu blisko 150 osób. To 13 dzień rekolekcji grup oazowych, w którym wzięli udział członkowie trzech grup: Oazy Dzieci Bożych II stopnia z Ostrowca, Oazy Nowego Życia 0 st. z Lekowa i Oazy Nowego Życia I. st. z Bornego Sulinowa. Mszę św. dla uczestników spotkania odprawił bp Edward Dajczak. – Razem to wspólnota uczniów Jezusa, to Kościół. Razem to ludzie o różnej historii życia, którzy tworzą wspólnotę. Proszę Boga, by ten cud spotkania dokonywał się w was najpiękniej, żebyście umieli mówić swoje *fiat*, aby On mógł w was działać – powiedział biskup. – W minionych wiekach młodzi ludzie znajdowali siłę, aby stanąć w obronie tego, w co uwierzyli. Nawet w obliczu nacisku i prześladowań. Znajdowali w sobie siłę. Pytanie o siłę nie jest pytaniem wtórnym. Maryja była przygotowana przez Niepokalane Poczęcie, ale musiała zaryzykować sobą. W tamtych czasach to zaskakujące macierzyństwo oznaczało dla Niej śmierć. To nie jest słodkie, pobożne gadanie, ale powiedzenie: „Daję Ci swoje życie”. Dzień Wspólnoty RŚ-Ż dla II turnusu rekolekcji odbył się 28 lipca. Wzięło w nim udział ponad 150 osób z grup: Oaza Nowej Drogi I st. z Bornego Sulinowa, Oaza Nowego Życia 0 st. z Lekowa oraz Oaza Nowego Życia II st. z Lipia. Podczas spotkania poszczególne grupy przygotowały scenki opisujące treść rekolekcji, znak Oazy i zaśpiewały piosenkę. Kilkoro oazowiczów podzieliło się swoimi świadectwami. Mszy św. przewodniczył bp Edward Dajczak, odbyło się także Nabożeństwo Odpowiedzialności i Misji, podczas którego niektórzy uczestnicy rekolekcji włączyli się w dzieło Krucjaty Wyzwolenia Człowieka.

POŚWIĘCENIE KAPLICY W SKRZATUSZU

Na błoniach przy Diecezjalnym Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu bp Paweł Cieślik poświęcił 2 lipca kaplicę zbudowaną jako wotum dziękczynne od wiernych dawnej Wolnej Pralatury Pilskiej. Ufundowali ją przedwojenni katoliccy mieszkańcy tych ziem z Heimatkwerk der Katholiken aus der Freien Prälatur Schneidemühl z Fuldy, także polscy darczyńcy. Kaplica ma upamiętnić katolicki kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Pile, który uległ zniszczeniu podczas działań wojennych i nie został po wojnie odbudowany. – My

też po 1945 r. nie zawsze przybywaliśmy tu z chęci i woli. Tak potoczyła się historia. Jesteśmy jednak dziedzicami tego, co stworzyły wcześniej mieszkające tu pokolenia. Chętnie gościmy dawnych mieszkańców, rozmawiamy, pokazujemy. A młodym opowiadamy, że historia nie zaczęła się po 1945 r. Do rozbiorów była to ziemia polska, potem mieszkali tu Niemcy, którzy tak samo, jak my dzisiaj urządzali swoje miejsce na ziemi, dbali o miejsce modlitwy. My jesteśmy tego kontynuatorami – powiedziała Maria Bochan z Towarzystwa Miłośników Miasta Piły. Bp senior Paweł Cieślik zwrócił się do pielgrzymów z Niemiec, mówiąc: – Most to symbol spotkania i wspólnoty. Jesteście budowniczymi mostów. Dziękujemy za waszą serdeczną pomoc i zainteresowanie od tylu lat. Dziękujemy, że macie swój wkład w dzisiejszy piękny wygląd tego miejsca. Podczas Mszy św. przed poświęceniem kaplicy powiedział: – Poświęcenie tej kaplicy zbliża nas bardzo do siebie, pozwala przekroczyć wszelkie granice między Polską i Niemcami. Jedną z osób zaangażowanych w polsko-niemieckie przedsięwzięcia jest Johannes Wienke, który urodził się w Dobinie, a obecnie mieszka w Pile. Po wojnie, kiedy miał 12 lat, jego rodzina opuściła rodzinne strony. J. Wienke wiele razy organizował pomoc dla tutejszych szpitali i Kościoła, dzięki jego uporowi udało się odrestaurować skrzatuskie organy. Wraz z ks. W. Klempem organizował pielgrzymki *in die alte Heimat*. Gromadził również i publikował w czasopiśmie *Johannesobote* świadectwa pільskich katolików.

REKOLEKCJE DLA RODZIN

To już kolejny rok, kiedy podczas wakacji we wnętrzu seminaryjnych murów słyhać gwar rozmów i dziecięcy śmiech. Na pierwszy turnus rekolekcji dla rodzin organizowanych przez Siostry Uczennice Krzyża w dniach 14–23 lipca przyjechało w tym roku blisko 100 osób (16 rodzin z dziećmi i prowadzący) z całej Polski. Podczas rekolekcji pomagają również klerycy, którzy z pomocą animatorów świeckich zajmują się głównie dziećmi. Rekolekcje mają prostą formę. Opierają się na głębokim przeżywaniu Eucharystii, rozważaniu słowa Bożego i wspólnym przeżywaniu razem. Uczestnicy słuchają konferencji tematycznych, rozmawiają w grupach dzielenia, mogą skorzystać z indywidualnego kierownictwa, spędzają czas z rodziną. Codziennym punktem programu rekolekcji jest adoracja Najświętszego Sakramentu, podczas jednej z nich rodziny mogły otrzymać indywidualne błogosła-

wieństwo. Siostra Sara, odpowiedzialna za rekolekcje powiedziała, że: – Rodziny, które decydują się na te rekolekcje, przyjeżdżają tutaj po pokarm na cały rok. Doświadczają, jak bardzo potrzebni im są kapłani. Dlatego codziennie modlimy się o powołania. – Największą siłą w rodzeniu się powołania jest świadectwo. Patrzę na tych chłopców, którzy wyrastają przy nas, także na tych rekolekcjach już od 10 lat. Stoją przy ołtarzu i widzę, jak oni obserwują kleryków, albo neoprezbiterów, którzy przyjeżdżają do nas, a jeszcze kilka lat temu opiekowali się nimi jako klerycy. To z pewnością coś w nich kształtuje.

„PRYZYSTAŃ Z JEZUSEM”

„Przystań z Jezusem” poprzedziły rekolekcje, które odbywały się w dniach 19–21 lipca w Sali Szkoły Nowej Ewangelizacji. Sama akcja miała miejsce podczas trwania Sunrise Festival między 21 a 23 lipca w Kołobrzegu. Rekolekcje głosił bp Edward Dajczak. – Jezus nie oczekuje od nas konkretnych deklaracji, wypowiedzianych słowem. Jezus pragnie odpowiedzi, którą dajemy własnym życiem – mówił do ewangelizatorów. We współczesnym świecie człowiek często jest wypełniony pychą i przesadnie pewny siebie. – Często „ja sądzę” jest werdyktem. W tym świecie pozwolić Bogu, aby nam stawiał pytania jest istotną częścią przeżywania wiary. On jest pytający. Bardzo często my stawiamy mu pytania z pretensjami. Bóg jest oskarżany o wszystko. Jakby miał obowiązek takiego osłaniania nas, żeby wszystko, co jest naszym pomysłem, mogło się spełnić. Postawiliśmy Ewangelię kompletnie na głowie – powiedział biskup. Bp Dajczak zachęcał też, żeby ewangelizatorzy znaleźli czas na osobistą modlitwę w ciszy.

Hasłem tegorocznej „Przystani z Jezusem” były słowa z Księgi Izajasza: „Jak bardzo oczekiwane są na górach stopy zwiastuna dobrej nowiny, który głosi pokój, zwiastuje dobro, obwieszcza zbawienie, mówi do Syjonu «Twój Bóg króluje»” (Iz 52,7). Koordynatorem akcji była Magdalena Halak, a nad sprawami organizacyjnymi czuwał ks. Rafał Jarosiewicz. W „Przystań z Jezusem” zaangażowane były również: zespół Pieśń Chwały, Koinonia Jana Chrzciciela, Odnowa w Duchu Świętym, Wspólnota św. Pawła. Znakiem rozpoznawczym ewangelizatorów były czerwone koszulki. Ks. Rafał Jarosiewicz pytany o to, na czym polega „Przystań z Jezusem”, mówił: – Od takich prostych rzeczy jak malowanie twarzy dla dzieci, poprzez najróżniejsze atrakcje, które są

proponowane ze sceny. My stajemy się takim znakiem, że można się dobrze bawić, ale bawić się bezpiecznie. Opuścić sobie na przykład dopalacze czy różnego rodzaju używki, które mogą w bardzo dziwny sposób wpłynąć, tak że ktoś potem będzie żałował takich, a nie innych decyzji.

V FESTYN CHARYTATYWNY DLA HOSPICIJUM

V Festyn Charytatywny „Morze Miłości” na rzecz hospicjum Caritas odbył się 30 lipca w Darłowie. Niedawno rozpoczęto rozbudowę placówki, w nowym skrzydle mają znaleźć się sale rehabilitacyjne i terapii zajęciowej, gabinety specjalistów oraz magazyny. Potrzebne są także pokoje dla rodzin towarzyszących swoim bliskim w ostatnich dniach życia. – Nie byłoby hospicjum, gdyby nie pozytywny „power” płynący od ludzi angażujących się w to dzieło. Cały lipiec wspierały nas parafie nadmorskie, w których prowadzone były zbiórki, za co bardzo dziękuję proboszczom, rzesza ludzi ciężko pracowała, żeby zorganizować ten piknik, wszyscy pokazali, że mają wielkie serca – podkreślał dyrektor hospicjum ks. Krzysztof Sendecki. Piknik oprócz zbierania funduszy, ma służyć także propagowaniu ruchu hospicyjnego.

Obecnie w Domu Hospicyjno-Opiekuńczym im bp. Czesława Doma w Darłowie jest 20 miejsc dla chorych, połowa z nich przeznaczona jest dla pacjentów w terminalnych stanach choroby nowotworowej. Opieka dla chorych paliatywnie jest bezpłatna. Pozostałe, płatne miejsca, przygotowane są dla innych chorych, będących w stanach przewlekłych i wymagających ciągłej opieki.

EWANGELIZACJA NADMORSKA

Już kolejny rok nad brzegiem Bałtyku można było spotkać ewangelizatorów głoszących Dobrą Nowinę w ramach tzw. Ewangelizacji Nadmorskiej. W tym roku akcja objęła zasięgiem miejscowości: Ustkę, Jarosławiec, Darłówko, Dąbki, Unieście, Mielno, Dźwirzyno, Grzybowo, Ustronie Morskie, Gąski, Sarbinowo. Odbywała się w dniach 21–30 lipca. Przed wyruszeniem na plażę, uczestnicy ewangelizacji odbyli rekolekcje w Domu Miłosierdzia Bożego. Bp Edward Dajczak zwrócił się do nich słowami: – Nie od ilości wypowiedzianych słów jest zależne

owocowanie Ewangelii. Bądźcie Kościołem, pokażcie ludziom Jezusa. (...) Jezus nie pozostawił apostołom żadnej instrukcji. Pokazał im, kim jest Bóg w sobie, pokazał moc Boga, dał niezliczoną ilość sytuacji i słów. Kiedy odchodził, nie było żadnego pouczenia, że macie coś zrobić, zorganizować się. Nie znajdziemy ani słowa na ten temat w Piśmie Świętym. Mówi za to coś bardzo ważnego – poczekajcie na Ducha. Apostołowie idą do wieczernika, tam, gdzie Pan podarował im samego siebie. (...) Jeżeli chcemy podzielić się Jezusem, to Jezus nie jest tym, co o nim mówimy. Jezusa, jakiego głosimy, to jest ten, który jest we mnie. To jest sposób głoszenia Ewangelii. Nie tylko tym co ja powiem, tylko tym, kim on jest dla mnie. To jest jednoznaczne, przekonujące i wydające owoce – zaznaczył hierarcha. – (...) Wy pójdziecie do ludzi. Bądźcie Kościołem. Pokażcie im Jezusa – apelował do ewangelizatorów. Uczestnicy Ewangelizacji Nadmorskiej wyruszyli na plaże oraz ulice miast bez żadnych środków do życia, licząc na Opatrzność Bożą i życzliwość spotykanych ludzi. – Generalnie jesteśmy przyjmowani bardzo życzliwie. Ja w tej ewangelizacji idę już trzeci raz. Ludzie są otwarci, dziękują nam za to, że coś takiego też dzieje się w Kościele – mówił saletyn, ks. Jacek Sokołowski. Zdarzało się, że podczas Ewangelizacji Nadmorskiej ludzie doznali uzdrowienia. Tak było w przypadku Anny, lekarki, która została uzdrowiona z długotrwałego bólu kręgosłupa. Dopiero w tym roku odważyła się o tym powiedzieć i dać świadectwo.

Każdy dzień ewangelizacji rozpoczynał się od wspólnej modlitwy przed Najświętszym Sakramentem. Między godz. 10:00 a 19:00 ewangelizatorzy głosili Dobrą Nowinę na plaży i na ulicach miast, dzieląc się także świadectwem swojego życia, rozdając ulotki i zapraszając na Mszę św. z modlitwą o uzdrowienie. Uczestników akcji można było rozpoznać po koszulkach z wizerunkiem Jezusa Miłosiernego. Pierwsza Ewangelizacja Nadmorska odbyła się w 2009 roku, w tegorocznej wzięło udział ponad 50 ewangelizatorów. Organizatorem Ewangelizacji Nadmorskiej było Stowarzyszenie „Dom Miłosierdzia”, a całej akcji patronował bp E. Dajczak.

XXXV DIECEZJALNA PIESZA PIELGRZYMKA ZE SKRZATUSZA NA JASNĄ GÓRĘ

Ponad 400 osób w dniach 1–13 sierpnia pielgrzymowało w 35. Pieszej Pielgrzymce Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej ze Skrzatusza na Ja-

sną Górę. Hasłem tegorocznej pielgrzymki były słowa: „Jestem, pamiętam, czuwam”. Na trudy pielgrzymowania błogosławił uczestników bp Krzysztof Włodarczyk. Podczas homilii podkreślił, jak wyjątkowym czasem jest czas pielgrzymki, który pozwala na oderwanie się od codzienności. Wędrówka do określonego celu pomaga w dostrzeganiu celu dalszego, celu każdego człowieka, którym jest Królestwo Boże. Droga do niego to droga wierności Ewangelii. Przyjęcie na początku wędrówki, że chcę się kierować w pielgrzymce tymi wartościami, które daje Chrystus. Naszymi drogowskazami niech pozostaną przykazania Boże, a pieśnią będzie modlitwa serca – mówił biskup. – Spójrzmy na siebie jak na grzeszników, ale takich, którzy mają wyjście. Którzy potrzebują ciągle Bożego zmiłowania. Podczas pielgrzymki być może zobaczymy swoje słabości, przyzwyczajenia, swój egoizm, zmartwienia. Chcemy je oddać Maryi. Ona nam pokazuje podczas pielgrzymiego szlaku, że jest dla nas wyjście. Że ostatnią rzeczą nie musi być upadek, ale łaska uświęcająca i przebaczenie. Podczas pielgrzymki zamiast w hałas świata, uczestnicy wsłuchują się w Dobrą Nowinę, jest to czas na zastanowienie się, „kim mam być, a nie co mam zdobyć”. Biskup zwrócił uwagę na różnicę między pielgrzymem, a wagabundą – pielgrzym to wędrowiec, który ma określony cel: – Wagabunda jest karykaturą pielgrzyma. Wędruje znikąd donikąd. Na nic nie czeka. Nie jest posłuszny żadnym nakazom. Nic go nie obowiązuje. Mówi o sobie, że jest wolny, ale w rzeczywistości to samowola. Postawa wagabundy do niczego go nie prowadzi. Współczesny wagabunda nie jest obdartym biedakiem. Można go spotkać elegancko ubranego w dobrym samochodzie. Używa w pełni uroków życia, jednak widać po nim zmęczenie bezsensu drogi. Bp K. Włodarczyk podkreślił, że każdy chrześcijanin staje się wagabundą, kiedy wybiera w swoim życiu drogę grzechu.

Kierownikiem 35. Pieszej Pielgrzymki Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej ze Skrzatusza do Częstochowy był ks. Marcin Kościński. Tłumaczył uczestnikom, że: – Trzeba zostawić w domu swoją codzienność, czyli to, co na co dzień robimy, o czym myślimy, nasze obowiązki, zadania, problemy. Warto spróbować pozwolić sobie na pobycie ze sobą, z Bogiem, z drugim człowiekiem, bez patrzenia na zegarek. Świat się naprawdę nie zawali bez nas przez te kilkanaście dni. 5 sierpnia pielgrzymi dotarli do Gniezna, gdzie Mszę św. w archikatedrze odprawił dla nich bp Edward Dajczak. W słowach homilii biskup zachęcał do odkrywania podczas pielgrzymki drogi do świętości. Chociaż dla wszystkich jest to droga wspólna, to jednak dla każdego człowieka inna, szczegól-

na. – Żyjemy w świecie, który wierzy, że jeśli coś przegłosuje parlament czy inna wpływowa grupa, która jest większością, to znaczy, że tak jest. W ten sposób próbuje się ustalać to, co ma być prawdą. Mamy szczęście, że jesteśmy we wspólnocie, która nazywa się Kościołem, bo w niej rację mają święci. To jest swoisty „parlament”, w którym to święci przegłosowują. Po Jezusie i Jego Matce, to oni mają jedyny ważny głos – mówił bp Dajczak. Hierarcha podkreślił, że chociaż upadki na drodze do świętości zdarzają się każdemu człowiekowi i nigdy go nie przekreślają, to jednak nie należy zbyt łatwo godzić się na grzech. Trzeba szukać prawdziwych, a nie pozornych wzorców życia. – Pomyłki coś w nas jednak zabijają. Niszczą coś, co już się w nas nie odrodzi. Dlatego warto pytać Tego, który jest dla nas najważniejszym wzorem; który został nam подарowany. Także święci są po to, aby nam podpowiedzieć, jak można pięknie żyć w naszej zwykłej codzienności – powiedział biskup. Po ludzku, misja ewangelizacyjna św. Wojciecha zakończyła się fiaskiem, jednak: – Wielkość św. Wojciecha polegała na tym, że dał się Bogu prowadzić, że stał się tak bardzo Jemu uległy.

Z okazji jubileuszowej 35. pielgrzymki organizatorzy zaplanowali wyjątkowe wydarzenie, jakim była odprawiona 6 sierpnia w Ostrowie Kościelnym k. Słupcy Msza św. dla małżeństw, które poznały się podczas pielgrzymki. We Mszy św. wzięło udział kilkanaście par. Niejednokrotnie młodzi ludzie pielgrzymują w intencji o dobrą żonę/męża. Przyniesienia odnowiły także pary małżeńskie uczestniczące w tegorocznej pielgrzymce, które niekoniecznie poznały się podczas drogi. Na pamiątkę tego wydarzenia małżonkowie otrzymali specjalne pamiątkowe znaczki.

Podczas trudów wędrówki pielgrzymi mogli liczyć na pomoc i życzliwość mieszkańców mijanych miejscowości. Jedną z nich był Milcz, w którym na niewielkim skrzyżowaniu obok przydrożnej kapliczki z figurą Matki Bożej czekała grupa kilkunastu osób zaopatrzonych w kilkaset półlitrowych butelek ze schłodzoną wodą. Ta oddolna tradycja wspomagania pielgrzymów diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej trwa w Milczu już 33 lata! Akcję zainicjowała Dorota Dalke: – Kiedyś nie było napojów w butelkach. Robiliśmy więc herbatę. Proszę sobie wyobrazić, ile trzeba było jej zrobić dla prawie 3 tys. ludzi. Tyle wtedy szło. Trzeba było wodę pompować ze studni i przywozić. Teraz mamy butelki. No i pielgrzymów jest znacznie mniej, więc z tego powodu jest nam łatwiej. Wolelibyśmy jednak, żeby było trudniej... Oprócz wody pielgrzymi otrzymali także od miejscowych dzieci cukierki. Także

w innych miejscowościach pątnicy byli częstowani ciastem, owocami i napojami, za co odwdzięczali się modlitwą.

Najmłodszym uczestnikiem pielgrzymki do Częstochowy był 7-miesięczny Franek Gaweł, który wędrował w wózku razem z mamą, tatą i dziadkiem. Co warto podkreślić to fakt, że nie była to pierwsza pielgrzymka Franka. w zeszłym roku kilka dni pielgrzymował w brzuchu swojej mamy. Wśród pątników było też kilkoro uczestników poniżej 10. roku życia, jak na przykład 2-letnia Sylwia, dla niej to także już druga pielgrzymka. Jej mama, Katarzyna Budnik podkreślała, że: – Takie dziecko niewiele rozumie, ale jednak coś czuje. Zależy mi na tym, żeby od najmłodszych lat czuło obecność Boga, nie tylko w kościele. Jak najwcześniej uczyłam Sylwię znaku krzyża. Kiedy wchodzi do świątyni, od razu mówi: „Amen”. Wie też, że trzeba uklęknąć. Mama Sylwii wcześniej już oddała pod opiekę Matce Bożej syna, a w zeszłym roku Sylwię. – One [dzieci] nie są moją własnością. Niech rozeznają, co chcą robić w życiu. Ja już je oddałam. Najstarszym pielgrzymem był 75-letni Jan Moczarski ze Złocieńca. Pielgrzymów pod jasnogórskimi wałami przywitał bp Krzysztof Zadarko.

REKOLEKCJE SZENSZTACKIE DLA RODZIN

Łącznie 101 osób (25 rodzin z dziećmi) związanych z ruchem szensztackich przebywało na rekolekcjach w dniach 4–9 sierpnia w Centrum Edukacyjno-Formacyjnym. Były to rodziny nie tylko z naszej diecezji. Rekolekcje miały im pomóc w odkrywaniu własnego ideału sanktuarium oraz jego symboli. Także dzieci z pomocą rodziców odkrywały symbole. Jedną z uczestniczek, 9-letnia Ola wybrała św. Michała Archanioła, uzasadniając wybór tym, że chce bronić swojej rodziny przed Szatanem. S. Emanuela Hipnarowicz z Bydgoszczy zauważa, że największą trudność dla rodzin jest decyzja o podjęciu pogłębionej refleksji nad swoją rodziną: – To podstawowy problem, że ludzie dużo wymagają od współmałżonka, od innych, od Kościoła, od szkoły. Natomiast trudniej jest im stanąć w prawdzie i zobaczyć, że coś trzeba zmienić w samym sobie. Trzeba stawiać raczej sobie pytanie: co mogę zrobić, aby tobie było ze mną lepiej? Uczestników rekolekcji odwiedził też bp Edward Dajczak, który 7 sierpnia odprawił dla nich Mszę św. Podczas homilii biskup zwrócił uwagę na to, że współcześni ludzie są bardziej podatni na kryzysy w rodzinie i małżeństwie niż poprzednie pokole-

nia. Jeżeli rodziny chcą dążyć do chrześcijańskiego ideału, muszą mieć świadomość, że droga wiedzie też przez pustynię. – Zawsze jest tak, że nawrócenie i przemiana są wtedy, gdy się wykonuje skok do przodu, nie do tyłu. Nawrócenie polega na rzucaniu się w ramiona Jezusa – podsumował biskup.

XXVII OGÓLNOPOLSKA PIELGRZYMKA TRZEŻWOŚCI NA GÓRĘ CHEŁMSKĄ

XXVII Ogólnopolska Pielgrzymka Trzeźwości na Górę Chełmską rozpoczęła się 5 sierpnia w kościele pw. Ducha Świętego w Koszalinie. Wzięło w niej udział 200 pątników. W drodze do Sanktuarium Matki Bożej Trzykroć Przedziwnej towarzyszył im bp Krzysztof Włodarczyk. Pielgrzymi śpiewali pieśni, odmawiali różaniec i prowadzili rozważania Drogi Krzyżowej. Na Górę Chełmską wnieśli relikwie św. Brata Alberta. Góra Chełmska stała się stacją Narodowego Kongresu Trzeźwości w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, której szczególnym miejscem są pozostałości historycznej kaplicy, do której pielgrzymowała bł. Dorota z Mątowów.

Pielgrzymi wysłuchali świadectwa Arkadiusza Łodziewskiego, który przyjechał tu razem z ekipą ewangelizacyjną z diecezji zielonogórsko-gorzowskiej. Był on pracownikiem zespołu interdyscyplinarnego zajmującego się problemami alkoholowymi. Podkreślił aspekt wiary w zdrowieniu alkoholików. Dopóki nie doznał nawrócenia i pomagał alkoholikom wyjść z nałogu tylko przy pomocy programów resocjalizacyjnych, tylko znikomej liczbie chorych udało się wyjść z nałogu. Po nawróceniu zaczął tym ludziom mówić o Bogu. – I się zaczęło: ten wyszedł z alkoholizmu, tamten. Ta przestała pić, zaraz zaczęła, ale znów przestała. Rozpoczęła się w sercach tych ludzi walka o godne życie – mówił A. Łodziewski. – Bez Boga nie ma żadnych efektów. Nic. Kiedy zacząłem im mówić o Bogu, Jego miłości, dopiero wtedy zaczęli się podnosić.

Przed rozpoczęciem Mszy św. odczytano list bp. Tadeusza Bronakowskiego, Przewodniczącego Zespołu KEP ds. Apostolstwa Trzeźwości. Słowa solidarności i uznania dla krzewienia ducha trzeźwości w regionie przesłali także Wicewojewoda Zachodniopomorski Marek Subocz oraz Prezydent Koszalina Piotr Jedliński. Eucharystię odprawił bp Krzysztof Włodarczyk. Na początku homilii biskup podkreślił, że

diecezjalna pielgrzymka jest jedną z odpowiedzi Polaków na apel Zespołu KEP ds. Apostolstwa Trzeźwości wystosowany w czasie Narodowego Kongresu Trzeźwości. – Chcemy służyć naszej ojczyźnie, by była silna Bogiem. Nie chcemy donosić na ojczyznę, ale tutaj, na miejscu, szukać rozwiązania trudnych spraw. Bo ojczyzna to nasza matka, a matkę trzeba kochać i szanować nade wszystko, nawet wtedy kiedy do końca nie wywiązuje się ze swoich zadań, kiedy nie kocha idealnie swoich dzieci – powiedział bp K. Włodarczyk. Za wzór do naśladowania biskup postawił św. Jana Chrzciciela, będącego patronem ruchu trzeźwości: – To patron odważny w upominaniu, odważny też jako asceta, który z miłości do Boga i człowieka potrafił stanąć w obronie prawdy. Biskup nawiązał też do 100. rocznicy objawień fatimskich i zachęcał do sięgania po różaniec.

W pielgrzymce trzeźwościowej wzięły udział nie tylko osoby z problemem alkoholowym, ale także ludzie, którzy właśnie podczas pielgrzymki chcą modlić się za takie osoby. Diecezjalny duszpasterz trzeźwości, ks. Piotr Zieliński, powiedział: – Są niestety jednak tacy, którzy rezygnują z udziału w pielgrzymowaniu, ponieważ obawiają się, że zostaną zaszufladkowani jako alkoholicy. To byłaby totalna antyrekлама, gdybyśmy uznali to wydarzenie za pielgrzymkę alkoholików. Przeciwnie, pielgrzymujemy pod hasłem trzeźwości. Po zakończeniu Eucharystii można było zjeść posiłek, odbył się mityng AA oraz spotkania parafialnych apostolatów trzeźwości z poszczególnych diecezji. Na zakończenie pielgrzymki odmówiono koronkę do Miłosierdzia Bożego.

REKOLEKCJE DLA MINISTRANTÓW

Łącznie ok. 100 ministrantów wzięło udział w dwóch turach rekolekcji: w dniach 1–8 sierpnia w Bornem Sulinowie (ponad 60 os.) oraz 2–9 sierpnia w Wyższym Seminarium Duchownym (ponad 30 os.). W Bornem Sulinowie ministranci młodszy z klas IV–VI szkół podstawowych modlili się podczas codziennej Eucharystii w klasztorze karmelitańskim, a patronem tegorocznego spotkania był Sługa Boży Carlo Acutis. Do jego osoby odwołał się także bp Edward Dajczak, który odwiedził ministrantów, zachęcając ich do brania przykładu z życia zmarłego w opinii świętości piętnastolatka. Rekolekcje prowadził ks. Andrzej Zaniewski z klerykami oraz osobami świeckimi. Nie zabrakło również gier i zabaw rekreacyjnych.

W seminarium, pod kierunkiem prefekta ks. Jarosława Kwietnia i z pomocą kleryków, przebywali ministranci starsi, ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Przygotowano dla nich warsztaty, podczas których ministranci wzięli udział w szkole modlitwy, liturgii, lektora. Ministranci mieli także okazję poznać tajniki zakrystii. Podczas rekolekcji prowadzący zwracali uczestnikom uwagę na rolę ciszy, w której przemawia Bóg. – Przewidzieliśmy Mszę św. recytowaną, w której cisza jest dominująca. Chcieliśmy, żeby chłopcy zasmakowali takiej liturgii i odkryli, że Pan Bóg przemawia właśnie w ciszy – mówił współprowadzący rekolekcje kleryk Konrad Kochański. – Z pewnością niektórzy z nich rozeznają swoje powołanie i myślą o przyjeździe do seminarium. Podczas rekolekcji było wiele momentów, w których można było zadać dowolne pytanie. Często były one bardzo poważne. (...) Chodzi o to, aby ministranci mogli pogłębić swoją wiarę. Żeby przy ołtarzu umieli spotkać się z Chrystusem. To wcale nie jest takie oczywiste, ponieważ w ferworze akcji liturgicznej można zapomnieć, że On tu jest. Nie zabrakło też części rozrywkowo-rekreacyjnej, podczas której ministranci wzięli udział w podchodach, wycieczkach po regionie (m.in. do Warcina i na Górę Polanowską) i rozgrywkach sportowych. Mieli też okazję przejechać się koszalińską kolejką wąskotorową. Starszych ministrantów również odwiedził bp E. Dajczak.

XI EWANGELIZACJA WIOSKOWA

W dniach 6–13 sierpnia już po raz 11. do domów mieszkańców wsi naszej diecezji pukali ewangelizatorzy z Domu Miłosierdzia Bożego. W tym roku Ewangelizacja Wioskowa objęła: Sławsko, Pieszcz, Radosław, Staniewice i Wilkowice, gdzie odbyła się msza polowa. Dzień rozpoczął się adoracją, po której uczestnicy akcji udawali się na spotkania z mieszkańcami, organizowali zabawy i katechezę dla dzieci. Każdego dnia odprawiana była Msza Święta, odbyły się też procesje Eucharystyczne. Dzień kończył się wspólnym ogniskiem ewangelizatorów i gospodarzy z danej wioski. Jak powiedział proboszcz parafii w Sławsku, ks. Andrzej Skibiński: – Nie ulega wątpliwości, że taka ewangelizacja jest dla ludzi pewnym dotknięciem. Szczególnie tam, gdzie nie ma kościoła. To pierwsza, a może i ostatnia sytuacja, że Najświętszy Sakrament staje przed ich domem, bo procesja Bożego Ciała tam nie dociera.

MARSZ DLA JEZUSA

Mimo deszczowej pogody ok. pół tysiąca osób przeszło 3 września ulicami Słupska w Marszu dla Jezusa. Organizatorem wydarzenia był Piotr Borowiec ze Szkoły Nowej Ewangelizacji Wspólnota św. Krzysztofa w Słupsku. Przemarsz poprzedziła Msza św. w sanktuarium św. Józefa, której przewodniczył bp Krzysztof Włodarczyk. – Już samo przejście jest świadectwem radości z tego, że mogę iść za Jezusem, radości z tego, że On jest moi Panem. To wyznanie wiary, ale nie w idee, prawa czy obowiązki, a w Jezusa Chrystusa, który dla nas zmartwychwstał i żyje – powiedział bp Włodarczyk. – Kiedy otrzyma się taki skarb, nie da się go zatrzymać dla siebie, nie da się go ukryć tylko w przestrzeni kościoła. Przecież na koniec Mszy św. słyszymy nakaz misyjny. Jezus nas posyła, żebyśmy głosili światu Ewangelię. Jak? Nie przez straszenie, moralizowanie, pouczanie, ale świadectwo wiary – powiedział bp Włodarczyk. Po Eucharystii zebrani, wraz z biskupem, wyruszyli w kierunku ratusza. Niesiono sztandary z napisami głoszącymi, że Jezus jest Panem i Zbawicielem. Udział w Marszu dla Jezusa był dla uczestników możliwością manifestacji swojej wiary. Chociaż przeważały osoby starsze, nie brakowało również przedstawicieli młodszego pokolenia. Na Placu Zwycięstwa zebrani zawierzili siebie i miasto Jezusowi Chrystusowi. Spotkanie zakończył koncert uwielbienia, poprowadzony przez zespół Yam Kinneret.

XXI DIECEZJALNA PIELGRZYMKA RODZIN NA GÓRĘ CHEŁMSKĄ

15 sierpnia na Górę Chełmską przybyło kilka tysięcy pielgrzymów. Z Sianowa na pieszo szło do sanktuarium Matki Bożej Trzykróć Przedziwnej ok. 100 osób. Diecezjalna Pielgrzymka Rodzin rozpoczęła się modlitwą różańcową. Wierni mogli wysłuchać koncertu ewangelizacyjnego w wykonaniu diakonii „Tyle Dobrego” pod kierunkiem ks. Arkadiusza Oslisłoka oraz świadectwa małżeństwa należącego do wspólnoty Rodzin Szensztackich. Najważniejszym momentem była Msza św. sprawowana przez bpa Edwarda Dajczaka, w koncelebrze z bp. Tadeuszem Werno i kapłanami z naszej diecezji. W homilii biskup odniósł się do wyśpiewanego przez Maryję hymnu *Magnificat*. Biskup E. Dajczak powiedział: – Nie jest to pieśń przestraszanej młodej dziewczyny. Nie jest

to pieśń kogoś, kto się boi życia, kto od niego ucieka. Przeciwnie. To pieśń bardzo dumna, choć nie pyszna. Widzimy to w pięknym obrazie młodej kobiety, która śpiewa w sposób namiętny, zachwycony. Jest zafascynowana, dumna i entuzjastyczna. Tam nie ma niczego z postawy „przepraszam, że żyję”, „przepraszam, że jestem wierząca”. Nic z tego. Tam jest moc Tej, która doświadczyła spotkania z Bogiem i nie może nie śpiewać. To postawa właściwa wyłącznie tym, którzy pozwolili się ogarnąć Duchowi Boga. Biskup poruszył również temat współczesnych priorytetów. W dzisiejszym świecie już nie wiadomo, co jest prawdą: – W świecie takiego galimatiasu, takich sprzecznych przesłań, wystarczy kilka stacji telewizyjnych, radiowych, portali internetowych i mamy mętlik w głowie. Nie można dojść do prawdy ani do intencji, wszystko jest pomieszane. Ale to nie znaczy, że jesteśmy na to skazani, bo nie ma już żadnego fundamentu. Jezus jest fundamentem, to jest przesłanie Maryjne. Wierzący potrzebują odwagi, żeby wypełnić zadanie, które Bóg chce im powierzyć: – Wcale nie ci, co nie wierzą, ale to my mamy kłopot z tym, żeby zdobyć się na odwagę wiary. To nie tamci, o których mówimy, że są spoza Kościoła, ani nie ci, których, choć sami nazywają siebie katolikami, nigdy nie widzimy na Eucharystii. To nam czasem brakuje odwagi, posłuchania Boga. Maryja jest wzorem gotowości, by chwycić i nieść w rękach to, co Bóg nam powierzył, co nam dał i zadał – powiedział biskup. Podczas Mszy św. małżonkowie odnowili przyrzeczenia małżeńskie, a na zakończenie Eucharystii pobłogosławiono bukiety kwiatów i ziół.

W trakcie pielgrzymki w namiocie poradnictwa rodzinnego chętni mogli skorzystać z pomocy i np. umówić się na wizytę ze specjalistą w poradni. Spotkanie zakończył festyn rodzinny na boisku. Dzieci mogły wziąć udział w licznych zabawach i konkursach z nagrodami. Część rodzin urządziło sobie piknik. O 16:00 odprawiono Nieszpory. W uroczystości wzięli udział także przedstawiciele władz miasta i parlamentu.

XVII PIESZA PIELGRZYMKA MIŁOSIĘRDZIA DO MYŚLIBORZA

16 sierpnia rozpoczęła się Msza św. pod przewodnictwem bpa Edwarda Dajczaka, odprawioną w koszalińskiej katedrze, 17. Piesza Pielgrzymka Miłosierdzia do Myśliborza. Biskup prosił pielgrzymów o modlitwę w intencji powołań kapłańskich i zakonnych w diecezji. Jak co roku

uczestnikom pielgrzymki patronowali św. Faustyna Kowalska i bł. ks. Michał Sopoćko oraz wyjątkowo św. Brat Albert. Początkowo w stronę Białogardu pielgrzymowało ok. 50 osób, w kolejnych dniach dołączali kolejni pątnicy. W przeciągu trzech dni liczba pielgrzymujących wzrosła do prawie 90 osób. Najmłodszy uczestnik pielgrzymki miał 7, a najstarszy 75 lat, ale zdecydowanie przeważała młodzież. Wśród młodych ludzi szli harcerze z ZHR, niosący proporce swoich drużyn, a na znak żałoby po dwóch harcerkach, które zginęły w wyniku nawałnic podczas obozu w Suszku byli przepasani czarnymi opaskami. Trasa pielgrzymki to 225 km. Wśród wędrujących do Myśliborza byli zarówno tacy, którzy szli po raz pierwszy, jak również osoby z kilkuletnim i kilkunastoletnim stażem. Rekordzistką Pieszej Pielgrzymki Miłosierdzia do Myśliborza była Wiktoria Kulik z Konikowa pod Koszalinem, która mając 12 lat pielgrzymowała z mamą po raz 12! – Chciałam, żeby córka nauczyła się normalnego życia. Pielgrzymka bardzo w tym pomaga. W drodze można się nauczyć pokonywania trudności, dzielenia się z innymi, głębokiej wiary. To wszystko będzie potem procentowało w jej życiu. Zresztą, owoce widać już teraz – powiedziała mama Wiktorii. Czas pielgrzymki to nie tylko czas stawania się lepszymi dla pielgrzymów, ale także dla goszczących ich na noclegach gospodarzy mijanych przez pątników miejscowości. – Na pielgrzymce Bóg podsyła ludzi jak aniołów: jakieś panie wybiegają na drogę z kartonem pomidorów, żeby poczęstować pielgrzymów, ktoś wystawia wodę dla spragnionych maszerowaniem, inni – gotują od 6 rano zupę na obiad. Konkretnie doświadczamy, jak realizuje się biblijne zdanie: „Otwierasz rękę, karmisz nas do syta”. Na pielgrzymce łatwiej poczuć, że tak naprawdę jesteśmy zależni od Pana Boga, to mocne doświadczenie – mówił ks. Łukasz Gąsiorowski.

Przed wejściem do Myśliborza, na ostatnie kilometry dołączył do pielgrzymów bp E. Dajczak. Burmistrz Myśliborza Piotr Sobolewski czekał na pielgrzymów wraz z przewodniczącym rady miejskiej przy średniowiecznej bramie prowadzącej do grodu. Wręczył im symboliczne klucze do miasta i zwrócił się do nich słowami: – Gość w dom, Bóg w dom! I dlatego chcemy, żebyście czuli się u nas jak w domu! 24 sierpnia bp E. Dajczak przewodniczył Mszy św. w myśliborskim sanktuarium. Podczas homilii powiedział do pielgrzymów: – Nie o kilometry przecież chodzi. Przez te wszystkie dni uczyliście się miłości. Jezus wpisał ją w was, teraz trzeba, żebyście byli uczniami-misjonarzami. Przypomniał też słowa Sługi Bożego bpa Wilhelma Pluty: – Jest wielu ludzi, którzy nigdy do ręki nie wezmą księgi Ewangelii. Pozwólcie, żeby Jezus wy-

piisał na waszych twarzach i rękach chociaż jedno jej zdanie, aby inni ją czytali z was. Noc z czwartku na piątek koszalińscy pielgrzymi spędzili w sanktuarium, nazajutrz, 25 sierpnia, świętowali z grupami przybyłymi z całej archidiecezji 112. urodziny św. Faustyny Kowalskiej, która dzięki podjętej przez radę miejską uchwale, razem z bł. ks. Michałem Sopoćką, w niedługim czasie może stać się patronką miasta. W tym roku w Myśliborzu świętowano również 70 lat życia wspólnotowego sióstr ze Zgromadzenia Sióstr Jezusa Miłosiernego. Mszy św. 25 sierpnia przewodniczył bp Henryk Wejman.

Historia pielgrzymki miłosierdzia sięga roku 1999. I Piesza Pielgrzymka do Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Myśliborzu wyruszyła 18 sierpnia 1999 r. z parafii pw. Ducha Świętego Koszalinie, przeprowadził jej ks. Czesław Łącki, opiekun grupy modlitewnej Małych Rycerzy Miłosiernego Serca Jezusowego i czcicieli Bożego Miłosierdzia. Po nim opiekę nad pielgrzymką przejął ks. Piotr Domaros. Obecnie koordynatorem jest ks. Łukasz Gąsiorowski. W pielgrzymkach do Myśliborza uczestniczyło wiele sióstr zakonnych i kleryków, trzech z nich zostało kapłanami: ks. Wojciech Panek, ks. Konrad Gruda i ks. Dariusz Wypych.

XVI REGIONALNA PIELGRZYMKA TRZEŻWOŚCI Z POLANOWA NA GÓRĘ POLANOWSKĄ

16. pielgrzymowanie w intencji trzeźwości rozpoczęło się 27 sierpnia w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Polanowie. Stamtąd pątnicy wraz z bp. Krzysztofem Włodarczykiem śpiewając i modląc się na różańcu udali się na Świętą Górę Polanowską. Biskup należy do Krucjaty Wyzwolenia Człowieka, jest abstynentem i od wielu lat pomaga osobom uzależnionym chociażby przez prowadzenie dla nich rekolekcji. Pielgrzymka była drugą (po pielgrzymce na Górę Chełmską) Stacją Narodowego Kongresu Trzeźwości w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Patronem był św. Otton z Bambergu. O godz. 15:00 na szczycie góry przy pustelni została odprawiona Msza św. W dorocznej pielgrzymce brali udział nie tylko sami trzeźwi alkoholicy. O trzeźwość modlili się także członkowie ich rodzin, znajomi i przyjaciele, a także osoby, dla których ważna jest sprawa trzeźwości narodu. – Osoby, które wyszły z uzależnienia od alkoholu, mają świadomość, że podstawowym warunkiem aby trwać w trzeźwości, jest abstynencja. To jest walka. Po

pierwsze, trzeba unikać okazji sprzyjających picciu, a po drugie potrzebna jest siła ducha, żeby pozbyć się nawyku sięgania po alkohol. Uzależnieni wiedzą, że w tej walce niezbędna jest tzw. Siła Wyższa. Stąd ta pielgrzymka, ponieważ są osoby, które doszły już do tego etapu, że dla nich tą Siłą Wyższą jest łaska Pana Boga. Można więc powiedzieć, że ta dzisiejsza pielgrzymka to szukanie pomocy z wysoka – powiedział bp K. Włodarczyk. Po Eucharystii odbył się miting AA i spotkania parafialnych apostołów trzeźwości.

DIECEZJALNE SPOTKANIE MŁODYCH W SKRZATUSZU

Mam nadzieję, że we wszystkim, co będzie się tutaj działo, Pan Bóg będzie nas dotykał – tymi słowami pasterz diecezji powitał 16 września kilka tysięcy młodych ludzi zgromadzonych w skrzatuskim namiocie którzy wzięli udział w nabożeństwie „Godzina z Maryją”. Przy śpiewie nowej pieśni skrzatuskiej bp Edward Dajczak wprowadził do namiotu kopię Cudownej Piety. Uczestnicy wysłuchali najpierw odśpiewanego fragmentu Ewangelii o weselu w Kanie Galilejskiej, a następnie słów orędzia Matki Bożej z objawień w Fatimie, w których wzywała Ona pastuszków do ofiarowania cierpien za zbawienie świata. Biskup zwrócił uwagę: – Jak możemy wypełnić te słowa dzisiaj, w roku 2017? – pytał bp Edward Dajczak młodych ludzi, zwracając ich uwagę na szczególne słowa Maryi, zarówno te z Ewangelii, jak i z orędzia fatimskiego. Przyczął świadectwa młodych ludzi, którzy spotykają się z niezrozumieniem u swoich rówieśników z powodu swojej wiary w Boga. Podkreślił, że nie można tych, którzy z naszej wiary drwią potępiać, ale należy ich otoczyć modlitwą, za nich ofiarować swoje cierpienie. Zaproponował młodym ludziom Różaniec. – Kościół potrzebuje Maryi, Jej czułości, kobiecości. Bez nich, wiara przeżywana jest na sposób chłodny. W takim chrześcijaństwie nie ma się odwagi, żeby kochać. Jesteśmy tutaj, żeby nauczyć się tej czułości Boga – mówił biskup, nawiązując do modlitwy różańcowej. Wszyscy uczestnicy spotkania otrzymali różańce w formie dziesiątki przystosowanej do noszenia na nadgarstku. 8 tys. takich różańców przez trzy miesiące wyplatali przedstawiciele Ruchu Światło-Życie, KSM, ZHR oraz siostry z różnych zgromadzeń w diecezji.

– Chcę przed wami uklęknąć, ja, człowiek święceń, i prosić was, abyście przebaczyli mi oraz moim braciom kapłanom, którzy kiedykol-

wiek i w jakikolwiek sposób was skrzywdzili – powiedział biskup przed rozpoczęciem adoracji Najświętszego Sakramentu i spowiedzi. Biskup prosił też młodych o to, żeby przebaczyli swoim rodzicom i każdemu, kto mógł zadać im krzywdę. Nawiązał w ten sposób do słów modlitwy Ojciec nasz: „Odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom”.

Podczas adoracji Najświętszego Sakramentu z uczestnikami Diecezjalnego Czuwania Młodych modlił się o. Antonello Cadeddu. Prowadzący wzywał młodych uczestników adoracji do zawierzenia swojego życia Najświętszemu Sercu Jezusa. Młodzi głośno wypowiadali słowa zawierzenia. Modlili się też za siebie nawzajem. Za stronę muzyczną adoracji oraz całego spotkania odpowiedzialna była diakonia „Tyle Dobrego” pod kierunkiem ks. Arkadiusza Oslisłoka. Mszę św. na zakończenie czuwania koncelebrowało ponad 70 księży oraz biskup Krzysztof Włodarczyk. Wśród koncelebrantów był również o. Antonello Cadeddu.

DIECEZJALNA PIELGRZYMKA DO SKRZATUSZA

W kilkugodzinne świętowanie wprowadziła pielgrzymów zgromadzonych 17 września przed skrzatuskim sanktuarium diakonia muzyczna pod kierownictwem ks. Arkadiusza Oslisłoka. W przenośnych konfesjonalach ustawionych na błoniach czekali na wiernych księży. Bp Krzysztof Włodarczyk wprowadził kopię Cudownej Piety na plac przy sanktuarium i przewodniczył modlitwie zgromadzonych, którą zakończyło wspólne wołanie „Pod Twoją obronę”. Następnie pielgrzymów przywitał o. Antonello Cadeddu, który wygłosi konferencję.

W obecności tysięcy zebranych, którzy przybyli do Skrzatusza ze wszystkich stron diecezji, arcybiskup Andrzej Dzięga przewodniczył Mszy św. u stóp diecezjalnego sanktuarium Matki Bożej. Eucharystię koncelebrowali biskupi z terenu metropolii szczecińsko-kamieńskiej: z Koszalina biskupi: Edward Dajczak, Krzysztof Zadarko, Krzysztof Włodarczyk, Paweł Cieślik, Tadeusz Werno, ze Szczecina bp Henryk Wejman, z Zielonej Góry biskupi: Tadeusz Lityński, Adam Dyczkowski, Stefan Regmunt oraz dziesiątki księży którzy przybyli tu wraz ze swoimi parafianami. Obecna była również Elżbieta Rafalska – minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przedstawiciele obu izb parlamentu oraz samorządowcy z całego regionu. Rozpoczynając Eucharystię arcybiskup Dzięga podkreślił znaczenie skrzatuskiego sanktuarium dla

rozwoju wiary w tej części Pomorza. Hierarcha odniósł się do kultury wieków średnich, będących wbrew powierzchownym opiniom, czasami otwartych i mądrych debat. – Mądrzy rządzący cofnęli się wtedy o pół kroku ze swoimi politycznymi projektami i słuchali tych debat. Ciekawiła ich prawda, ciekawiła ich miłość i nadzieja, że coś jest możliwe. A jeśli jest możliwe, to trzeba to poważnie podjąć – stwierdził. Przestrzegał zarazem, że ludziom wszystkich wieków grożą złe rządy – rządy, których konsekwencje prowadzą lud pod Krzyż. Bezbożnym siłom działającym w historii Europy przeciwstawił działanie Matki Bożej, objawiającej się w Fatimie. Podkreślił, że jedyny ratunek dla grzeszników jest w ucieczce do Boga, w modlitwie różańcowej. Nawoływał, by wierni nie przestawali się troszczyć i pokutować za zbawienie dusz, osamotnionych w swej duchowej drodze przez życie. Arcybiskup zakończył homilię prośbą do Matki Bożej o opiekę i prowadzenie w nowy czas: czas miłości, dobra, rozwoju. Następnie pobłogosławił wieńce żniwne z plonów zebranych przez rolników, które dotarły do Skrzatusza ze Świeszyna, Witankowa, Suchej Koszalińskiej, Osiek i wielu innych sołectw leżących w naszej diecezji.

Po zakończeniu liturgii zebrani udali się na plac przy nowym domu rekolekcyjnym, który niedawno oddano do użytku, aby uczestniczyć w poświęceniu nowo oddanego obiektu. Obrzędowi przewodniczył bp Edward Dajczak, natomiast poświęcenia kompleksu zabudowań dokonali biskupi Krzysztof Zadarko i Krzysztof Włodarczyk. Następnie w skrzatuskiej świątyni można było wysłuchać koncertu organowego, a na zakończenie spotkania pielgrzymów w Skrzatuszu jeszcze raz odbyła się konferencja prowadzona przez o. Antonello.

REKOLEKCJE RÓŻAŃCOWE

Ponad 80 osób zgromadziło się w dniach 22–24 września na rekolekcjach różańcowych, które odbyły się w Centrum Edukacyjno-Formacyjnym w Koszalinie pod hasłem „Tylko miłość jest twórcza” i poznało duchowość św. Maksymiliana Marii Kolbego. – Warto na nowo spojrzeć na duchowość św. Maksymiliana, np. na głębię jego modlitwy i oczywiście na jego maryjność. To wszystko bowiem doprowadziło go to tego, co uczynił w Oświęcimiu – mówił o. Damian Basarab – franciszkanin z Darłowa, który poprowadził te rekolekcje. Podkreślił też, że bez głębokiej duchowości, która stała się treścią życia świętego fran-

ciszkanina, być może nie byłoby podziwianego przez cały świat męczeństwa. Św. Maksymilian rozkochał się w Niepokalanej, nazywał siebie Jej szaleńcem. Założył też Rycerstwo Niepokalanej – pod Warszawą i w Japonii, co daje jasno do zrozumienia, że odniesienie do Niepokalanej jest głównym rysem jego duchowości. Uważał Matkę Bożą za Tę, która była w stanie stawić czoła zagrożeniom ówczesnego czasu, np. mocno działającej wtedy masonerii i oddał się jej całkowicie. Jak podkreślił rekolekjonista, czasem za bardzo wkładamy świętych w ramki historii i tylko z tej perspektywy ich „podziwiamy”, a warto głębiej przyjrzeć się ich duchowości i z niej czerpać siłę i natchnienie do swojej osobistej modlitwy. Także dziś każdy może odnaleźć się w tej duchowości, mimo że zagrożenia we współczesnym świecie są inne – to ten sam zły duch działa wokół, a Maryja nadal miażdży głowę węża. Może więc warto zawierzyć się Maryi, tak jak uczynił to św. Maksymilian, aby ona nas poprowadziła do Chrystusa.

Podczas rekolekcji oprócz wspólnej modlitwy i konferencji był również czas na rozmowy, wymianę doświadczeń. Uczestnicy rekolekcji mogli też przyjąć Cudowny Medalik, który propagował św. Maksymilian, a także wstąpić do Rycerstwa Niepokalanej, które w tym roku świętuje 100-lecie istnienia.

Źródła:

Gość Koszalińsko-Kołobrzeski (wyd. papierowe) nr 25–38/2017

<http://www.diecezjakoszalin.pl/>

<https://ekai.pl/>

<http://koszalin.odnowa.org/>

<http://koszalin.gosc.pl/>

<http://www.pielgrzymkikoszalin.pl/ppczestochowa/>

<http://miastopana.pl/>

<http://rocznikskrzatuski.pl/>

<http://www.przystanzjezusem.pl/>

<http://pl.radiovaticana.va/>

<http://niedziela.pl/>

<http://opoka.news/>

II. KRONIKA WYDARZEŃ Z DIECEZJI

LIPIEC

1 lipca

- rekolekcje dla rodzin – Górka Klasztorna – bp Włodarczyk

1–2 lipca

- 80. Ogólnopolska Pielgrzymka Nauczycieli i Wychowawców na Jasną Górę pod hasłem „Wdzięczność i misja”

1–8 lipca

- 8. Pielgrzymka Rowerowa Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej na Jasną Górę

2 lipca

- pielgrzymka Ruchu Trzeźwości do Skrzatusza
- poświęcenie kaplicy – wotum dziękczynnego od wiernych dawnej Wolnej Prałatury Piłskiej – Skrzatusz – bp Cieślak
- Dni Henrykowskie – Siemczyno – bp Włodarczyk

2–13 lipca

- Oaza Dzieci Bożych stopnia II (kl. IV szkoły podstawowej) – Ostrowiec k. Wałcza
- Oaza Dzieci Bożych stopnia III (kl. V szkoły podstawowej) – Ostrowiec k. Wałcza

3–7 lipca

- warsztaty modlitwy wstawienniczej (Odnowa w Duchu Świętym) – CEF

3–11 lipca

- wyprawa ministrantów z Katedralnego Klubu Sportowego do Macedonii

6 lipca–24 sierpnia

- 17. Międzynarodowy Festiwal „MUZYKA W KATEDRZE” – kołobrzeska konkatedra

7 lipca–1 września

- 51. Międzynarodowy Festiwal Organowy – koszańska katedra, Sarbinowo (kościół pw. Wniebowzięcia NMP), Darłowo (kościół pw. św. Gertrudy), Białogard (kościół pw. Narodzenia NMP), Szczecinek (kościół pw. Narodzenia NMP), Dźwirzyno (kościół pw. Matki Bożej Uzdrawienia Chorych), Mielno (kościół pw. Przemienienia Pańskiego), Bobolice (kościół pw. Wniebowzięcia NMP)

8 lipca

- 50-lecie parafii w Popielewie – bp Cieślak

10 lipca

- dzień wspólnoty Ruchu Światło-Życie (grupy I turnusu rekolekcji wakacyjnych) – Lipie

11 lipca

- nieszpory i piknik z okazji święta św. Benedykta z Nursji – klasztor benedyktynów w Starym Krakowie

13 lipca

- Msza św. wotywna o Duchu Świętym w intencji synodu diecezjalnego – wszystkie kościoły i kaplice diecezji

13–18 lipca

- kolonia dla dzieci ze świetlicy profilaktyczno-opiekuńczej w Szczecinku (siostry niepokalanki) – Ostrowiec k. Wałcza

14–23 lipca

- rekolekcje dla rodzin „Droga z Maryją” – WSD

15–31 lipca

- Oaza Nowej Drogi stopnia I (kl. VI szkoły podstawowej i kl. I gimnazjum) – Borne Sulinowo
- Oaza Nowego Życia stopnia 0 (co najmniej kl. II gimnazjum) – Lekowo
- Oaza Nowego Życia stopnia II (po ONŻ I° i rocznej formacji) – Lipie

16 lipca

- ewangelizacja na ulicach Koszalina (uczestnicy „Ewangelizacji Nadmorskiej”)

17–20 lipca

- rekolekcje przed Ewangelizacją Nadmorską – Dom Miłosierdzia Bożego

17–24 lipca

- rekolekcje młodzieżowe „Jak kochać i być kochanym?” – Skrzatusz

19–21 lipca

- rekolekcje dla ewangelizatorów akcji „Przystań z Jezusem” – sala Szkoły Nowej Ewangelizacji

20 lipca

- spotkania w ramach lipcowych czwartków z duchowością – kościół pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w DarłóWKu

21–23 lipca

- akcja ewangelizacyjna „Przystań z Jezusem” podczas Sunrise Festival – Kołobrzeg

21–28 lipca

- obóz dla dziewcząt z Koszalina i Gdańska – pierwszy etap formacji w ramach Federacji Skautingu Europejskiego – Chudaczewko k. Starego Krakowa

21–30 lipca

- Ewangelizacja Nadmorska

23 lipca

- koncert finałowy chórów polonijnych – kościół pw. Ducha Świętego w Koszalinie

24 lipca

- pogrzeb śp. ks. dziekana Wojciecha Gappy – parafia pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim

24–28 lipca

- rekolekcje szensztackie dla dziewcząt

27 lipca

- trzecie posiedzenie Komisji głównej synodu – siedziba Sekretariatu synodu
- spotkania w ramach lipcowych czwartków z duchowością – parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego w DarłóWKu

28–30 lipca

- rekolekcje szensztackie dla rodzin – WSD

28 lipca

- dzień wspólnoty Ruchu Światło-Życie (grupy II turnusu rekolekcji wakacyjnych) – Lipie

29 lipca

- 5. Komorowska Biesiada Historyczna – parafia Bukowo Polanowskie – bp Włodarczyk

29–31 lipca

- rekolekcje dla rodzin (formacja franciszkańska) – CEF – bp Włodarczyk

30 lipca

- „Osiem kroków do prawdziwego szczęścia, czyli jak być szczęśliwym a nie tylko zadowolonym” – spotkanie z cyklu Kazania na Górze – Sanktuarium Przymierza – Góra Chełmska
- zbiórka w parafiach diecezji na odbudowę zniszczonej przez pożar katedry gorzowskiej
- 5. Festyn Charytatywny „Morze Miłości” na rzecz hospicjum Caritas – Darłowo

31 lipca–9 sierpnia

- rekolekcje Apostolatów Chorych – Skrzatusz

SIERPIEŃ

1 sierpnia

- dzień modlitw za spowiedników i teologów moralistów

1–8 sierpnia

- rekolekcje dla ministrantów młodszych (szkoła podstawowa, klasy IV–VI) – Borne Sulinowo

1–13 sierpnia

- 35. Diecezjalna Pieszka Pielgrzymka ze Skrzatusza na Jasną Górę (Msza św. na rozpoczęcie w Skrzatuszu – bp Włodarczyk)

2 sierpnia

- pielgrzymkowe „prymicje” – Msza św. neoprezbiterów na pieszej pielgrzymce do Częstochowy – Piła–Kalina
- Msza św. podczas ewangelizacyjnego Kursu Paweł – Szkoła Katolicka w Koszalinie – bp Włodarczyk

2–3 sierpnia

- akcja „Jezus przy latarni” – Kołobrzeg

2–9 sierpnia

- rekolekcje dla ministrantów starszych (gimnazjum i klasy ponadgimnazjalne) – WSD

4–9 sierpnia

- rekolekcje szesnastkowe dla rodzin – CEF

5 sierpnia

- 27. Ogólnopolska Pielgrzymka Trzeźwości na Górę Chełmską – bp Włodarczyk

6 sierpnia

- specjalny dzień dla małżeństw i odnowienie przyrzeczeń małżeńskich na pieszej pielgrzymce do Częstochowy – Ostrowo Kościelne k. Słupcy
- odpust w kościele pw. Przemienienia Pańskiego w Jarosławcu – bp Włodarczyk

6–13 sierpnia

- Ewangelizacja Wioskowa – Sławsko, Pieszcz, Radosław, Staniewice i Wilkowice

8 sierpnia

- Msza św. podczas rekolekcji dla wspólnoty z Szentszackiego Dzieła Rodzin – CEF – bp Włodarczyk

10 sierpnia

- Msza św. wotywna o Duchu Świętym w intencji synodu diecezjalnego – wszystkie kościoły i kaplice diecezji

10–22 sierpnia

- obóz wakacyjny dla młodzieży w Albanii

11 sierpnia

- koncert „Adoratorium Osieckie, czyli rozmowy z Barankiem” – kościół w Iwęcinnie

11–15 sierpnia

- rekolekcje charyzmatyczne z o. Jose Antonio Maniparambilem – parafia pw. św. Rodziny w Pile

12–13 sierpnia

- rekolekcje oazowe dla rodzin z Domowego Kościoła (Dzień Wspólnoty) – Rokitno – bp Włodarczyk
- Msza św. i spotkanie z pielgrzymami Diecezjalnej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę – Częstochowa – Mokre – bp Zadarko

14 sierpnia

- wspomnienie św. Maksymiliana Marii Kolbego – głównego patrona diecezji
- Msza św. odpustowa – parafia pw. św. Maksymiliana Kolbego w Słupsku – bp Zadarko

14–21 sierpnia

- Kurs Oazowy dla animatorów – Lipie

15 sierpnia

- 21. Diecezjalna Pielgrzymka Rodzin na Górę Chełmską – bp Werno
- odpust diecezjalny w Rokitnie – bp Włodarczyk
- 400-lecie parafii w Czarnem – bp Cieślik
- Msza św. odpustowa w diecezjalnym sanktuarium w Skrzatuszu – bp Zadarko

16–25 sierpnia

- 17. Piesza Pielgrzymka Miłosierdzia do Myśliborza

18–20 sierpnia

- rekolekcje charyzmatyczne z modlitwą o uzdrowienie z ks. dr. Johnem Bashoborą – Hala Sportowa w Szczecinku

18 sierpnia

- I Piesza Bobolicka Pielgrzymka Ekstremalna (przerwana z powodu trudnych warunków pogodowych)
- Msza św. w Ostrowicach podczas 17. Diecezjalnej Pielgrzymki Miłosierdzia Bożego do Myśliborza – bp Włodarczyk

19 sierpnia

- 1. Chrześcijański Wieczór Uwielbienia – Czaplinek
- Msza św. w Domu Pomocy Społecznej w Bobolicach – bp Włodarczyk
- 40-lecie parafii Szczeglino – bp Włodarczyk

20 sierpnia

- rozpoczęcie inicjatywy Domu Miłosierdzia Bożego – Ewangelizacja Małżeństw

21 sierpnia

- pogrzeb śp. Mamy ks. Krzysztofa Sendeckiego – Gorlice – bp Zadarko

24 sierpnia

- pogrzeb śp. ks. Janusza Zdolskiego SDB – parafia pw. Świętej Rodziny w Pile – bp Zadarko

25 sierpnia

- koncert „Adoratorium Osieckie, czyli rozmowy z Barankiem” – kościół w Suchej Koszalińskiej

26 sierpnia

- Msza św. w Domu Pomocy Społecznej w Bobolicach – bp Włodarczyk

27 sierpnia

- 16. Regionalna Pielgrzymka Trzeźwości z Polanowa na Górę Polanowską – bp Włodarczyk
- 5. festyn dla dzieci „Dzień Radości” pod hasłem „Kto z Jezusem się przyjaźni, temu żaden wróg nie straszny!” (Stowarzyszenie Ewangelizacyjne „Koinonia Jan Chrzciciel – Oaza Błotnica”) – Błotnica
- „Błogosławieni miłosierni” – spotkanie z cyklu Kazania na Górze – Sanktuarium Przymierza – Góra Chełmska
- poświęcenie odnowionej grotty z figurami Matki Bożej z Lourdes i św. Bernadetty – parafia pw. Świętej Rodziny w Bińczu

28 sierpnia

- konferencje rejonowe dla duchowieństwa – WSD
- konferencje rejonowe dla katechetów – WSD

29 sierpnia

- konferencje rejonowe dla duchowieństwa – parafia pw. św. Jana Bosko w Pile
- konferencje rejonowe dla katechetów – parafia pw. św. Jana Bosko w Pile

30 sierpnia

- powołanie Honorowego Komitetu akcji „Serce dla Inki” – Piła
- Msza św. pogrzebowa śp. Jadwigi Rybickiej, długoletniej pracownicy Biblioteki WSD – parafia pw. św. Józefa Rzemieślnika w Koszalinie

31 sierpnia

- odsłonięcie pomnika śp. Jana Stawisińskiego (zabitego górnika z kopalni „Wujek”), Msza św. z okazji powstania „Solidarności” – koszalińska katedra – bp Zadarko

WRZESIEŃ

1 września

- obchody 78. rocznicy wybuchu II wojny światowej – Cmentarz Komunalny w Koszalinie – bp Włodarczyk
- prapremierowe wykonanie oratorium „Tryptyk z Dawidem Pieśniarzem” – koszalińska katedra

1–3 września

- spotkanie dla mężczyzn „Strategia stawania się mężczyzną” – Skrzatusz
- rekolekcje charyzmatyczne z o. Jose Antonio Maniparambilem – Wieleń
- rekolekcje dla dziewcząt „Bóg daje czas i okoliczności do odkrywania swojego powołania” (Wspólnota Dzieci Łaski Bożej) – Lipie

2 września

- adoracja Najświętszego Sakramentu wynagradzająca za bluźnierstwa podczas koncertu grupy Behemoth – kościół pw. Miłosierdzia Bożego w Szczecinku
- spotkanie synodalne dla członków Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” – Góra Chełmska
- odpust parafialny i dożynki w parafii Barwice – bp Włodarczyk

2–3 września

- Zlot Radości dla anonimowych alkoholików w Sarbinowie – bp Włodarczyk

3 września

- Marsz dla Jezusa – Słupsk – bp Włodarczyk

3–17 września

- Karawana Bożego Miłosierdzia

7 września

- Msza św. w 15. rocznicę śmierci śp. ks. Franciszka Pacholskiego – kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Mielnie – bp Włodarczyk

8 września

- pogrzeb śp. ks. Franciszka Żakowskiego – parafia pw. św. Marii Magdaleny w Zakrzewie
- odpust parafialny i zainstalowanie obrazu Matki Bożej z Dzieciątkiem w ołtarzu głównym kościoła pw. Narodzenia NMP w Białogardzie
- odpust parafialny i bierzmowanie w parafii Koczała – bp Włodarczyk

14 września

- Msza św. wotywna o Duchu Świętym w intencji synodu diecezjalnego – wszystkie kościoły i kaplice diecezji
- procesja pokutno-błagalna w 520. rocznicę powodzi z parafii pw. św. Gertrudy do kościoła Mariackiego – Darłowo

15 września

- koncert „Adoratorium Osieckie, czyli rozmowy z Barankiem” – kościół pw. św. Antoniego Padewskiego w Osiekach
- obchody 78. rocznicy napaści Związku Sowieckiego na Polskę i spotkanie ze Związkiem Sybiraków – koszalińska katedra – bp Włodarczyk
- rozpoczęcie inicjatywy cyklicznych Mszy św. w intencji dzieci „Za dzieci trzeba się modlić” – Dom Miłosierdzia Bożego

15–16 września

- Pielgrzymka Ludzi Morza i ich rodzin na Jasną Górę

16 września

- Diecezjalny Dzień Młodzieży pod hasłem „Daj się dotknąć Jezusowi” – Skrzatusz
- ogólnopolskie spotkanie pszczelarzy i powiatowe dożynki – koszalińska katedra – bp Włodarczyk

17 września

- Diecezjalna Pielgrzymka do Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu

18–24 września

- kwartalne dni modlitw za dzieci, młodzież i wychowawców

21–22 września

- Narodowy Kongres Trzeźwości – UKSW Warszawa – bp Włodarczyk

22–24 września

- rekolekcje różańcowe „Tylko miłość jest twórcza” w duchu św. Maksymiliana Marii Kolbego, w roku jubileuszu 100-lecia Rycerstwa Niepokalanej – CEF

23 września

- Sobota z Maryją „Ty nas zaprowadź do Jezusa” – Skrzatusz
- 20-lecie Akcji Katolickiej w parafii pw. św. Józefa Rzemieślnika w Koszalinie – bp Włodarczyk
- odpust w parafii pw. św. Ojca Pio w Ustce – bp Włodarczyk

24 września

- „Błogosławieni czystego serca” – spotkanie z cyklu Kazania na Górze – Sanktuarium Przymierza – Góra Chełmska
- niedziela synodalna w parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Kwakowie
- niedziela synodalna w parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Świdwinie

24–25 września

- wizytacja kanoniczna parafii pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim – bp Włodarczyk

24 września–10 października

- 19. Dni Kultury Chrześcijańskiej w Wałczu

28 września

- spotkanie z Radą Budowy Kościoła w parafii pw. św. Michała Archanioła w Świdwinie – bp Włodarczyk
- Koronka na Ulicach Miast Świata – Białogard, Bobolice, Czarne, Darłowo, Kołobrzeg, Koszalin, Piła, Rymań, Słupsk

28 września–28 października

- 7. Dni Kultury Chrześcijańskiej w Szczecinku pod hasłem „Idźcie i głóście”

29 września

- jubileusz 55-lecia Nadleśnictwa Drawsko Pomorskie – Drawsko Pomorskie – bp Włodarczyk
- konferencja nt. islamu „W co tak naprawdę wierzy muzułmanin” – kawiarnia „Kawa z Duszą”

29–30 września

- dzień skupienia dla uczestników pieszych pielgrzymek – Kołobrzeg
- Dzień Jedności Odnowy w Duchu Świętym i wspólnot charyzmatycznych – Skrzatusz – bp Włodarczyk

29 września–1 października

- rekolekcje lectio divina – CEF
- rekolekcje o Słowie Bożym z o. Jose Antonio Maniparambilem – parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Duninowie

30 września

- rozpoczęcie inicjatywy cyklicznych Mszy św. w intencji Ojczyzny – Dom Miłosierdzia Bożego
- trzecie posiedzenie Komisji ds. kultu Bożego

III. KRONIKA ŻAŁOBNA

KS. WOJCIECH GAPPA (1943–2017)

Ks. Wojciech Gappa, syn Klemensa i Antoniny z d. Cichej, urodził się 23 kwietnia 1943 r. w Łobżenicy, woj. bydgoskie, archidiecezja gnieźnieńska. Rodzice w 1945 r. przeprowadzili się do Złotowa. Tam ukończył szkołę podstawową. W 1956 r. rozpoczął naukę w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Złotowie. Rok później wstąpił do Niższego Seminarium Duchownego M.S.F. w Górcie Klasztornej. W tym czasie uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego w Łobżenicy. Po zlikwidowaniu przez władze państwowe NSD u księży misjonarzy, dojeżdżał ze Złotowa do Łobżenicy, aby w 1961 r. otrzymać tam świadectwo dojrzałości. Początkowo chciał wstąpić do seminarium duchownego w Gnieźnie. Jednakże miejscowi księża nakłonili go do wstąpienia do Wyższego Seminarium Duchownego w Gościkowie–Paradyżu. Studiował tam w latach 1961–1967. Po ukończeniu seminarium przyjął święcenia ka-

płańskie 18 czerwca 1967 r. Jako wikariusz pełnił posługę duszpasterską w parafiach: pw. NSPJ w Lubsku (1967–1969); pw. MB Ostrobramskiej w Tychowie (1969–1971); pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Polanowie (1971–1974); pw. św. Antoniego z Padwy w Sławnie (1974–1976); pw. Wniebowzięcia NMP w Sławnie (1976–1977).

Bp Ignacy Jeż powierzył mu zorganizowanie nowej parafii pw. św. Antoniego w Garbnie, gdzie przez rok był administratorem. W 1978 r. siedzibę przeniesiono do Szczegliń, gdzie wybudował plebanię. W 1988 r. przeniesiony do Polanowa. Początkowo miał status zarządcy, następnie (1988–2002) proboszcza parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego. W Polanowie wraz z parafianami podjął się zadania budowy plebanii. W latach 90. XX w. doprowadził do budowy i poświęcenia nowego kościoła filialnego w Rzeczycy.

Ostatnim miejscem jego posługi duszpasterskiej była parafia pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa w Drawsku Pomorskim. Na uwagę zasługuje jego zaangażowanie przy gruntownym remoncie plebanii i odrestaurowanie ołtarzy w kościele parafialnym.

Biskupi diecezjalni powierzali mu rozmaite zadania. Pełnił funkcję dekanalnego referenta duszpasterstwa rodzin, wizytatora i referenta ds. katechizacji oraz duszpasterstwa dzieci i młodzieży, wicedziekana. Przez kilka kadencji stał na czele dekanatu Polanów i Drawsko Pomorskie. Podjął się także obowiązków dziekana rejonu szczecineckiego. Bp Marian Gołębiewski w 1999 r. uhonorował go godnością kanonika honorowego Kołobrzesckiej Kapituły Kolegiackiej, podkreślając w dokumencie nominacyjnym szczególne zasługi na polu budownictwa sakralnego i kościelnego. Bp Kazimierz Nycz w 2007 r. podniósł go do godności kanonika gremialnego tejże kapituły. Zmarł 21 lipca 2017 r. na plebanii parafii w Drawsku Pomorskim. Mszy św. pogrzebowej 24 lipca przewodniczył bp Edward Dajczak, kazanie wygłosił wicedziekan dekanatu drawskiego ks. Wiesław Hnatejko CR. Obrzędy pogrzebowe zakończyły się na cmentarzu komunalnym w Drawsku Pomorskim.

Opracował ks. dr Tadeusz Ceynowa

**Kazanie na pogrzebie ks. dziekana Wojciecha Gappy
Parafia pw. Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa
w Drawsku Pomorskim, 24 lipca 2017 r.**

(Mt 9,36–10,8)

Mów o kapłaństwie...

Ewangelia, którą rozważamy, mówi nam o rozesłaniu Dwunastu Apostołów. Co ciekawe, to nie byli jacyś wyjątkowi i nadzwyczajni ludzie, specjalnie uzdolnieni, z odpowiednimi predyspozycjami i zaletami. Byli całkiem przeciętni. Jezus nie wyłonił ich na podstawie jakichś specjalnych egzaminów, testu, castingu czy eliminacji. Powołał ich w czasie pracy, obserwując jak radzili sobie w swoich własnych zawodowych obowiązkach. Gdy widział, że radzili sobie dobrze i wkładali w swoją pracę serce, wiedział, że poradzą sobie także jako rybacy ludzi, że będzie można na nich polegać.

Ale i tak nie było to jeszcze żadną gwarancją. Judasz Go zdradził, Piotr się wyparł, inni uciekli. Ale to właśnie Apostołowie, doświadczwszy swoich ograniczeń i słabości, wyzbywszy się zbytniej pewności siebie, próżności i pychy, po zesłaniu Ducha Świętego mieli odwagę wyruszyć do świata ze słowem Dobrej Nowiny. I wywiązali się z tego zadania wyśmienicie!

Dlaczego rozważamy taką Ewangelię w dniu, kiedy Bożemu Miłosierdziu zawieramy zmarłego księdza Wojciecha Gappę? Czy nie powinno być coś o życiu wiecznym, o zmartwychwstaniu? To nie pomyłka, nie przypadek. Tę Ewangelię słyszeliśmy miesiąc temu, kiedy dziękowaliśmy Bogu za 50 lat kapłaństwa księdza Wojciecha, cieszyliśmy się wtedy jego złotym jubileuszem. Kiedy ksiądz Wojciech prosił o kazanie jubileuszowe, postawił warunek: „Nie mów o mnie, mów proszę o kapłaństwie”. Spełniając jego wolę i dziś nie będzie o nim i jego zasługach, choć nasze spotkanie jest dziełczynieniem Bogu za jego życie, za jego kapłaństwo. Jego nagła i niespodziewana śmierć jest dla nas lekcją życia. Niech uroczystość jego pogrzebu będzie dla nas katechezą, bo księdzem się nie bywa od nabożeństwa do nabożeństwa, bo księdzem się jest zawsze. Jakie kazanie więc powie nam dziś kapłan Wojciech? Jakie da nam dziś świadectwo? Stajemy dziś z nim teraz przed tajemnicą śmierci. Popatrzmy więc z odwagą na śmierć, czym ona jest?

Śmierć. Bóg jej nie chciał. Biblia pisze, iż śmierć weszła na świat

przez zawiść diabła. Zazdrościł człowiekowi szczęścia. Człowiek dał się skusić. Musiał więc umrzeć. Skoro jednak wiemy, że umrzemy, dlaczego śmierć jest tak wielką tragedią, cierpieniem, z którego niejedna osoba nie może otrząsnąć się przez wiele lat? To fakt, że każda śmierć jest na swój sposób bolesna. Tragedia zaczyna się jednak, gdy śmierć przychodzi niespodziewanie, gdy zabiera to, co najbardziej kochane, gdy pojawia się wbrew ludzkiemu myśleniu: Przecież on mógł jeszcze żyć! Ileż by jeszcze zrobił! Jakie miał jeszcze wielkie plany! I tutaj nie ma innej rady, jak przygotowanie do śmierci.

Nie znacie dnia ani godziny – mówi Jezus. Dlaczego więc mamy pretensje, gdy ta godzina przychodzi? Bo nie jesteśmy przygotowani. Czuwajcie, bo nie wiecie, kiedy to na was przyjdzie – mówi Jezus. Dlaczego więc czujemy się zaskoczeni? Bo nie jesteśmy przygotowani.

Być przygotowanym na śmierć, to móc ze spokojem serca powiedzieć: Boże, jeśli weźmiesz mnie dzisiaj, to pójdę bez wahania. Może będzie mi żal, bo miałem jeszcze trochę planów, ale pójdę, bo Ty tak chcesz. Tak mówił często ksiądz Wojciech, bo był gotów, był w przyjaźni z Chrystusem.

Pomyślmy: Co by było, gdybym to ja był głównym bohaterem tej dzisiejszej uroczystości? Czy jestem przygotowany?

Być przygotowanym na śmierć, nie znaczy kupić garnitur do trumny, czy dobrze się ubezpieczyć. Być przygotowanym do śmierci, to być przygotowanym do spotkania z Bogiem. A do spotkania z Bogiem jest przygotowany ten, kto jest w stanie łaski uświęcającej. Takie przygotowanie trzeba zacząć już dzisiaj. Moja praca, nauka, odpoczynek, codzienne krzyże, strapienia, niezrozumienia i klótnie – moje życie jest powolnym umieraniem, to wszystko przygotowuje na śmierć. Popatrz na zdjęcia ze swojego chrztu, potem na zdjęcie z Pierwszej Komunii, zobacz na swoją twarz uśmiechniętą w dniu ślubu. A potem popatrz w lustro. Umieramy każdego dnia. Każdego dnia pociąg życia jest coraz bliżej stacji śmierci.

Kardynał Suenens powiedział kiedyś, że chrześcijanin musi być w każdej chwili gotowy na dwie rzeczy: na przyjęcie Komunii Świętej i na śmierć. Dlatego Kościół tak bardzo prosi: pojednajcie się z Bogiem! Nie żyjcie w grzechu!

Nie można mówić: Przyjdzie kiedyś na to czas. Nie można śpiewać: Jeszcze się kiedyś rozsmucę, jeszcze do Ciebie powrócę. Kiedyś? Kiedy? Oby nie było za późno! W ostatniej godzinie życia może już braknąć sił do prawdziwego nawrócenia.

Patrząc teraz na trumnę z ciałem proboszcza Wojciecha postawmy podstawowe pytanie: Czy ja tak naprawdę wierzę w życie wieczne? Czy wierzę w świętych obcowanie? Ciało zmartwychwstanie?

Wierzysz? Wierzę!

To pamiętaj, że życie po śmierci jest piękniejsze od umierania. Pamiętaj, że idziemy do domu Ojca naszego, gdzie mieszkań jest wiele. Tam czeka na nas ktoś, kto nas kocha, czekają przyjaciele i rodzina, i święci, i aniołowie, i Bóg który jest Miłością.

Księżu Wojciechu, dziękujemy że jako sługa Chrystusa, sługa Boga, który jest Miłością, nie przestałeś Go głosić. Dziękujemy za tę katechezę o śmierci, która ma nas uczyć żyć. Dziękujemy za każde kazanie, które głosiłeś w ciągu 50 lat twojego kapłaństwa, za wszystkie dzieci włączone do wspólnoty Kościoła w sakramencie chrztu świętego, za rozgrzeszonych w sakramencie pojednania, za pobłogosławione związki małżeńskie, za odprowadzonych na miejsce wiecznego spoczynku, za karmionych Ciałem Chrystusa. Dziękujemy za dbałość o świątynię.

Dziękuję Ci też za Twoją kapłańską przyjaźń, że byłeś jak starszy brat. Za twoje poczucie humoru i to jakże charakterystyczne: Przepraszam, gappa jestem, ale przez dwa „p”.

Stajemy wszyscy za tobą murem modlitwy: Ksiądz Biskup, kapłani, rodzeństwo, krewni, przyjaciele i parafianie, byś usłyszał od Miłosiernego Ojca zaproszenie: Wojciechu, słuگو dobry i wierny, wejdź do radości Twojego Pana!

ks. Wiesław Hnatejko CR

KS. JANUSZ ZDOLSKI SDB (1964–2017)

20 sierpnia 2017 roku odszedł do Pana w wieku 53 lat ks. Janusz Zdolski SDB, salezjanin z Inspektorii pw. św. Wojciecha, kanclerz w parafii pw. Świętej Rodziny w Pile.

Ksiądz Janusz urodził się 24 kwietnia 1964 roku w Człuchowie w rodzinie Jana i Anny z domu Węglińskiej. Wychował się w parafii salezjańskiej pw. Wniebowzięcia NMP w Debrznie. Był gorliwym ministrantem, uczestniczył także w spotkaniach formacyjnych w ramach oratorium. Po ukończeniu szkoły podstawowej podjął naukę w Technikum Gastronomicznym w Pile. W tym okresie jeszcze bardziej zacieśnił

swoje kontakty z salezjanami. Szkoły nie zdołał ukończyć, ponieważ został z niej usunięty za wieszanie krzyży w klasach na dwa tygodnie przed dyplomem. W 1983 roku wstąpił do nowicjatu Towarzystwa Salezjańskiego.

Pierwszy etap formacji zakonnej odbył w nowicjacie w Swobnicy, gdzie 22 sierpnia 1984 roku złożył pierwszą profesję zakonną. Następnie został skierowany do postnowicjatu w Rumi, gdzie uzupełnił wykształcenie zdobywając maturę. Studia w zakresie filozofii odbył w latach 1985–1987 w Kutnie Woźniakowie. Kolejny etap formacji to praktyka duszpastersko-wychowawcza, zwana u salezjanów asystencją, którą odbył w latach 1987–1988 w parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Szczecinie – Gumieńcach. W latach 1988–1992 odbył studia teologiczne w WSD Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie. 19 sierpnia 1990 roku złożył śluby wieczyste w sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Kawnicach. Ostatni etap formacji kapłańskiej uwińczył przyjęciem święceń diakonatu 11 sierpnia 1991 roku w Rumi z rąk bpa Mariana Przykuckiego oraz święceń kapłańskich w Łądzie 4 czerwca 1992 roku z rąk abpa Józefa Kowalczyka. 23 marca 1992 roku uzyskał tytuł magistra teologii na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie.

Po święceniach został skierowany do pracy w parafii pw. św. Kazimierza w Swobnicy w charakterze wikariusza. Po roku został przeniesiony do Rumi, gdzie objął obowiązki kierownika domu formacyjnego – scholastykatu, w którym klerycy i koadiutorzy salezjańscy uzupełniali wykształcenie w zakresie szkoły średniej. Funkcję tę pełnił do 1995 roku, po czym został wikariuszem dyrektora wspólnoty pw. NMP Wspomożenia Wiernych w Rumi. W tym czasie podjął studia podyplomowe w Prymasowskim Instytucie Życia Wewnętrznego w Warszawie. W latach 1998–2004 był dyrektorem wspólnoty i proboszczem parafii pw. NMP Wspomożycielki Wiernych. Po ukończeniu kadencji przez rok pracował w sąsiedniej parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Rumi. W 2005 roku objął obowiązku kanclerza parafii pw. Świętej Rodziny w Pile.

Ksiądz Janusz Zdolski był wieloletnim członkiem inspektorialnych Komisji ds. Kultu Wspomożycielki Wiernych i Świętych Salezjańskich oraz Komisji ds. Duszpasterstwa Parafialnego. Pełnił również funkcję inspektorialnego delegata ds. Stowarzyszenia Maryi Wspomożycielki Wiernych (ADMA). Był twórcą Ogólnopolskich Kongresów Wspomożycielki Wiernych w Rumi. 10 września 2016 roku został mianowany Delegatem Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich ds.

zakonów męskich w diecezji koszalińsko-kołobrzeszkiej. Był redaktorem kilku pozycji z zakresu historii salezjanów w Rumi oraz kultu Wspomożycielki Wiernych, także kilku artykułów popularnonaukowych.

Pogrzeb śp. ks. Janusza Zdolskiego SDB odbył się 24 sierpnia 2017 roku w Pile. Mszy św. za zmarłego kapłana przewodniczył bp Krzysztof Zadarko, natomiast okolicznościową homilię wygłosił ks. Ryszard Woźniak SDB, kolega kursowy ks. Janusza z inspektorii warszawskiej. Obrzędom na cmentarzu przewodniczył inspektor ks. Roman Jachimowicz SDB. Książd Janusz spoczął w kwaterze salezjańskiej na cmentarzu komunalnym w Pile.

Opracował ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB

IV. INNE

Zmiany w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach

W dniu 1 września 2017 r. wchodzi w życie nowelizacja Rozporządzenie MEN w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach, podpisane 7 czerwca br., opublikowane w Dzienniku Ustaw 14 czerwca br. Konieczność nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. poz. 155, z późn. zm.) wynika przede wszystkim z potrzeby dostosowania przepisów rozporządzenia do nowego ustroju szkolnego, wprowadzanego z dniem 1 września 2017 r. na mocy przepisów:

- 1) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 i 949);
- 2) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60 i 949).

Obecnie obowiązujące rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach zostało wydane na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września

1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.). Przepis ten pozostał w ustawie o systemie oświaty (nie został przeniesiony do nowej ustawy – Prawo oświatowe) w niezmienionym brzmieniu. Ponieważ zmieniona ustawa o systemie oświaty objęła zakresem regulacji również szkoły nowego ustroju szkolnego (co wynika z art. 3 pkt. 3b tej ustawy), określając przepisy dotyczące organizowania religii minister właściwy do spraw oświaty i wychowania jest obowiązany uwzględnić aktualny kształt ustroju szkolnego, na który składają się również nowe typy szkół. Zmiany wprowadzane w rozporządzeniu mają charakter przede wszystkim dostosowujący i doprecyzowujący dotychczasowe przepisy.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
z dnia 7 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie
w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii
w publicznych przedszkolach i szkołach

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60 i 949) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. poz. 155, z 1993 r. poz. 390, z 1999 r. poz. 753 oraz z 2014 r. poz. 478) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych, zwanych dalej „przedszkolami”, organizuje się naukę religii na życzenie rodziców. W publicznych szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych, zwanych dalej „szkołami”, organizuje się naukę religii i etyki:

- 1) w szkołach podstawowych – na życzenie rodziców;
- 2) w szkołach ponadpodstawowych – na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów; po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki religii i etyki decydują uczniowie.” b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

- „1a. W przedszkolach zajęcia religii uwzględnia się w ramowym rozkładzie dnia. W szkołach zajęcia religii i etyki uwzględnia się w tygodniowym rozkładzie zajęć.”; 2) w § 3 w ust. 1 wyrazy „programy dopuszczone do użytku w szkole zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22a ust. 8” zastępuje się wyrazami „programy nauczania dopuszczone do użytku w danej szkole zgodnie z art. 22a ust. 6”;
- 3) w § 7 w ust. 3 wyrazy „art. 56 ustawy o systemie oświaty” zastępuje się wyrazami „art. 86 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 i 949)”;
- 4) w § 8 w ust. 1 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „(właściwych dla danego poziomu nauczania)”;
- 5) w § 9 w ust. 1 w zdaniu pierwszym wyrazy „ze sprawowania” zastępuje się wyrazem „zachowania”;
- 6) § 10 otrzymuje brzmienie:
- „§ 10. 1. Uczniowie uczęszczający na naukę religii mają prawo do zwolnienia z zajęć szkolnych w celu odbycia trzydniowych rekolekcji wielkopostnych, jeżeli rekolekcje te stanowią praktykę danego kościoła lub innego związku wyznaniowego. W czasie trwania rekolekcji szkoła nie jest zwolniona z realizowania funkcji opiekuńczej i wychowawczej.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do rekolekcji organizowanych w innym terminie.
3. O terminie rekolekcji dyrektor szkoły powinien być powiadomiony przez organizujących rekolekcje na co najmniej miesiąc przed terminem rozpoczęcia rekolekcji.
4. Jeżeli na terenie szkoły jest prowadzona nauka religii więcej niż jednego kościoła lub innego związku wyznaniowego, powinny one dążyć do ustalenia wspólnego terminu rekolekcji.
5. Szczegółowe zasady dotyczące organizacji rekolekcji, jak również inny termin rekolekcji, są przedmiotem odrębnych ustaleń między organizującymi rekolekcje a szkołą”.

§ 2. Przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, dotyczące:

- 1) publicznych szkół podstawowych – stosuje się odpowiednio do dotychczasowych publicznych gimnazjów oraz klas dotychcza-

sowego publicznego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu,

- 2) publicznych szkół ponadpodstawowych – stosuje się odpowiednio do dotychczasowych publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz klas dotychczasowych publicznych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych w szkołach ponadpodstawowych – do czasu zakończenia kształcenia w tych szkołach i klasach.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

Minister Edukacji Narodowej: A. Zalewska

Fragmety uzasadnienia zmian

1) zmiana w § 1 pkt. 1 rozporządzenia (dot. § 1 ust. 1 i 1a) oraz § 2 rozporządzenia (przepis przejściowy):

Zmiany wprowadzane w § 1 w pkt. 1 mają na celu dostosowanie brzmienia dotychczasowego przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia do nowej struktury szkół, która zacznie obowiązywać od 1 września 2017 r. W nowej strukturze szkół nie przewiduje się gimnazjów (od roku szkolnego 2017/2018 będą one stopniowo wygaszane), a dotychczasowe szkoły ponadgimnazjalne zostaną zastąpione nowymi typami szkół ponadpodstawowych (od 1 września 2017 r. rozpocznie funkcjonowanie branżowa szkoła I stopnia, szkoła policealna i szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, od 1 września 2019 r. rozpocznie funkcjonowanie 4-letnie liceum ogólnokształcące i 5-letnie technikum, a od 1 września 2020 r. - branżowa szkoła II stopnia). Jednocześnie w § 2 przewiduje się przepis przejściowy dotyczący organizowania nauki religii i etyki w dotychczasowym gimnazjum oraz klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych (w okresie przejściowym) w innych typach szkół oraz w szkołach ponadgimnazjalnych – do czasu zakończenia kształcenia w tych szkołach i klasach.

Ponadto, w § 1 w ust. 1 rozporządzenia skreśla się określenie „opiekun prawny”, gdyż zgodnie z art. 3 pkt 10 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ilekroć w przepisach tej ustawy jest mowa bez bliższego określenia o rodzicach, należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem. Definicja „rodziców” zawarta w ww. ustawie

jest zatem szersza i obejmuje – oprócz prawnych opiekunów dziecka – również osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

W § 1 dodaje się nowy ust. 1a, zgodnie z którym zajęcia religii w przedszkolu powinny być uwzględniane w ramowym rozkładzie dnia, a zajęcia religii i etyki w szkole podstawowej i ponadpodstawowej – w tygodniowym rozkładzie zajęć. Obecnie obowiązujące rozporządzenie w § 1 w ust. 1 stanowi, że ww. zajęcia są organizowane w ramach „planu zajęć przedszkolnych” i „planu zajęć szkolnych” – pojęcia te obecnie nie występują w przepisach prawa oświatowego.

Zgodnie z nowym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. poz. 649) organizacja pracy przedszkola określona jest w „ramowym rozkładzie dnia” (a nie w „planie zajęć przedszkolnych”), ustalonym przez dyrektora przedszkola na wniosek rady pedagogicznej, z uwzględnieniem zasad ochrony zdrowia oraz oczekiwań rodziców. Na podstawie ramowego rozkładu dnia nauczyciel, któremu powierzono opiekę nad oddziałem, będzie ustalał dla tego oddziału szczegółowy rozkład dnia, z uwzględnieniem potrzeb i zainteresowań dzieci.

Z kolei, w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych – zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia – Prawo oświatowe (art. 110 ust. 4), jak i ww. rozporządzeniem oraz rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. poz. 703) – dyrektor szkoły ustala tygodniowy rozkład zajęć edukacyjnych dla poszczególnych klas i oddziałów (a nie „plan zajęć szkolnych”).

Zmiana ma zatem na celu uspoźnienie przepisów prawa oświatowego w tym zakresie.

2) zmiany w § 1 pkt. 2–5 rozporządzenia (dot. § 3 ust. 1, § 7 ust. 3, § 8 ust. 1 i § 9 ust. 1):

Zmiany mają charakter dostosowujący. W § 3 w ust. 1 dotychczasowe odesłanie do przepisów wydanych na podstawie art. 22a ust. 8 ustawy o systemie oświaty zastąpiono aktualnym odesłaniem do art. 22a ust. 6 ww. ustawy, który reguluje obecnie kwestie związane z dopuszczeniem do użytku w danej szkole programów nauczania.

W § 7 w ust. 3 dotychczasowe odesłanie do art. 56 ustawy o systemie oświaty zastąpiono odesłaniem do art. 86 ustawy – Prawo oświatowe, który od 1 września 2017 r. będzie regulował m.in. kwestie związane

z prowadzeniem na terenie szkoły różnego rodzaju organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły.

Natomiast zmiana w pierwszym zdaniu w § 8 w ust. 1 ma na celu uporządkowanie brzmienia tego przepisu poprzez usunięcie zbędnego sformułowania „(właściwych dla danego poziomu nauczania)”. W wychowaniu przedszkolnym nie wyodrębnia się poziomów nauczania, a wychowankowie przedszkola realizują różne, dostosowane do ich wieku, programy wychowania przedszkolnego, uwzględniające podstawę programową wychowania przedszkolnego.

Z kolei zmiana wprowadzana w § 9 w ust. 1 polegająca na zastąpieniu określenia „ze sprawowania” określeniem „zachowania” ma na celu dostosowanie do terminologii przyjętej w ustawie o systemie oświaty, w szczególności przepisów rozdziału 3a, zgodnie z którymi uczeń otrzymuje ocenę „zachowania” a nie ocenę „ze sprawowania”.

3) zmiany w § 1 pkt. 6 rozporządzenia (§ dot. 10):

Zmiana brzmienia § 10 została wprowadzona w wyniku konsultacji projektu z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi. Zmiana § 10 ust. 1 i 2 wynika z konieczności doprecyzowania przepisów w zakresie organizacji pracy szkoły w dniach, w których odbywają się rekolekcje wielkopostne, oraz umożliwienia zorganizowania rekolekcji dla uczniów także w innym terminie. W ust. 3 doprecyzowano, że to na kościele i innym związku wyznaniowym, który jest organizatorem rekolekcji, ciąży obowiązek powiadomienia dyrektora szkoły o ich terminie.

Zmiany w ust. 4 i 5 mają charakter wyłącznie redakcyjny i dostosowują do zmiany w ust. 1.

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 września 2017 r.

Źródło:
Dz.U. 14.06.2017, poz. 1147.

